

Ársreikningur samstæðu 2019

Efnisyfirlit

	bls.
Arion banki helstu atriði	3
Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra	4
Áritun óháðs endurskoðanda	9
Rekstrarreikningur	12
Yfirlit um heildarafkomu	13
Efnahagsreikningur samstæðunnar	14
Yfirlit um breytingar á eigin fé	15
Yfirlit um sjóðstreymi	17
Skýringar við samstæðureikninginn	18
5 ára yfirlit	85
Viðauki (óendurskoðaður)	87

Arion banki helstu atriði

2019

0,6%

Arðsemi eigin fjár

56,0%

Kostnaðarlutfall

24,0%

Eiginfjárlutfall

Lánshæfismat S&P

Langtíma: BBB+

Skammtíma: A-2

Horfur: Neikvæðar

FINANCE
UNEP INITIATIVE

Jafnlaunavottun

THE
ALLBRIGHT.

Í 25. sæti af 333 skráðum í
Svíþjóð gagnvart stöðu
jafnréttismála

Arion banki

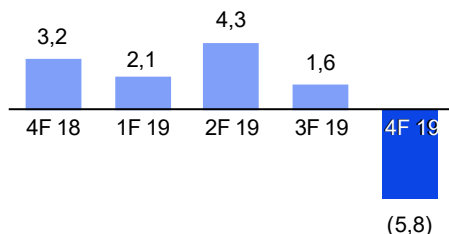
- Arion banki er leiðandi alhliða fjármálafyrirtæki sem leggur áherslu á langtíma viðskiptasamband við viðskiptavinina sína.
- Eftir langt hagvaxtarskeið er að hægjast á í hagkerfinu. Þrátt fyrir mildara efnahagshögg en vænst var er ennþá á brattann að sækja og útlit fyrir að viðsnúningurinn fari hægt af stað.
- Efnahagur Arion banka er sterkur og hlutfall lána til fyrirtækja og einstaklinga er jafnt, eiginfjárlutfall er hátt og gæði eignasafns góð.
- Arion banki er leiðandi í stafrænum lausnum og innleiddi 7 nýjar stafrænar lausnir á árinu 2019.
- Aukin áhersla á arðsemi með aukinni áherslu á hagkvæma skipan eigin fjár, bætt gæði útlána, stafrænar lausnir og sjálfvirkni og skilvirkni í rekstri.

Lykiltölur

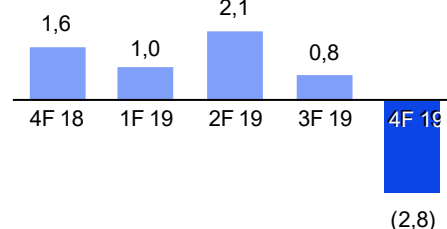
(millj. kr.)

	2019	2018
Hagnaður ársins	1.100	7.777
Arðsemi eigin fjár	0,6%	3,7%
Arðsemi af áframh. starfsemi	7,2%	4,3%
Vaxtamunur	2,8%	2,8%
Kostnaðarlutfall	56,0%	56,9%
	31.12.2019	31.12.2018
Heildar eignir	1.081.855	1.164.327
Lán til viðskiptavina	773.955	833.826
Innlán frá viðskiptavinum	492.916	466.067
Lántaka	304.745	417.782
Lán í þrepi 3 brúttó	2,8%	2,6%
Vogunarlutfall	14,1%	14,2%
Starfsmannafjöldi	801	904
EUR/ISK	135,83	133,20

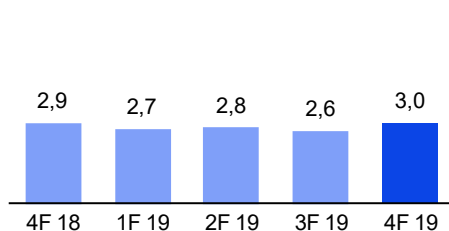
Arðsemi eigin fjár (%)

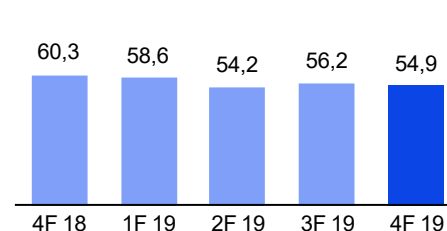
Afkoma ársins (ma.kr.)

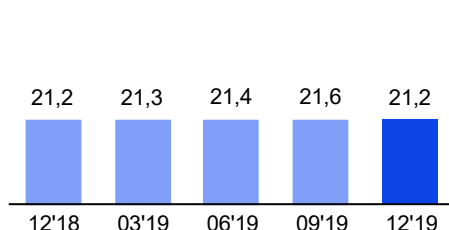
Vaxtamunur (%)

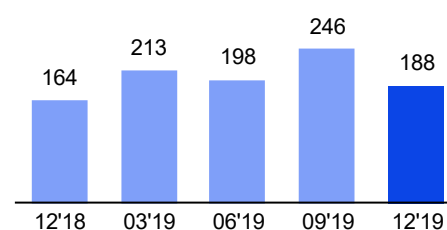
Kostnaðarlutfall (%)

Eiginfjárpáttur 1 (%)

Lausafjárlutfall (%)

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Ársreikningur samstæðu Arion banka fyrir árið 2019 samanstendur af ársreikningi Arion banka hf. („bankans“) og dótturfélaga hans, en saman er vísað til þeirra sem „samstæðunnar“.

Um Arion banka

Arion banki er alhliða fjármálafyrirtæki sem leggur áherslu á að byggja upp langtíma viðskiptasamband við viðskiptavinina sína og nýtur sérstöðu hvað varðar framsækna og nútímalega bankaþjónustu. Bankinn er skráður á aðallista kauphallanna Nasdaq Iceland og Nasdaq Stockholm.

Sem alhliða fjármálafyrirtæki þjónar Arion banki heimilum, fyrirtækjum og fjárfestum og leggur sérstaka áherslu á að uppfylla þarfir þeirra viðskiptavina sem þurfa fjölbreytta fjármálaþjónustu. Þjónustusvið bankans eru þrjú; viðskiptabankasvið, fyrirtækja- og fjárfestingarbankasvið og markaðir. Dótturfélagin Stefni og Vörður auka enn frekar þjónustuframboð bankans. Stefni er stærsta sjóðastýringafyrirtækið á Íslandi og Vörður tryggingar býður upp á skaða- og líftryggingar og er fjórða stærsta tryggingafélagið á Íslandi. Fjölbreytt þjónustuframboð Arion banka felur í sér að tekjuginn starfsemiinnar er breiður og lánasafn bankans er vel dreift á milli einstaklinga og fyrirtækja annars vegar og atvinnugreina hins vegar.

Arion banki nýtur sterkrar stöðu á sínum mörkuðum sem byggir á skilvirkni og fjölbreyttu vöru- og þjónustuframboði. Kjarninn í stefnu bankans er að byggja upp langtímasamband við viðskiptavinina með góðri þjónustu og sérsníðnum lausnum. Til að einfalda líf viðskiptavina hefur bankinn sett sér það markmið að vera leiðandi á sviði stafræna lausna og nýsköpunar og hefur fjöldi nýrra starfræna lausna verið kynntur á undanföllum árum. Stafrænu lausnirnar stuðla að aukinni skilvirkni í starfsemiinni sem til lengri tíma litið mun leiða til lægri rekstrarkostnaðar víða í bankanum. Markvisst hefur verið unnið að einföldun skipulags bankans og hagræðingu á húsnæðismálum og útibúaneti bankans.

Arion banki er fjárhagslega sterkur banki sem leggur áherslu á að starfa á ábyrgan hátt í sátt við samfélag og umhverfi með það að markmiði að skapa verðmæti til framtíðar, viðskiptavinum, hluthöfum, samstarfsaðilum og samfélaginu öllu til góða. Bankinn leggur áfram áherslu á samkeppnishæfar arðgreiðslur til hluthafa.

Arion banki er íslenskur banki með starfsemi á Íslandi en þjónar þó einnig fyrirtækjum í sjávarútvegstengdum greinum í Evrópu og Norður-Ameríku.

Starfsemi á árinu

Hagnaður ársins af áframhaldandi starfsemi nam 14.055 milljónum króna og reiknast arðsemi eigin fjár af áframhaldandi starfsemi 7,2%. Hagnaður ársins var mun lægri vegna áhrifa frá félögum sem eru flokkuð sem aflögð starfsemi og eign til sölu og nam hann 1.100 milljónum króna. Arðsemi eigin fjár var 0,6% á árinu. Eigið fé samstæðunnar í lok árs nam 189.825 milljónum króna. Í mars 2019 seldi Arion banki allan eignarhlut sinn í hluteildarfélaginu Farice ehf. með 732 milljónum króna sölughagnaði. Í júní 2019 seldi Arion banki allan eignarhlut sinn í Stoðum hf. en eignarhlutur bankans var 19% af útgefnu hlutafé félagsins. Stoðir er fimmti stærsti hluthafinn í Arion banka með 4,96% eignarhlut.

Eiginfjárhlutfall samstæðunnar, reiknað samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki, var 24,0% í árslok og hlutfall almenns eiginfjárbáttar 1 var 21,2%, að teknu tilliti til samþykktra endurkaupa á eigin bréfum og fyrirhugaðrar arðgreiðslu í kjölfar aðalfundar. Hlutföllin eru töluvert umfram þær kröfur sem Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands (Fjármálaeftirlitið) gerir og ákvæði í lögum. Lausafjárstaða bankans var einnig sterk í lok ársins og langt yfir lögbundnum lágmarkum.

Breyting á eignahlið efnahagsreiknings bankans á árinu snýr einkum að lækkuð útlána til viðskiptavina, sem lækka um 7,2% eða um tæpa 60 milljarða króna. Lækkunina má einkum rekja til 48 ma.kr. sölu á íbúðalánum til Íbúðalánasjóðs í október og aukinnar áherslu á arðsemi útlána til fyrirtækja, sem hefur í sumum tilvikum leitt til uppgreiðslna. Þá lækkar staða lausafjár talsvert, en góð lausafjárstaða var nýtt til uppgreiðslu fyrirfram á fremur óhagstæðri lántöku. Það er helsta breytingin á skuldahliðinni, en bankinn greiddi upp sértryggð skuldabréf, CB 2, fyrir gjalddaga og keypti til baka erlend skuldabréf á gjalddaga í júní 2020. Samtals lækkar lántaka um meira en 113 milljarða króna milli ára. Á móti hækka innlán talsvert eða um tæpa 6% og ný víkjandi lántaka nam um 13 milljörðum á árinu. Eigið fé bankans lækkar um rúma 11 milljarða króna, sem skýrist af arðgreiðslu á fyrri hluta ársins og kaupum á eigin bréfum samkvæmt endurkaupaáætlun frá október sl. Í júlí 2019 staðfesti Standard & Poor's langtíma lánshæfiseinkunn Arion banka sem er BBB+ en breytti horfum úr stöðugum í neikvæðar. Skammtíma lánshæfismat bankans er áfram A-2.

Aflögð starfsemi og eignir til sölu

Rekstraráhrif dótturfélaganna Valitor Holding hf., Stakksbergs ehf. og Sölbjargs ehf. eru sýnd sem aflögð starfsemi þar sem félögin eru flokkuð sem eignir til sölu.

Valitor Holding hf. (Valitor) er leiðandi á sviði færsluhirðingar og greiðslumiðlunar á íslenskum markaði og er einnig með starfsemi á Norðurlöndum og í Bretlandi. Rekstraráhrif af Valitor hafa neikvæð áhrif á afkomu samstæðu Arion banka á árinu 2019. Félagið hefur haft markmið um vöxt og verið rekið með talsverðu tapi. Þessi áform hafa ekki gengið eftir að öllu leyti með þeim afleiðingum að niðurstöður virðisrýrnunarprófs fólu í sér að færa þurfti óefnislega eign Valitor niður um fjóra milljarða. Þá úrskurðaði Héraðsdómur Reykjavíkur í máli Datacell ehf. og Sunshine Press Productions ehf. gegn Valitor hf. á þann veg að Valitor var gert að greiða 1,2 milljarða króna skaðabætur. Þá var kostnaður við söluferli félagsins nokkur á árinu. Samtals nema neikvæð rekstraráhrif Valitor 8,6 milljörðum króna á árinu 2019. Áfram er Valitor í söluferli en það hefur tekið lengri tíma en upphaflega var gert ráð fyrir. Í árslok var bókfært virði Valitor 6,5 milljarðar króna.

Þann 20. júní 2019 gekk Arion banki að veðum og eignaðist þar með alla eignarhluti í TravelCo hf. og dótturfélögum þess. Sölbjarg ehf., dótturfélag Arion banka, heldur utan um eignarhlutinn í TravelCo. TravelCo var stofnað í kjölfar gjaldþrots Primera Air ehf. og Primera Travel Group hf. á árinu 2018 en félagið rekur ferðaskrifstofur á Norðurlöndum og á Íslandi. Breyting á eignarhaldinu hefur ekki haft áhrif á starfsemi né þjónustu þessara félaga. Neikvæð rekstraráhrif vegna TravelCo námu 1,0 milljarði króna á árinu 2019 en þar af 0,6 milljörðum króna eftir að félagið var yfirtekið og flokkað sem eign til sölu. Í árslok var bókfært virði TravelCo um 2,1 milljarðar króna.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Í kjölfar gjaldþrots Sameinaðs sílikons árið 2018 náðist samningur milli skiptastjóra þrotabúsins og Arion banka þar sem bankinn gekk að veðum sínum og eignaðist þar með allar helstu eignir félagsins. Eignir sílikonverksmiðjunnar lúta í dag umsjá Stakksbergs ehf., sem er dótturfélag Arion banka. Megin ástæða fyrir neikvæðum áhrifum af Stakksbergi er niðurfærsla sílikonverksmiðju Stakksbergs í Helguvík. Eftir að verksmiðjan var færð til Stakksbergs hefur félagið unnið að því að draga úr óvissu varðandi endurgangsetningu hennar en salan á félaginu hefur dregist frá upphaflegri áætlun, af ýmsum utanaðkomandi þáttum. Neikvæð rekstraráhrif Stakksbergs námu 3,8 milljörðum króna á árinu 2019. Í árslok var bókfært virði Stakksbergs 2,7 milljarðar króna.

Horfur í starfsemi bankans

Þær skipulags- og áherslubreytingar sem gerðar voru í lok 3. ársfjórðungs eru þegar farnar að skila árangri. Dregið hefur úr áhættuvegnum eignum á útlánahlið bankans og arðsemi þeirra hefur aukist. Þá hefur vaxtamunur hækkað, bæði vegna aðgerða á útlána- og fjármögnunarlíðinni. Bankinn mun halda áfram á þessari braut. Bankinn vinnur með viðskiptavinum að lausnum sem henta þeirra þörfum, hvort heldur sem er lántaka eða markaðsfjármögnun af ýmsu tagi. Bankinn er vel vel fjármagnaður, hefur góða lausafjárstöðu í bæði krónunum og erlendum gjaldmiðlum og er vel í stakk búinn að mæta fjölbreyttum þörfum viðskiptavina, bæði einstaklinga og fyrirtækja.

Rekstrarhagræðing er sameignlegt markmið allra evrópskra banka og er Arion banki engin undantekning. Bankinn mun áfram leitast við að hagræða í rekstri með skilvirkari notkun eigin fjár og á grundvelli tæknibreytinga í rekstri og stafrænna dreifileiða.

Bankinn hefur unnið að því að lækka almennan eiginfjárbátt 1 með arðgreiðslum og kaupum á eigin hlutabréfum, að fenginni heimild Fjármálaeftirlitsins. Hlutfall almenns eiginfjárbáttar 1 er 21,2% í árslok en markmið bankans er að hann verði í kringum 17%. Forsendan fyrir því að bankinn nái þessu markmiði er að hann afli sér svokallaðs viðbótar eiginfjárbáttar 1 í formi skuldabréfa, sem gefin verða út á erlendum markaði. Bankinn stefnir að útgáfu slíkra skuldabréfa á árinu. Slík útgáfa kallar á enn frekari útgreiðslu á almennu eigin fé bankans og er hugsanlegt að bankinn ráðist í öfugt útboð á eigin bréfum, ef allar forsendur eru til staðar, og/eða greiði viðbótar arðgreiðslu. Bættur rekstur bankans og kaup hans á eigin hlutabréfum, á verði sem er undir bókfærðu virði eigin fjár, hefur í för með sér virðisauka fyrir hluthafa bankans til framtíðar.

Bankinn hefur aukið lítillega lánveitingar erlendis á sviði sjávarútvegs og væntir bankinn þess að auka þessa starfsemi nokkuð. Hér er um að ræða áhættudreifingu og betri nýtingu á eigið fé, en samkvæmt reglum Fjármálaeftirlitsins þarf bankinn að leggja lægra eigið fé til grundvallar lánunum erlendis en lánunum á innlendum markaði.

Bankinn hefur gagnrýnt miklar álögur á íslenskt bankakerfi, bæði óhóflega skattlagningu og séríslenska innleiðingu á alþjóðlegu regluverki. Hvorutveggja veikir samkeppnisstöðu bankanna og efnahagslífsins alls gagnvart erlendri samkeppni og er nú þegar að draga úr hagvexti hérlandis. Málfutningur bankans hefur fengið aukinn hljómgunn í faglegri umræðu og mun bankinn halda áfram að vekja athygli á séríslenskri innleiðingu eiginfjárlauka og skattaumhverfi og áhrifum þess á samkeppnisstöðu Íslands.

Horfur í starfsumhverfinu

Samkvæmt bráðabirgðatölum Hagstofu Íslands mældist 0,2% hagvöxtur á fyrstu níu mánuðum ársins 2019, sem er lítilsháttar meiri vöxtur en væntingar stóðu til um. Þrátt fyrir að landsframleiðslan sjálf sé jákvæð, draga undirliðir hennar dóm af niðursveiflu. Engu að síður er útlit fyrir að niðursveiflan verði mildari en búist var við en á móti hafa efnahagshorfur yfirstandandi árs versnað og er nú gert ráð fyrir að hagvöxtur ársins verði 0,6%. Komum ferðamanna til landsins fækkaði um 14% frá fyrra ári og búist er við að viðsnúningur ferðaþjónustunnar fari hægt af stað og fjöldi ferðamanna haldist svipaður milli ára. Íslensk heimili hafa sýnt aðgát sem endurspeglast í hægari einkaneysluvexti, en einnig hefur stígangi atvinnuleysi haft áhrif. Vaxandi kaupmáttur og vaxtalækkanir, sem hafa stutt við húsnaðismarkaðinn að undanfögnu, gætu mildað áhrif aukins atvinnuleysis. Verðbólga er undir verðbólguþröngum markmiði Seðlabankans um þessar myndir og útlit fyrir að svo verði áfram á komandi misserum. Kjarasamningar síðasta árs settu kaupmáttaraukningu, vinnutíma og húsnaðismarkaðinn á oddinn og lögðu grunn að stöðugleika á vinnumarkaði til lengri tíma.

Starfsmenn

Starfsmenn samstæðunnar voru í 801 stöðugildi í lok árs samanborið við 904 í lok árs 2018. Þar af voru 687 stöðugildi hjá Arion banka hf. en þau voru 794 í árslok 2018. Í lok september 2019 kynnti bankinn nýtt skipulag bankans og samhlíða var starfsfólki fækkað um 12% eða um eitt hundrað. Laun og launatengd gjöld vegna þessara uppsagna námu 1.079 m.kr. og voru færð til gjalda á árinu 2019.

Fjármögnun og lausafjárstaða

Lausafjárstaða samstæðunnar er sterk og var lausafjárþekjuhlutfall (LCR) 188% sem er langt umfram 100% lágmarkshlutfall, sjá skýringu 44.

Innlán, sem eru styrkasta stöðin í fjármögnun bankans, jukust um tæpa 27 milljarða króna eða tæplega 6% milli árunna 2018 og 2019. Samsetning innlána hefur breyst á þann veg að hlutdeild einstaklinga og minni og meðalstórra fyrirtækja eykst en innstæður frá fagfjárfestum hafa lækkað. Langvinnur vöxtur efnahagslífsins og aukning kaupmáttar viðskiptavina ásamt því að bankinn hefur aukið áherslu á innlán hefur mest áhrif á jákvæða þróun innlána í þessum flokkum.

Á árinu 2019 gaf Arion banki út skuldabréf af EMTN skuldaramma fyrir samtals um 14 milljarða króna. Í nóvember 2019 keypti bankinn til baka skuldabréf fyrir 258 milljón evra (sem samsvarar um 35 milljörðum króna) af 300 milljón evra útgáfu með gjalddaga í júní 2020. Öllum tilboðum sem bárust var tekið.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Á árinu 2019 gaf Arion banki út þrjár víkjandi útgáfur í erlendum myntum, í fyrsta lagi fyrir 5 milljónir evra (0,7 milljarða króna) í mars, í öðru lagi fyrir 300 milljónir norskra króna (4,2 milljarða króna) í júlí og í þriðja lagi fyrir 225 milljónir sænskra króna (2,9 milljarða króna) í desember. Einnig gaf Arion banki út tvo nýja víkjandi skuldabréfaflokka í íslenskum krónum. Heildarstærð flokkana er um 5,7 milljarðar króna. Heildarútgáfa víkjandi skuldabréfa á árinu 2019 var um 13,6 milljarðar króna. Skuldabréfin teljast til eiginfjárbáttar 2 samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Útgáfa skuldabréfanna styrkir eiginfjárgrunn bankans og er áfangi á vegferð hans til að ná fram hagkvæmri skipan eiginfjár.

Arion banki hélt áfram útgáfu sinni á sértryggðum skuldabréfum sem tryggð eru samkvæmt lögum nr. 11/2008 um sértryggð skuldabréf. Á árinu 2019 voru gefin út sértryggð skuldabréf fyrir 32,2 milljarða króna.

Bankinn hefur undirfarin ár gefið út víxla á innlendum markaði. Í haust ákvað bankinn í ljósi sterkrar lausafjárstöðu að hætta útgáfu víxlanna og stefnir ekki á frekari útgáfu að sinni. Alls voru gefnir út víxlar að fjárhæð 14,5 milljarðar króna á árinu 2019. Útistandandi víxlar við árslok voru samtals 1.680 milljónir króna.

Á árinu 2019 innleysti Arion banki að fullu eldri skuldabréfaflokk, ARION CB 2, samtals að fjárhæð um 81 milljarði íslenskra króna.

Samstæðan og eignarhald

Meginvettvangur upplýsingagjafar og tillagna sem stjórn Arion banka leggur fyrir hluthafa er á löglega boðuðum hluthafafundi en samskipti milli stjórnar og hluthafa á milli funda fara að öðru leyti eftir skilvirkni og aðgengilegu fyrirkomulagi. Allar upplýsingar sem skilgreinast sem viðkvæmar markaðsupplýsingar eru birtar í kauppallartilkynningum sem MAR tilkynningar. Bankinn skipuleggur jafnframt ársfjórðungslega fundi fyrir markaðsaðila þar sem bankastjóri, fjármálastjóri og fulltrúar fjárfestatengsla kynna árschlutauppgjör bankans.

Í lok desember 2019 var Taconic Capital stærsti hluthafi í Arion banka með 23,53% eignarhlut. Sculptor Capital Management var annar stærsti hluthafi bankans með 9,53% eignarhlut. Í kjölfar endurkaupaáætlunar sem hófst í lok október átti Arion banki 2,27% eigin hluti í árslok 2019. Frekari upplýsingar um hluthafa bankans er að finna í skýringu númer 36.

Eigið fé, arðgreiðslur og áhættuvegnar eignir

Fjármálaeftirlitið lauk árlegu könnunar- og matsferli (SREP) fyrir bankann í september 2019. Viðbótareiginfjárfkra undir Stoð 2 ákvarðast á grundvelli innra mats bankans á eiginfjárbörf (ICAAP). Viðbótarkrafan er 3,1% af áhættugrunni og byggir á fjárhagsupplýsingum 31. desember 2018 miðað við stöðu samstæðu sem undanskilur dótturfélög í tryggingastarfsemi. Viðbótarkrafan nam áður 2,9% af áhættugrunni og skýrist hækkunin einkum af aukinni bindingu vegna eigna sem flokkaðar eru til sölu. Þar með er heildareiginfjárfkra bankans, að teknu tilliti til eiginfjárafka, 20,1% þann 31. desember 2019, sem hækkar um 0,25% í febrúar 2020 þegar hækkun á sveiflujöfnunarauka tekur gildi, sem setur heildar eiginfjárkröfur bankans í 20,3%. Hlutfall áhættuveginna eigna í árslok 2019 var 66,5% en var 68,4% í árslok 2018. Að teknu tilliti til hækkun eiginfjárafka í febrúar ásamt innri varúðarauka bankans, sem nú er 1-2% er eiginfjárviðmið bankans 21,3%-22,3% fyrir heildareiginfjárlutfall. Bankinn stefnir á að lækka hlutfall almenns eiginfjárbáttar 1 í 17%.

Eiginfjárlutfall samstæðunnar var 24,0% þann 31. desember 2019 og hlutfall almenns eiginfjárbáttar 1 var 21,2%. Við útreikning á hlutfallinu er tekið tillit til fyrirsjáanlegrar útgreiðslu eigin fjár í formi kaupa á eigin bréfum og arðgreiðslu, samtals um 14,2 milljarðar króna. Bankinn hefur að undanförnu tekið mikilvæg skref í átt að eðlilegri samsetningu eiginfjár og víkjandi lántöku í takt við stefnu bankans í þeim efnum. Í apríl 2019 var hlutfé Arion banka hf. lækkað um 186 milljónir króna að nafnvirði, sem jafngildir 186 milljón hlutum, með því að eyða eigin hlutum bankans. Hlutfé Arion banka er eftir lækkunina 1.814 milljónir króna að nafnvirði. Á árinu 2019 hækkðu víkjandi lán í eiginfjárbætti 2 um 13,5 milljarða króna með útgáfu nýrra skuldabréfa. Arðgreiðslur og kaup á eigin bréfum námu samtals 12,4 milljörðum króna á árinu. Þar sem bankinn starfar nú með eiginfjárlutfall sem er nær þeim kröfum sem settar eru af Fjármálaeftirlitinu verður áhersla á stýringu eiginfjár meiri af hálfu stjórnenda með það að markmiði að auka arðsemi bankans.

Í september 2019 heimilaði stjórn Arion banka stjórnendum hans að setja af stað endurkaupaáætlun á eigin hlutabréfum í kauphöllum á Íslandi og í Svíþjóð. Þetta var byggt á heimild aðalfundar frá því 20. mars 2019 og heimild Fjármálaeftirlitsins frá september 2019, þar sem heimilað var að bankinn keypti allt að 59 milljón hluti, eða sem samsvarar 3,25% af útgefnum hlutfé fyrir allt að 4,5 milljarða króna að markaðsvirði. Á árinu 2019 keypti bankinn um 41 milljónir hluta í gegnum endurkaupaáætlunina á Íslandi og í Svíþjóð og því var ónýtt heimild til kaupa á um 18 milljónum hluta í árslok samkvæmt áætluninni. Í janúar 2020 veitti Fjármálaeftirlitið frekari heimild til kaupa á eigin bréfum, fyrir allt að 3,5 milljarða króna og er unnið eftir þeirri áætlun fram að aðalfundi í mars 2020.

Stjórn bankans leggur til að 10,0 milljarða króna arður verði greiddur á árinu 2020 vegna uppgjörársins 2019 eða sem samsvarar 5,5 krónum á hlut. Stjórn bankans hefur víðtæka heimild til að leggja fram tillögu um arðgreiðslu eða aðra ráðstöfun eigin fjár og því mun stjórnin mögulega boða til aukahluthafafundar síðar á árinu, þar sem tillaga um slíka ráðstöfun yrði lögð fyrir.

Áhættustýring

Samstæðan stendur frammi fyrir ýmis konar áhættum sem tengjast starfsemi hennar sem fjármálafyrirtæki og stafa af daglegum rekstri. Áhættustýring er því grundvallarþáttur í starfi samstæðunnar. Grunnstoðir virkar áhættustýringar felast í greiningu verulegrar áhættu, mælingu á áhættu, aðgerðum til þess að takmarka áhættu og stöðugri vöktun áhættubáttar. Áhættustýringarferlið og geta samstæðunnar til þess að stýra og verðleggja áhættubætti er ómissandi þáttur í að tryggja áframhaldandi arðsemi samstæðunnar, svo og til þess að tryggja að áhættu hennar sé haldið innan viðunandi marka. Stjórn bankans ber endanlega ábyrgð áhættustýringarkerfi hans og ber að tryggja að viðunandi áhættustefnur og stjórnarhættir séu ákvarðaðir til þess að fylgjast með áhættubáttum. Áhættustýringu samstæðunnar, uppbyggingu hennar og helstu áhættubáttum er lýst í skýringum með ársreikningnum og í óendurskoðari áhættuskýrslu bankans.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Stjórnarhættir

Á síðasta aðalfundi Arion banka, sem haldinn var þann 20. mars 2019, voru sex stjórnarmenn kjörnir til eins árs, þrjár konur og þrír karlar. Nýir stjórnarmenn voru kjörnir Liv Fiksdahl og Renier Lemmens en endurkjörin voru Benedikt Gíslason, Brynjólfur Bjarnason, Herdís Dröfn Fjeldsted og Steinunn Kristín Þórðardóttir. Að auki voru kjörnir þrír varamenn stjórnar, tveir karlar og ein kona, en þau sækja fundi stjórnar ef stjórnarmenn segja af sér eða geta ekki sótt stjórnarfundi.

Hluthafafundur var haldinn í Arion banka þann 9. ágúst 2019. Tveir nýir stjórnarmenn voru kjörnir á fundinum og sitja fram að næsta aðalfundi, þeir Paul Richard Horner og Gunnar Sturluson. Annar þeirra tók sæti Benedikts Gíslasonar, sem tók við sem bankastjóri Arion banka 1. júlí 2019 og sagði sig þá frá stjórnarsæti.

Stjórn Arion banka hf. hefur tileinkað sér góða stjórnarhætti og einsetur sér að stuðla að og styðja við ábyrga hegðun og fyrirtækjamenningu innan bankans til hagsbóta fyrir alla hagsmunaaðila. Arion banki hefur í því skyni sett yfirlýsingu um stjórnarhætti sem ætlað er að stuðla að opnum og traustum samskiptum stjórnar, hluthafa, viðskiptavina og annarra hagsmunaaðila, s.s. starfsmanna bankans og almennings. Þá hlaut bankinn fyrst í desember 2015 og síðar í apríl 2019 viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum. Viðurkenningin gildir í þrjú ár nema verulegar breytingar verði á stjórn eða eignarhaldi bankans.

Stjórn Arion banka fer með æðsta vald í málefnum bankans á milli hluthafafunda. Stjórn annast þann þátt rekstrar bankans sem ekki telst til daglegs rekstrar, þ.e. tekur ákvarðanir um mál sem eru óvenjuleg eða mikils háttar. Stjórn Arion banka ræður bankastjóra sem fer með daglegan rekstur í samræmi við þá stefnu sem hún setur. Bankastjóri ræður framkvæmdastjórn. Undirnefndir stjórnar eru fjórar, endurskoðunarnefnd, áhættunefnd, lánanefnd og starfskjaranefnd. Einn nefndarmaður í endurskoðunarnefnd stjórnar er ekki stjórnarmaður og er óháður bæði bankanum og hluthöfum hans.

Helstu hlutverk stjórnar, sem nánar eru tilgreind í starfsreglum stjórnar, eru m.a. að staðfesta stefnu bankans, hafa eftirlit með fjárreiðum og bókhaldi og að tryggja viðeigandi innra eftirlit. Stjórn tryggir að innan bankans starfi virk innri endurskoðunardeild, regluvarsla og áhættustýring. Innri endurskoðandi er skipaður af stjórn og starfar óháður öðrum deildum bankans, í samræmi við erindisbréf stjórnar. Innri endurskoðandi veitir óháða og hlutlæga staðfestingu og ráðgjöf sem ætlað er að vera virðisaukandi og bæta rekstur bankans. Regluvörður, sem heyrir beint undir bankastjóra, starfar sjálfstætt innan bankans, í samræmi við erindisbréf stjórnar. Meginhlutverk regluvörslu er að draga úr hættu á því að reglur séu brotnar í rekstri bankans með fyrirbyggjandi aðgerðum. Þá sér regluvarsla um að samhæfa aðgerðir bankans gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Regluvarsla starfar samkvæmt áhættumiðaðri starfsáætlun samþykkt af stjórn, þar sem meðal annars er kveðið á um reglulegt eftirlit og reglulega fræðslu fyrir starfsfólk um þær lagakröfur sem bankinn starfar eftir.

Stjórnarháttum Arion banka er nánar lýst í stjórnarháttayfirlýsingu bankans sem má finna í öndurskoðuðum viðauka við ársreikninginn og á heimasíðunni www.arionbanki.is. Stjórnarháttayfirlýsingin byggir á lögum og reglum og viðurkenndum leiðbeiningum sem í gildi eru á þeim tíma sem ársreikningur bankans er staðfestur af stjórn. Yfirlýsingin er gerð í samræmi við lög nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja, 5. útgáfu, útgefinni af Viðskiptaráði Íslands, Samtökum atvinnulífsins og Kauphöll Íslands í maí 2015. Stjórnarhættir bankans eru í samræmi við leiðbeiningarnar að einu tilviki undanskildu, sem nánar er tilgreint í stjórnarháttayfirlýsingu.

Samfélagsábyrgð og ófjárhagsleg upplýsingagjöf

Arion banki er fjárhagslega sterkur banki sem veitir alhliða fjármálaþjónustu til fyrirtækja og einstaklinga með það að markmiði að skapa verðmæti til framtíðar, viðskiptavinum, hluthöfum, samstarfsaðilum og samfélaginu öllu til góða. Yfirskrift stefnu bankans um samfélagsábyrgð er Saman látum við góða hluti gerast og felur stefnan meðal annars í sér að bankinn vilji vera öðrum fyrirmynd um ábyrga og arðbæra viðskiptahætti sem taka mið af umhverfi, efnahagslífi og því samfélagi sem bankinn starfar í.

Hornsteinar Arion banka eru heiti yfir gildi bankans og eiga að vera leiðbeinandi við ákvarðanatöku og í öllu sem starfsfólk bankans segir og gerir. Þeir koma inn á hlutverk, hugarfar og hegðun. Hornsteinarnir eru gerum gagn, látum verkin tala og komum hreint fram. Síðareglur Arion banka eru hugsaðar sem viðmið fyrir starfsfólk til að stuðla að ábyrgri ákvarðanatöku og eru samþykktar af stjórn.

Í september 2019 gerðist Arion banki aðili að meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrga bankastarfsemi, Principles for Responsible banking (UN PRB). Með reglunum, sem kynntar voru við upphaf allsherjarþings Sameinuðu þjóðanna á árinu, er verið að tengja starfsemi banka við mikilvæg alþjóðleg markmið og skuldbindingar á sviði sjálfbærni, eins og heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun og Parísarsamkomulagið. Í desember samþykkti stjórn bankans nýja umhverfis- og loftslagsstefnu sem er í takt við meginreglurnar.

Starfsemi Arion banka fellur undir ákvæði ársreikningalaga um ófjárhagslega upplýsingagjöf þar sem m.a. kemur fram að fjallað skuli um stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Þær upplýsingar er að finna í ársskýrslu bankans sem gefin er út 19. febrúar 2020. Í skýrslunni er jafnframt að finna lýsingu á viðskiptalíkani bankans, ófjárhagslega mælikvarða, stefnu um samfélagsábyrgð og upplýsingar um áreiðanleikakönnunarferli. Þar er einnig fjallað um mannréttindi og hvernig bankinn spornar við fjármunabrotum. Lýsingu á megináhættum bankans má finna í Pillar 3 áhættuskýrslu sem gefin er út samhliða ársskýrslunni.

Við ófjárhagslega upplýsingagjöf er notast við staðalinn Global Reporting Initiative, GRI Core. Við miðlun upplýsinga um ófjárhagslega þætti í starfsemi er einnig notast við viðmið Nasdaq á Norðurlöndunum og Eyrstrasaltsríkjunum og 10 grundvallarviðmið Global Compact, sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð. Þá er horft til heimsmarkmiða Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun.

Ársskýrslan verður aðgengileg á vefnum: arsskyrsla2019.arionbanki.is

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Áritun stjórnar og bankastjóra

Ársreikningur samstæðu Arion banka fyrir árið 2019 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnana.

Það er álit okkar að samstæðureikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar og sjóðstreymi á árinu 2019 og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2019.

Ennfremur er það álit okkar að samstæðureikningurinn ásamt, skýrslu og áritun stjórnar og bankastjóra, gefi glögga mynd af þróun í rekstri og stöðu samstæðunnar og lýsi þeim megin áhættu- og óvissupáttum sem samstæðan stendur frammi fyrir.

Stjórn og bankastjóri Arion banka hf. hafa í dag fjallað um samstæðureikning bankans fyrir árið 2019 og staðfesta hann hér með undirritun sinni. Stjórn og bankastjóri leggja til að samstæðureikningurinn verði samþykktur á aðalfundi Arion banka hf.

Reykjavík, 12. febrúar 2020

Stjórn

Brynjólfur Bjarnason
Stjórnarformaður

Gunnar Sturluson

Liv Fiksdahl

Renier Lemmens

Herdís Dröfn Fjeldsted
Varaformaður stjórnar

Paul Richard Horner

Steinunn Kristín Þórðardóttir

Bankastjóri

Benedikt Gíslason

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Arion banka hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Arion banka hf. fyrir árið 2019. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, yfirlit um breytingu á eigin fé, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu bankans á árinu 2019, efnahag hans 31. desember 2019 og breytingu á handbæru fé á árinu 2019, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðbótar kröfur í lögum um ársreikninga.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við erum óháð Arion banka hf. í samræmi við alþjóðlegar siðareglur (IESBA Code) og höfum uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Megináherslur við endurskoðunina

Megináherslur við endurskoðunina eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu fyrir endurskoðun okkar á samstæðuársreikningi bankans árið 2019. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á samstæðuársreikningnum og höfð til hliðsjónar við ákvörðun á viðeigandi álit á honum. Í áritun okkar látum við ekki í ljós sérstakt álit á hverju þeirra fyrir sig.

Megináhersla við endurskoðun

Hvernig við endurskoðuðum megináherslur

Mat útlána og virðisrýrnun

Útlán til viðskiptavina samstæðunnar námu 783.126 milljónum króna þann 31. desember 2019 og nam færð virðisrýrnun 9.720 milljónum króna (þar með talið virðisrýrnun liða utan efnahags) þann 31. desember 2019.

Samstæðan gerir upp skv. IFRS 9 þar sem virðisrýrnun er færð að teknu tilliti til vænts útlánataps byggt á spálíkönnum bankans.

Stjórnendur hafa greint frá reikningsskilaaðferðum í tengslum við vænta virðisrýrnun í skýringu 56 og greint frá hreinni virðisbreytingu útlána og ábyrgða á skýringum 15 og 42.

Ákvörðun um mat á virðisrýrnun útlána og ábyrgða er háð mati stjórnenda. Vegna mikilvægis matsins, umfangs þess og áhrifa á samstæðuársreikninginn teljum við mat á virðisrýrnun útlána og ábyrgða vera megináherslu við endurskoðun okkar.

Mikilvægustu forsendur eru:

- Forsendur sem notast er við í líkani fyrir vænt útlánatap til að meta líkur á alvarlegum vanskilum og framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina.
- Greina tímanlega fyrirgreiðslur með verulega aukningu í útlánaáhættu og virðisrýrðar fyrirgreiðslur.
- Mat á tryggingum og forsendur sem notaðar eru við handvirk mat á virðisrýrðum fyrirgreiðslum.

Við höfum lagt mat á virðisrýrnun útlána og ábyrgða, metið aðferðafræðina sem beitt er ásamt því að leggja mat á þær forsendur sem tilgreindar eru í lýsingu á megináherslunni, byggt á áhættumati okkar og þekkingu á fjármálafyrirtækjum.

Við endurskoðun okkar lögðum við mat á innleiðingu samstæðunnar á IFRS 9. Við framkvæmdum prófanir á virðisrýrnunarlíkönnum samstæðunnar og lögðum mat á þá aðferðafræði sem innleidd var fyrir útreikning á væntu útlánatapi.

Skoðun okkar fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum:

- Prófun á lykilefirlitsþáttum vegna lykilorðsenda sem notaðar eru í líkani fyrir vænt útlánatap til þess að meta líkur á alvarlegum vanskilum og framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina.
- Gagnaendurskoðun á forsendum sem notaðar eru í líkani fyrir vænt útlánatap. Þar með talið skoðun á forsendum sem notast er við í flokkun lána niður á þrep, forsendur sem notast er við til að leiða út líkur á vanskilum á líftíma fyrirgreiðslu og aðferðafræði við útreikning á tapi vegna alvarlegra vanskila
- Prófun á lykilefirlitsþáttum og gagnaendurskoðun á því að fyrirgreiðslur með verulega aukningu í útlánaáhættu og virðisrýrðar fyrirgreiðslur séu greindar tímanlega, ásamt forsendum stjórnenda við inngríp.
- Prófun á lykilefirlitsþáttum með líkönnum og ferlum við mat á virði trygginga sem notað er í útreikningum á væntu útlánatapi.
- Framkvæmd gagnaendurskoðunar á lánum sem metin eru handvirk til þess að staðfesta að notast sé við viðeigandi forsendur við mat á virði útlána og ábyrgða, þar með talið forsendur um mat á virði trygginga og mat á framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina.

Áritun óháðs endurskoðanda

Megináhersla við endurskoðun

Hvernig við endurskoðuðum megináherslur

Innlausn tekna

Vaxtatekjur eru grundvallar liður og jafnframt stærsti einstaki liðurinn í rekstrarreikningi bankans.

Liðurinn er háður fyrirfram gefnum samningsákvæðum og mjög háður tölvukerfum og eftirlitsumhverfi bankans. Af þeim ástæðum er þessi liður talinn sem megináhersla við endurskoðunina.

Grundvöllur fyrir innlausn tekna og reikningsskilaaðferðir eru settar fram í skýringu 51 með samstæðuársreikningnum.

Við höfum yfirfarið matsreglur, verkferla og eftirlitsþætti í kringum innlausn tekna. Við höfum prófað viðeigandi eftirlitsþætti varðandi reikningshaldslega meðhöndlum á vaxtatekjum. Jafnframt höfum við yfirfarið hvort vaxtaútreikningur sé í samræmi við ákvæði IFRS.

Við beittum úrtaksprófunum við endurskoðun vaxtatekna og bárum undirliggjandi gögn saman við lánakerfi bankans. Jafnframt beittum við greiningaraðgerðum við endurskoðunina. Reikniverk á tölvukerfum bankans var yfirfarið ásamt aðgangstýringu og breytingastjórnun.

Við beittum úrtaksprófunum við endurskoðun á nákvæmni vaxtaútreikninga.

Eignir og aflögð starfsemi til sölu verðmat

Bókfært virði eigna og aflagðrar starfsemi til sölu í samstæðureikningi er að fjárhæð 42.044 milljónum króna meðal eigna í árslok og sambærileg fjárhæð meðal skulda nemur 26.631 milljónum króna.

Við framsetningu á þessum reikningslið er fylgt ákvæðum alþjóðlegs reikningsskilastaðals IFRS 5. Í skýringu 29 kemur fram að um er að ræða þrjú félög þar sem bankinn heldur á öllu hlutafé.

Virði félaga undir þessum lið er háð mati stjórnenda og nokkur óvissa ríkir um forsendur matsins sem erfitt getur reynst að sannreyna. Helstu forsendur sem um er að ræða eru forsendur um framtíðarvöxt, virði einstakra sjóðsskapandi eininga, ávöxtunarkrafa ofl. sem geta haft veruleg áhrif á matið o.p.m. afkomu og efnahag samstæðunnar.

Jafnframt þarf að ganga úr skugga um að skilyrði til flokkunnar á félögum til sölu séu í samræmi við kröfur IFRS 5 þ.e. hvort félögin séu í virku söluférlí.

Byggt á áhættumati og þekkingu okkar á starfseminni, höfum við skoðað ítarlega verðmat eigna og aflagðrar starfsemi til sölu ásamt því að leggja mat á hvort að farið sé eftir aðferðafræði staðalsins IFRS 5. Einnig höfum við skoðað helstu forsendur að matinu sem getið er um í megináherslum við endurskoðun.

Við höfum yfirfarið matsreglur, verkferla og eftirlitsþætti í kringum verðmat félaga til sölu. Við höfum skoðað eftirlitsþætti tengdum liðnum. Jafnframt höfum við yfirfarið hvort skilyrði til flokkunnar sé í samræmi við ákvæði IFRS 5.

Jafnframt höfum við kallað til verðmats sérfræðinga til að yfirfara mat stjórnenda og helstu forsendur verðmatsins.

Aðrar upplýsingar

Stjórn og bankastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela óendurskoðaðan viðauka við samstæðuársreikninginn, 5 ára yfirlit, lykiltölur, óendurskoðað ársfjórðungsyfirlit í skýringu 6 og skýrslu stjórnar.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um, né veitum staðfestingu á efni þeirra ef frá er talin sú staðfesting varðandi skýrslu stjórnar sem fram kemur hér að neðan.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framangreindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við samstæðuársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggt á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir samstæðuársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Stjórn og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðbótar kröfur í lögum um ársreikninga. Stjórn og bankastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins eru stjórn og bankastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi Arion banka hf. Ef við á, skulu stjórn og bankastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, nema stjórn og bankastjóri hafi ákveðið að leysa félagið upp eða hætta starfsemi, eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanlega vissu er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnu og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjálafals, misvisandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits bankans.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnaðs sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnaðs á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi bankans.
- Metum í heild sinni hvort samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar við samstæðuársreikninginn með tilliti til glöggrar myndar.
- Öflum fullnægjandi endurskoðunargagna vegna fjárhagsupplýsinga eininga innan samstæðunnar, til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum ein ábyrgð á álit okkar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óháði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óháði okkar og þar sem viðeigandi er, hvaða varnir við höfum sett til að tryggja óháði okkar.

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, lögðum við mat á hvaða atriði höfðu mesta þýðingu í endurskoðuninni á yfirstandandi ári og eru það megináherslur í endurskoðuninni. Við lýsum þessum atriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé um slík atriði eða í undantekningartilfellum þegar endurskoðandinn metur að ekki skuli upplýsa um viðkomandi atriði þar sem neikvæðar afleiðingar upplýsinganna eru taldar vega þyngra en almannahagsmunir.

Kópavogur, 12. febrúar 2020

Deloitte ehf.

Páll Grétar Steingrímsson
Endurskoðandi

Haukur Ingi Hjaltalín
Endurskoðandi

Rekstarreikningur samstæðu

	Skýring	2019	2018
Vaxtatekjur		58,307	59,316
Vaxtagjöld		(27,990)	(29,997)
Hreinar vaxtatekjur	7	30,317	29,319
Þóknatekjur		11,499	11,658
Þóknagjöld		(1,549)	(1,308)
Hreinar þóknatekjur	8	9,950	10,350
Hreinar tekjur af tryggingum	9	2,886	2,589
Hreinar fjármunatekjur	10	3,212	2,302
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага og söluhagnaður	26	756	27
Aðrar tekjur	11	877	1,584
Aðrar hreinar rekstartekjur		4,845	3,913
Rekstrartekjur		47,998	46,171
Laun og tengd gjöld	12	(14,641)	(14,278)
Annar rekstrarkostnaður	13	(12,222)	(12,000)
Rekstrarkostnaður		(26,863)	(26,278)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	14	(2,984)	(3,386)
Hrein virðisbreyting	15	(382)	(3,525)
Hagnaður fyrir tekjuskatt		17,769	12,982
Tekjuskattur	16	(3,714)	(4,046)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi		14,055	8,936
Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt	17	(12,955)	(1,159)
Hagnaður		1,100	7,777
Hagnaður tilheyrir			
Hluthöfum Arion banka hf.		1,096	7,116
Hlutdeild minnihluta		4	661
Hagnaður		1,100	7,777
Hagnaður á hlut			
Hagnaður og þynntur hagnaður á hlut sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf. (í krónum)	18	0.61	3.86

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Yfirlit um heildarafkomu samstæðu

	Skýring	2019	2018
Hagnaður		1,100	7,777
Hreinn hagnaður fjáreigna sem færðar eru á gangvirði yfir heildarafkomu, eftir skatta		482	89
Innleystur hreinn hagnaður fjáreigna sem færðar eru á gangvirði yfir heildarafkomu, eftir skatta og færðar eru gegnum rekstur	10	(433)	(112)
Breyting á bundnum sjóðum vegna fjáreigna sem færðar eru á gangvirði yfir heildarafkomu		49	(23)
Þýðingarmunur vegna reikningsskila dótturfélaga í erlendri mynt		135	123
Önnur heildarafkoma sem er eða getur á síðari tímabilum verið færð yfir rekstrarreikning		184	100
Heildarafkoma		1,284	7,877

Heildarafkoma tilheyrir

Hluthöfum Arion banka hf.	1,280	7,216
Hlutdeild minnihluta	4	661
Heildarafkoma	1,284	7,877

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Efnahagsreikningur samstæðu

Eignir	Skýring	2019	2018
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	19	95,717	83,139
Lán til lánastofnana	20	17,947	56,322
Lán til viðskiptavina	21	773,955	833,826
Fjármálagerningar	22-24	117,406	114,557
Fjárfestingareignir	24	7,119	7,092
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	26	852	818
Ófnislegar eignir	27	8,367	6,397
Skatteignir	28	2	90
Eignir og aflögð starfsemi til sölu	29	43,626	48,584
Aðrar eignir	30	16,864	13,502
Eignir samtals		1,081,855	1,164,327
Skuldir			
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	23	5,984	9,204
Innlán frá viðskiptavinum	23	492,916	466,067
Fjárskuldir á gangvirði	23	2,570	2,320
Skattskuldir	28	4,404	5,119
Skuldir vegna aflagðrar starfsemi til sölu	29	28,631	26,337
Aðrar skuldir	31	32,697	30,107
Lántaka	23,32	304,745	417,782
Víkjandi lántaka	23,33	20,083	6,532
Skuldir samtals		892,030	963,468
Eigið fé			
Hlutfé og yfirverð hlutfjár	35	55,715	59,010
Varasjóðir		9,493	14,822
Óráðstafað eigið fé		124,436	126,897
Eigið fé hluthafa Arion banka		189,644	200,729
Hlutdeild minnihluta		181	130
Eigið fé samtals		189,825	200,859
Skuldir og eigið fé samtals		1,081,855	1,164,327

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Yfirlit um breytingar á eigin fé samstæðunnar

	Bundnir varasjóðir									Eigið fé hluthafa Arion banka	Hlutdeild minni-hluta	Eigið fé samtals
	Hlutfé	Yfirverðs-reikningur hlutafjár	Óinnl. vegna dóttur- og hlutd. félaga	Óinnl. vegna verðbr.-eignar	Eignfærður þróunar-kostnaður	Óinnl. vegna gang-virðis-breytinga	Lögbund-inn vara-sjóður	Þýðingar-munur dótturf. í erlendri mynt	Óráð-stafað eigið fé			
Eigið fé 1. janúar 2019	1,814	57,196	12,373	417	-	87	1,637	308	126,897	200,729	130	200,859
Hagnaður									1,096	1,096	4	1,100
Hreinn gengishagnaður						481				481		481
Innleystur hreinn hagnaður sem færður er yfir rekstur						(433)				(433)		(433)
Þýðingarmunur								135		135		135
Heildarafkoma	-	-	-	-	-	48	-	135	1,096	1,279	4	1,284
Arðgreiðsla									(9,069)	(9,069)		(9,069)
Kaup á eigin bréfum *	(41)	(3,242)								(3,283)		(3,283)
Breyting á eigin bréfum **	(0)	(13)								(13)		(13)
Breyting á varasjóðum			(6,246)	275	459				5,512	-		-
Kaup á dótturfélagi										-	47	47
Eigið fé 31. desember 2019	<u>1,773</u>	<u>53,942</u>	<u>6,127</u>	<u>692</u>	<u>459</u>	<u>135</u>	<u>1,637</u>	<u>443</u>	<u>124,436</u>	<u>189,644</u>	<u>181</u>	<u>189,825</u>

* Breytingin er tilkomin vegna kaupa á eigin bréfum í kjölfar samþykkis stjórnar Arion banka að hefja framkvæmd endurkaupaáætlunar á eigin bréfum á Íslandi og í Svíþjóð á grundvelli heimildar aðalfundar bankans sem veitt var þann 20. mars 2019. Markmið endurkaupaáætlunarinnar er að lækka hlutfé bankans í samræmi við arðgreiðslustefnu. Endurkaupin munu að hámarki nema 59.000.000 hlutum (3,25% af útgefnum hlutum í bankanum) eða allt að 4,5 milljörðum króna.

** Á árinu 2018 var eigin bréfum útlutað til starfsmanna bankans. Samtals var tæpum 4 milljónum hluta á genginu 75 krónur á hlut útlutað til starfsmanna, að verðmæti 295 milljónum króna. Í samræmi við kaupaukakerfið ber starfsmanni að skila hlutabréfum aftur til bankans kjósi hann að segja upp störfum innan tveggja ára frá afhendingu bréfanna.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Yfirlit um breytingar á eigin fé samstæðunnar

	Bundnir varasjóðir									Eigið fé hluthafa Arion banka	Hlutdeild minni-hluta	Eigið fé samtals
	Hlutafé	Yfirverðs-reikningur hlutafjár	Óinnl. vegna dóttur- og hlutd. félaga	Óinnl. vegna verðbr.- eignar	Eignfærður þróunar-kostnaður	Óinnl. vegna gang-virðis-breytinga	Lögbund-inn vara-sjóður	Þýðingar-munur dótturf. í erlendri mynt	Óráð-stafað eigið fé			
Eigið fé 31. desember 2017	2,000	73,861	14,050	903	-	-	1,637	185	132,971	225,606	128	225,734
Áhrif af innleiðingu IFRS 9 1. janúar 2018				(108)		110			939	941		941
Upphafsstaða eigin fjár	2,000	73,861	14,050	795	-	110	1,637	185	133,910	226,548	128	226,676
Hagnaður									7,116	7,116	661	7,777
Hreinn gengishagnaður						89				89		89
Innleystur hreinn hagnaður sem færður er yfir rekstur						(112)				(112)		(112)
Þýðingarmunur							123			123		123
Heildarafkoma	-	-	-	-	-	(23)	123	-	7,116	7,216	661	7,877
Arðgreiðsla									(16,184)	(16,184)		(16,184)
Kaup á eigin bréfum ***	(190)	(16,949)								(17,139)		(17,139)
Kaupaukagreiðslur til starfsmanna í formi hlutabréfa **	4	291								295		295
Breyting á eigin bréfum **	(0)	(7)								(7)		(7)
Breyting á varasjóðum			(1,677)	(378)					2,055	-		-
Sala dótturfélags										-	(659)	(659)
Eigið fé 31. desember 2018	1,814	57,196	12,373	417	-	87	1,760	185	126,897	200,729	130	200,859

** Á árinu 2018 var eigin bréfum úthlutað til starfsmanna bankans. Samtals var tæpum 4 milljónum hluta á genginu 75 krónur á hlut úthlutað til starfsmanna, að verðmæti 295 milljónum króna. Í samræmi við kaupaukakerfið ber starfsmanni að skila hlutabréfum aftur til bankans kjósi hann að segja upp störfum innan tveggja ára frá afhendingu bréfanna.

*** Breytingin er tilkomin vegna ákvörðunar stjórnar Arion banka um að taka tilboði Kaupskila ehf., dótturfélags Kaupþings ehf. um kaup á 9.5% af útgefnu hlutafé í Arion banka hf. eða sem nam 190 milljónum hluta. Ákvörðunin um að taka tilboði Kaupskila ehf. er í samræmi við ákvörðun hluthafafundar þann 12. febrúar 2018 að breyta samþykktum til þess að heimila tímabundið kaup á eigin bréfum bankans. Arion banki greiddi 90,089 krónur fyrir hvern hlut eða sem nam 17.139 m.kr.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Yfirlit um sjóðstreymi samstæðunnar

Rekstrarhreyfingar	2019	2018
Hagnaður	1,100	7,777
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé	(10,284)	(14,194)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:		
Lán til lánastofnana að bankainnstæðum undanskildum	16,152	14,863
Lán til viðskiptavina	62,318	(50,267)
Fjármálagerningar á gangvirði	(2,047)	(9,846)
Innlán frá viðskiptavinum	24,457	(2,802)
Lántaka	(119,010)	14,867
Aðrar breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum	(7,098)	(4,731)
Innheimtar vaxtatekjur	56,705	47,119
Greidd vaxtagjöld *	(27,641)	(24,712)
Móttækinn arður	132	3,082
Greiddur tekjuskattur	(4,341)	(5,667)
Handbært fé til rekstrar	(9,557)	(24,511)

Fjárfestingahreyfingar

Sala hlutdeildarféлага	740	-
Kaup á hlutdeildarfélagum	(19)	(60)
Sala dótturféлага	-	265
Kaup á dótturfélagum	(80)	-
Fjárfesting í óefnislegum eignum	(2,750)	(1,372)
Sala varanlegra rekstrarfjármuna	643	12
Kaup á varanlegum rekstrarfjármunum	(498)	(374)
Fjárfestingahreyfingar	(1,964)	(1,529)

Fjármögnunarhreyfingar

Ný víkjandi lántaka	13,625	6,780
Kaup á eigin bréfum	(3,283)	(17,139)
Arðgreiðsla til hluthafa Arion banka	(9,069)	(16,184)
Fjármögnunarhreyfingar	1,273	(26,543)
Lækkun á handbæru fé	(10,248)	(52,583)
Handbært fé í ársbyrjun	110,589	181,898
Handbært fé flutt á eignir og aflagða starfsemi til sölu	-	(22,198)
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé	1,845	3,472
Handbært fé	102,186	110,589

Handbært fé

Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	95,717	83,139
Bankareikningar	16,437	38,038
Bindiskylda við Seðlabanka Íslands	(9,968)	(10,588)
Handbært fé	102,186	110,589

Hreyfingar vegna TravelCo sem ekki hreyfa handbært fé

Eignir og aflögð starfsemi til sölu	1,632	-
Lán til viðskiptavina	(1,632)	-

* Meðal greiddra vaxta eru vextir færðir á innlán í árslok.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

	bls.		bls.
Almennar upplýsingar		Jöfnun fjáreigna og fjárskulda	38
Grundvöllur reikningsskilanna	19	Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum	38
Breytingar á reikningsskilareglum	19	Óefnislegar eignir	39
Mat og ákvarðanir við breytingu reikningsskilaaðferða	19	Skatteign og skattskuldir	40
Samstæðan	20	Eignir og aflögð starfsemi til sölu og tengdar skuldir	40
		Aðrar eignir	42
Starfsþættir		Aðrar skuldir	42
Starfsþættir	21	Lántaka	44
		Víkjandi lántaka	44
Ársfjórðungsyfirlit		Veðsettar eignir	45
Rekstur eftir ársfjórðungum	23	Eigið fé	45
		Aðrar upplýsingar	
Skýringar við rekstrarreikninginn		Hluthafar Arion banka	46
Hreinar vaxtatekjur	24	Lögfræðileg málefni	46
Hreinar þóknatekjur	25	Atburðir eftir lok reikningsskiladags	47
Hreinar tekjur af tryggingum	25		
Hreinar fjármunatekjur	26	Liðir utan efnahags	
Aðrar rekstrartekjur	26	Skuldbindingar	48
Starfsmenn og laun	26	Eignir í stýringu og vörslu	48
Annar rekstrarkostnaður	28		
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	28	Tengdir aðilar	
Hrein virðisbreyting	28	Tengdir aðilar	48
Tekjuskattur	29		
Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt	29	Áhættustýring	
Hagnaður á hlut	29	Útlánaáhætta	49
		Markaðsáhætta	57
Skýringar við efnahagsreikning		Lausafjár- og fjármögnunaráhætta	63
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	30	Eiginfjárstýring	67
Lán til lánastofnana	30	Rekstraráhætta	69
Lán til viðskiptavina	30		
Fjármálagerningar	30	Helstu reikningsskilaaðferðir	70
Fjáreignir og fjárskuldir	31		
Prepaskipting gangvirðis	33		

Skýringar við samstæðureikninginn

Almennar upplýsingar

Arion banki hf., móðurfélagið, var stofnaður 18. október 2008 með heimilisfesti á Íslandi. Höfuðstöðvar Arion banka hf. eru við Borgartún 19 í Reykjavík. Samstæðureikningur bankans fyrir árið sem lauk 31. desember 2019 hefur að geyma uppgjör móðurfélagsins og dótturfélaga þess (hér eftir nefnd samstæðan).

1. Grundvöllur reikningsskilanna

Stjórn Arion banka hf. samþykkti ársreikning samstæðunnar og heimilaði til útgáfu þann 12. febrúar 2020.

Við gerð ársreiknings samstæðunnar er horft til mikilvægis þegar kemur að framsetningu og umfangi skýringa. Einungis er greint frá mikilvægum upplýsingum og upplýsingum sem bankanum ber að greina frá og skipta lesanda ársreiknings samstæðunnar máli.

Ársreikningur samstæðunnar var saminn á ensku og þannig samþykktur af stjórn og áritaður af endurskoðendum bankans. Samstæðureikningurinn er gefinn út bæði á íslensku og ensku og ef misræmi er á milli útgáfa þá gildir enska útgáfan.

Yfirlýsing um samræmi

Reikningsskilin eru samstæðureikningsskil og eru gerð í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) sem samþykktir hafa verið af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnana.

Sömu reikningsskilaaðferðum, framsetningu og aðferðum við útreikninga hefur verið beitt við gerð þessa ársreiknings og var beitt við gerð ársreiknings fyrir árið 2018, að frátöldum IFRS 16 Leigusamningar sem tók gildi 1. janúar 2019, sjá skýringu 2.

Grundvöllur mats

Reikningsskilin eru unnin á grundvelli kostnaðarverðs að undanskyldum:

- eignum og skuldum sem falla undir skilgreiningar IFRS 9 en gerð er grein fyrir reikningsskilaaðferðunum í skýringu 56,
- fjárfestingareignum sem metnar eru á gangvirði og
- fastafjármunum til sölu og aflagðri starfsemi sem færð eru á því sem lægra reynist af bókfærðu verði og gangvirði að frádregnum sölukostnaði.

Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Reikningsskilin eru sett fram í íslenskum krónum, sem er starfrækslugjaldmiðill móðurfélagsins. Fjárhæðir eru námundaðar að næstu milljón nema annað sé tekið fram. Árslokagengi íslensku krónunnar gagnvart Bandaríkjadólar var 121,04 og 135,83 gagnvart Evru (31.12.2018: USD 116,34 og EUR 133,20).

2. Breytingar á reikningsskilareglum

Arion banki beitti IFRS 16 Leigusamningum frá 1. janúar 2019. Samstæðan nýtti sér ekki heimildir til að innleiða nýja eða breytta staðla eða tulkana sem hafa verið gefin út en hafa ekki tekið gildi.

IFRS 16

Samstæðan hóf að beita IFRS 16 Leigusamningum þann 1. janúar 2019. Í IFRS 16 eru settar fram nýjar eða breyttar kröfur um meðferð leigusamninga til að samræma meðferð á rekstrarleigu- og fjármögnunarleigusamningum. Þá eru jafnframt settar fram kröfur um að færður sé upp nýtingarréttur eignar og leiguskuldbinding við upphaf allra leigusamninga. Tvær undantekningar eru heimilar skv. staðlinum en annars vegar er um að ræða leigusamninga til skamms tíma og hins vegar samninga vegna eigna sem eru óverulegar hvað fjárhæðir varðar. Samstæðan innleiddi staðalinn ekki afturvirkir né breytti samanburðarfjárhæðum í ársreikningi. Með tilkomu IFRS 16 breytist meðferð á kostnaði vegna leigusamninga þar sem samstæðan færir afskriftir vegna nýtingarréttar eignarinnar og vaxtagjöld vegna skuldbindingarinnar. Fyrir innleiðingu staðalsins var kostnaður vegna leigunnar færður línulega yfir samningstímann. Við innleiðingu staðalsins þann 1. janúar 2019 færði samstæðan skuldbindingu að fjárhæð 1 milljarð króna og nýtingarrétt að sömu fjárhæð.

3. Mat og ákvarðanir við beitingu reikningsskilaaðferða

Gerð reikningsskilanna krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og dragi ályktanir sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda í reikningsskilunum og viðeigandi skýringa, sem og skýringar um óvissar skuldbindingar. Endanlegar niðurstöður gætu orðið aðrar en áætlanirnar gera ráð fyrir sem leitt gæti til verulegra leiðréttinga á bókfærðu virði eigna og skulda á seinni tímabilum.

Mat og forsendur

Hér að neðan er greint frá lykilforsendum er snúa að framtíðinni og öðrum lykilbreytum er snúa að óvissu í tengslum við mat á reikningsskiladegi og fela í sér áhættu á að valda verulegum lagfæringum á bókfærðu virði eigna og skulda innan næsta fjárhagsárs. Samstæðan byggði mat sitt og forsendur á þeim breytum sem lágu fyrir við gerð þessara reikningsskila. Núverandi aðstæður og forsendur er snúa að framtíðarþróun gætu breyst vegna þróunar á mörkuðum eða atvika sem eru ekki á valdi samstæðunnar. Tekið er tillit til slíkra atvika þegar þau eiga sér stað.

Skýringar við samstæðureikninginn

3. Mat og ákvarðanir við beitingu reikningsskilaaðferða, frh.

– Virðisrýrnum fjáreigna

Bókfært virði fjáreigna sem falla undir virðisrýrnunarkröfur IFRS 9 eru settar fram í efnahagsreikningi að teknu tilliti til vænts taps. Mánaðarlega er vænt tap endurreiknað fyrir hverja eign en útreikningarnir byggja á líkönunum fyrir alvarleg vanskil (e. probability of default; PD), tap við alvarleg vanskil (e. loss given default; LGD) og fyrirgreiðslu við alvarleg vanskil (e. exposure at default; EAD). Matið á væntu tapi er háð þremur lykil þáttum; mat stjórnenda á þróun efnahaglegra þátta á næstu fimm árum, áhrifum þeirra þátta á hvert líkan og hvernig skuli staðið að mati á verulegri aukningu í útlánaáættu. Matið á efnahaglegum þáttum er samtvinnuð hverju og einu líkani fyrir þrjár sviðsmýndir: grunnsviðsmýnd, bjartsýna sviðsmýnd og svartsýna sviðsmýnd. Stjórnendur meta líkur á því að hver sviðsmýnd eigi sér stað og hvernig þær skuli notaðar í útreikningum á líkindavegnu væntu tapi. Fjárhæð vænts taps er háð skilgreiningu bankans á verulegri aukningu í útlánaáættu, sem hefur áhrif á í hvaða niðurfærsluprep eign er flokkuð. Stjórnendur hafa lagt mat á þætti til að greina verulega aukningu í útlánaáættu frá upphaflegri skráningu, þar sem samanburður er gerður á breytingum á líkum á vanskilum, líftímalíkum á alvarlegum vanskilum á ársgrundvelli, fjölda daga í vanskilum og athugunarlista. Sjá nánari umfjöllun í

– Eignir og aflögð starfsemi til sölu

Félög sem eingöngu eru yfirtekin til endursölu og aflögð starfsemi til sölu eru metin á kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði hvort sem lægra reynist. Að jafnaði er gangvirði á flokkunardegi þessara félaga og aflögðu starfseminnar reiknað með því að nota matslíkón byggð á núvirtu framtíðar sjóðstreymi þar sem tekið er mið af mikilvægum breytum og forsendum sem ekki er unnt að ákvarða á grundvelli fyrirliggjandi markaðsupplýsinga. Notkun annarra raunhæfra gagna eða forsenda í stað þessara líkana, einkum breytingar á þeirri ávöxtunarkröfu sem notuð var (sem samsvarar ávöxtunarkröfu á eigið fé), kynni að hafa áhrif á gangvirði þessara

Fasteignir sem eingöngu eru yfirteknar til endursölu eru metnar á kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist. Gangvirði við flokkun er byggt á mati óháðra fasteignamatsmanna eða mati stjórnenda. Þar sem gangvirðismat á fasteignum er byggt á verðmatsaðferðum er óvissa um raunvirði eignanna.

– Virðisrýrnum óefnislegra eigna

Bókfært virði viðskiptavildar, innviða og viðskiptatengsla og tengdra samninga er yfirfarið árlega til að leggja mat á hvort það séu vísbendingar um virðisrýrnun. Ef slíkar vísbendingar eru til staðar er lagt mat á endurheimtanlegt virði eignarinnar. Virðisrýrnun er færð ef bókfært virði eignar er hærra en endurheimtanlegt virði hennar. Virðisrýrnun er færð yfir rekstur. Endurheimtanlegt virði eignar er nýtingarvirði hennar eða söluverð að frádregnum kostnaði við sölu, hvort sem hærra reynist. Við mat á nýtingarvirði er vænt framtíðarsjóðstreymi núvirt miðað við ávöxtunarkröfu að teknu tilliti til skatta sem endurspegla gildandi mat markaðarins á tímavirði peninga og áhættu sem tengist viðkomandi eign.

– Gangvirði fjárfestingareigna

Fjárfestingareignir eru færðar á gangvirði og fara breytingar á gangvirði yfir rekstur. Við mat á fjárfestingareignum er annars vegar stuðst við matsaðferð sem byggir á núvirðingu en það er helst gert þegar ekki liggja fyrir markaðsupplýsingar um sambærilegar eignir og hins vegar er mat á fjárfestingareignum byggt á viðskiptum með eignir sem eru samanburðarhæfar hvað varðar tegund, staðsetningu og ástand.

4. Samstæðan

Hlutdeild í helstu dótturfélögum þar sem Arion banki hefur bein áhrif

	Starfsemi	Mynt	Eignarhlutur	
			2019	2018
Arion Bank Mortgages Institutional Investor Fund, Borgartúni 19, Reykjavík	Bankastarfsemi	ISK	-	100.0%
BG12 slhf., Katrínartúni 2, Reykjavík	Eignarhaldsfélag	ISK	62.0%	62.0%
Eignarhaldsfélagið Landey ehf., Ögurvharfi 4a, Kópavogi	Fasteignafélag	ISK	100.0%	100.0%
Eignabjarg ehf., Borgartúni 19, Reykjavík	Eignarhaldsfélag	ISK	100.0%	100.0%
Leiguskjól ehf., Lágmúla 6, Reykjavík	Bankastarfsemi	ISK	51.0%	-
Stefnir hf., Borgartúni 19, Reykjavík	Eignastýring	ISK	100.0%	100.0%
Valitor Holding hf., Dalshrauni 3, Hafnarfirði	Greiðslulausnir	ISK	100.0%	100.0%
VISA Ísland ehf., Borgartúni 19, Reykjavík	Eignarhaldsfélag	ISK	100.0%	100.0%
Vörður tryggingar hf., Borgartúni 25, Reykjavík	Tryggingafélag	ISK	100.0%	100.0%

Dótturfélögin Eignabjarg ehf. (eignarhaldsfélag Stakksbergs ehf. og Sólbjargs ehf.) og Valitor Holding hf. eru flokkuð sem eignir og aflögð starfsemi til sölu í samræmi við IFRS 5.

Í nóvember 2019 keypti Arion banki 51% eignarhlut Leiguskjóli ehf. Leiguskjól veitir ábyrðarþjónustu vegna húsaleigusamninga.

Í október 2019 leysti Arion banki upp Arion Bank Mortgages Institutional Investor Fund þegar íbúðalán að fjárhæð 48 ma.kr. voru seld til íbúðalánasjóðs og 8 ma.kr. voru fluttir til bankans.

Skýringar við samstæðureikninginn

Starfsþættir

Starfsþáttayfirlit samstæðunnar byggir á starfsþáttum samstæðunnar í takt við uppbyggingu stjórnunar og innri upplýsingagjafar. Afkoma rekstrarþátta er metin á grundvelli hagnaðar fyrir skatta.

Verðlagning á viðskiptum milli starfsþátta ákvarðast eins og um viðskipti milli ótengdra aðila væri að ræða. Starfsþættir greiða vexti til fjárfestinga og fá greidda vexti þaðan líkt og um ótengda aðila væri að ræða til að endurspegla ráðstöfun fjármagns, kostnað við fjármögnun og viðeigandi áhættuálag.

5. Starfsþættir

Í september samþykkti stjórn Arion banka nýtt skipulag bankans sem tók gildi í lok september. Sviðum bankans var fækkað og ýmis verkefni færðust til innan bankans með það að markmiði að einfalda starfsemi.

Markaðir samanstanda af eignastýringu og markaðsviðskiptum. Eignastýringin skiptist í eignastýringu fagfjárfesta, einkabankaþjónustu og rekstur lífeyrissjóða. Eignastýring Arion banka stýrir fjármunum fyrir hönd viðskiptavina samkvæmt fyrirfram ákveðinni fjárfestingarstefnu hvers og eins. Til viðbótar sinnir sviðið rekstri lífeyrissjóða. Starfsemi Stefnis hf. fellur jafnframt undir starfsþáttinn. Stefnir er sjálfstætt starfandi fjármálafyrirtæki í eigu Arion banka og annast stýringu á fjölbreyttu úrvali verðbréfa-, fjárfestinga- og fagfjárfestastjóða. Markaðsviðskipti sinna miðlun fjármálagerna fyrir innlenda og erlenda viðskiptavinum bankans og geta sérfræðingar markaðsviðskipta veitt aðstoð og milligöngu í viðskiptum á skráðum verðbréfum á öllum helstu verðbréfamörkuðum heims.

Fyrirtækja- & fjárfestingarbankasvið veitir stórum og meðalstórum fyrirtækjum og fjárfestum alhliða fjármálaþjónustu á Íslandi sem og erlendis. Sviðið skiptist í fyrirtækjasvið annars vegar og fyrirtækjaráðgjöf hins vegar.

Viðskiptastjórnar fyrirtækjasviðs eru með víðtæka reynslu af fjármálastarfsemi og veita sérhæfða þjónustu í helstu greinum atvinnulífsins, s.s. verslun og þjónustu, sjávarútvegi og fasteignum og orku. Fyrirtækjasvið veitir viðskiptavinum sínum heildar þjónustu er víðkemur lánsfjármögnun sem og aðrar viðskiptalausnir sem uppfylla ólíkar þarfar viðskiptavina, s.s. ábyrgðir, innlánsreikninga, greiðslumiðlun sem og stafrænar lausnir. Fyrirtækjasvið hefur komið að fjölmörgum fjármögnunarverkefnum, þar á meðal verið þátttakandi í alþjóðlegum sambankalánum ásamt öðrum íslenskum bönkum og alþjóðlegum fjármálafyrirtækjum.

Fyrirtækjaráðgjöf bankans starfar náið með fyrirtækjasviði og veitir viðskiptavinum bankans ráðgjöf við kaup og sölu fyrirtækja sem og við stærri fjárhagsákvæðanir. Fyrirtækjaráðgjöf veitir einnig ráðgjöf er varðar bestu fjármögnunarlausnir fyrirtækja ásamt því að sjá um útgáfu og skráningu verðbréfa í Kauphöll.

Viðskiptabankasvið veitir fjölbreytta fjármálaþjónustu í 19 útibúum og afgreiðslum víðsvegar um landið og jafnframt með stafrænum lausnum bæði í smáforriti og heimabanka. Þetta felur m.a. í sér innlán og útlán, sparnað, greiðslukort, lífeyrissparnað, tryggingar, verðbréf og sjóði. Til að auka skilvirkni og efla þjónustu er útibúum samstæðunnar skipt í fjóra klasa og njóta smærri útibúin þar með hags af styrk stærri eininga innan hvers klasa. Viðskiptavinir viðskiptabankasviðs eru yfir 100.000.

Fjárfesting annast lausafjárfestingu bankans, auk gjaldeyris- og vaxtastýringar. Önnur meginhlutverk fjárfestingar eru verðlagning fjármagns til útlánasviða og stýring og verðlagning fjármálaafurða. m.a. markaðsvakt á innlendum verðbréfum og gjaldeyri. Gjalddeyrismiðlun er hluti af fjárfestingu. Fjárfesting sér einnig um útgáfu á skuldabréfum bankans bæði innanlands og erlendis ásamt því að viðhalda lánsþæfismati bankans.

Vörður tryggingar býður upp á skaða- og líftryggingar og er fjórða stærsta tryggingafélagið á Íslandi.

Dótturfélög Dótturfélögin eru Vörður tryggingar hf., sem er tryggingafélag og sinnir bæði líf- og skaðatryggingum, Eignarhaldsfélagið Landey ehf., heldur utan um meginhluta fjárfestingareigna samstæðunnar og eignarhaldsfélögin VISA Ísland ehf., EAB 1 ehf. (selt í október 2018), og BG12 slhf. auk annarra smærri félaga innan samstæðunnar. Dótturfélagið Valitor Holding hf. er flokkað sem aflögð starfsemi til sölu.

Undir **stoðsvið** falla höfuðstöðvar bankans en þar eru skrifstofa bankastjóra, áhættustýring, fjármálasvið (án fjárfestingar) og upplýsinga- og tæknisvið. Stærstum hluta kostnaðar vegna stoðeilda er úthlutað til starfssviða og er sýnt í sér línu í deildaruppgjörinu.

Í ársbyrjun 2019 var skiptingu lánabókar milli fyrirtækja- og fjárfestingarbankasviðs og viðskiptabankasviðs breytt á þann veg að lán til minni og meðalstórra fyrirtækja að fjárhæð um 48 ma.kr. voru flutt yfir á fyrirtækja- og fjárfestingarbankasvið. Á sama tíma fluttust tæplega 20 starfsmenn á milli sviðanna. Af þessum sökum eru samanburðartölur vegna 2018 ekki fyllilega samanburðarhæfar.

Í ársbyrjun 2019 var útteilingu kostnaðar stoðsviða breytt á þann veg að öllum kostnaði þeirra er nú dreift á tekjusiðin, þ.e. á eignastýringu, fyrirtækja- & fjárfestingarbankasvið, viðskiptabankasvið og fjárfestingu. Áður var kostnaði við stjórn, skrifstofu bankastjóra og regluvörslu ekki dreift á tekjusiðin. Samanburðartölum vegna 2018 hefur ekki verið breytt.

Skýringar við samstæðureikninginn

5. Starfspættir, frh.

	Fyrirtækja- & Markaðir og Stefni							
	Markaðir og Stefni	festingar-bankasvið	Viðskipta-bankasvið	Fjárr-stýring	Vörður	Önnur dótturfélög	Stoðsvið og jöfnun	Samtals
2019								
Hreinar vaxtatekjur	1,017	9,129	17,303	3,438	228	(628)	(170)	30,317
Hreinar þóknatekjur	4,318	1,936	4,803	(196)	(80)	(940)	109	9,950
Hreinar tekjur af tryggingum	-	-	-	-	2,929	-	(43)	2,886
Hreinar fjármunatekjur	219	(222)	(26)	940	1,321	638	342	3,212
Hlutdeild í afkomu hlutdeildar-félaga og hrein virðisbreyting	-	-	-	-	-	-	756	756
Aðrar rekstrartekjur	25	(17)	432	11	20	552	(146)	877
Rekstrartekjur	5,579	10,826	22,512	4,193	4,418	(378)	848	47,998
Rekstrargjöld	(1,920)	(1,471)	(6,802)	(385)	(2,240)	(63)	(13,982)	(26,863)
Úthlutaður kostnaður	(1,470)	(3,401)	(6,207)	(1,040)	(16)	(6)	12,140	-
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(142)	(726)	(1,064)	(1,052)	-	-	-	(2,984)
Hrein virðisbreyting	-	(8,879)	2,287	3	-	6,208	(1)	(382)
Hagnaður (tap) fyrir tekjuskatt	2,047	(3,651)	10,726	1,719	2,162	5,761	(995)	17,769
Tekjur frá ytri viðskiptavinum	2,832	20,244	34,637	(15,950)	4,157	1,199	879	47,998
Tekjur frá öðrum starfspáttum	2,747	(9,418)	(12,125)	20,143	261	(1,577)	(31)	-
Rekstrartekjur	5,579	10,826	22,512	4,193	4,418	(378)	848	47,998
Afskriftir og niðurfærsla	2	4	164	-	224	1	1,151	1,546
Eignir samtals	69,692	320,545	475,199	457,579	27,028	58,515	(326,703)	1,081,855
Skuldir samtals	62,540	251,581	416,197	436,229	16,869	37,530	(328,916)	892,030
Úthlutað eigið fé	7,152	68,964	59,002	21,350	10,159	20,985	2,213	189,825

	Eigna-stýring	Fyrirtækjasvið	Fjárr- festingar-bankasvið	Viðskipta-bankasvið	Fjárr- stýring	Önnur svið og dótturfélög	Höfuðstöðvar og jöfnun	Samtals
2018								
Hreinar vaxtatekjur	702	5,932	297	17,665	4,553	323	(153)	29,319
Hreinar þóknatekjur	3,393	1,191	1,866	4,976	(324)	(882)	130	10,350
Hreinar tekjur af tryggingum	-	-	-	-	-	2,632	(43)	2,589
Hreinar fjármunatekjur	50	(823)	5	4	480	2,098	488	2,302
Hlutdeild í afkomu hlutdeildar-félaga og hrein virðisbreyting	-	5	-	-	-	4	18	27
Aðrar rekstrartekjur	19	1	-	696	-	564	304	1,584
Rekstrartekjur (tap)	4,164	6,306	2,168	23,341	4,709	4,739	744	46,171
Rekstrargjöld	(1,522)	(526)	(876)	(6,830)	(216)	(2,092)	(14,216)	(26,278)
Úthlutaður kostnaður	(835)	(2,899)	(672)	(6,382)	(1,032)	(7)	11,827	-
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(165)	(693)	(46)	(1,192)	(1,290)	-	-	(3,386)
Hrein virðisbreyting	-	(3,753)	16	220	(22)	16	(2)	(3,525)
Hagnaður (tap) fyrir tekjuskatt	1,642	(1,565)	590	9,157	2,149	2,656	(1,647)	12,982
Tekjur frá ytri viðskiptavinum	1,341	16,416	1,727	37,984	(17,551)	5,298	956	46,171
Tekjur frá öðrum starfspáttum	2,823	(10,110)	441	(14,643)	22,260	(559)	(212)	-
Rekstrartekjur (tap)	4,164	6,306	2,168	23,341	4,709	4,739	744	46,171
Afskriftir og niðurfærsla	1	5	1	392	-	140	782	1,321
Eignir samtals	71,244	289,076	16,302	594,154	486,982	91,852	(385,283)	1,164,327
Skuldir samtals	66,028	223,176	15,685	512,992	475,811	58,976	(389,200)	963,468
Úthlutað eigið fé	5,216	65,900	617	81,162	11,171	32,876	3,917	200,859

Samanburðarfjárhæðum hefur ekki verið breytt í takt við nýtt skipurit sem tók gildi 2019.

Tekjuskattur og afkoma af aflagðri starfsemi til sölu eru ekki hluti af yfirliti yfir starfspætti.

Skýringar við samstæðureikninginn

Ársfjórðungsyfirlit

6. Rekstur eftir ársfjórðungum

2019	1F	2F	3F	4F	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	7,434	7,808	7,382	7,693	30,317
Hreinar þóknatekjur	2,218	2,478	2,639	2,615	9,950
Hreinar tekjur af tryggingum	253	823	1,087	723	2,886
Hreinar fjármunatekjur	766	1,023	934	489	3,212
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага og hrein virðisbreyting	727	(8)	30	7	756
Aðrar rekstrartekjur	310	94	272	201	877
Rekstrartekjur	11,708	12,218	12,344	11,728	47,998
Laun og tengd gjöld	(3,630)	(3,805)	(4,130)	(3,076)	(14,641)
Annar rekstrarkostnaður	(3,232)	(2,814)	(2,810)	(3,366)	(12,222)
Rekstarkostnaður	(6,862)	(6,619)	(6,940)	(6,442)	(26,863)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(906)	(912)	(809)	(357)	(2,984)
Hrein virðisbreyting	(1,081)	(988)	484	1,203	(382)
Hagnaður fyrir tekjuskatt	2,859	3,699	5,079	6,132	17,769
Tekjuskattur	(622)	(891)	(1,278)	(923)	(3,714)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	2,237	2,808	3,801	5,209	14,055
Afkoma af aflagðri starfsemi, eftir skatta	(1,219)	(715)	(3,040)	(7,981)	(12,955)
Hagnaður	1,018	2,093	761	(2,772)	1,100
2018					
Hreinar vaxtatekjur	6,827	7,314	7,209	7,969	29,319
Hreinar þóknatekjur	2,205	2,712	2,687	2,746	10,350
Hreinar tekjur af tryggingum	143	758	984	704	2,589
Hreinar fjármunatekjur	1,387	1,119	570	(774)	2,302
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага og hrein virðisbreyting	(20)	2	34	11	27
Aðrar rekstrartekjur	268	600	422	294	1,584
Rekstrartekjur	10,810	12,505	11,906	10,950	46,171
Laun og tengd gjöld	(3,616)	(3,949)	(3,129)	(3,584)	(14,278)
Annar rekstrarkostnaður	(3,143)	(2,978)	(2,864)	(3,015)	(12,000)
Rekstarkostnaður	(6,759)	(6,927)	(5,993)	(6,599)	(26,278)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(804)	(879)	(938)	(765)	(3,386)
Hrein virðisbreyting	(135)	(166)	(2,651)	(573)	(3,525)
Hagnaður fyrir tekjuskatt	3,112	4,533	2,324	3,013	12,982
Tekjuskattur	(890)	(1,302)	(973)	(881)	(4,046)
Hagnaður (tap) af áframhaldandi starfsemi	2,222	3,231	1,351	2,132	8,936
Afkoma af aflagðri starfsemi, eftir skatta	(273)	(169)	(201)	(516)	(1,159)
Hagnaður (tap)	1,949	3,062	1,150	1,616	7,777

Árshlutauppgjör fyrstu sex mánaða ársins var kannað af endurskoðendum bankans. Önnur ársfjórðungsuppgjör og skipting milli fjórðunga voru hvorki endurskoðuð né könnuð af endurskoðendum bankans.

Skýringar við samstæðureikninginn

Skýringar við rekstarreikning

7. Hreinar vaxtatekjur

	Afskrifað kostnaðar- verð	Gangvirði gegnum rekstur	Gangvirði yfir heildar- afkomu	Samtals
2019				
<i>Vaxtatekjur</i>				
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	4,008	-	-	4,008
Lán	52,757	46	-	52,803
Verðbréf	-	608	727	1,335
Annað	161	-	-	161
Vaxtatekjur	56,926	654	727	58,307
<i>Vaxtagjöld</i>				
Innlán	(11,949)	-	-	(11,949)
Lántaka	(15,473)	-	-	(15,473)
Víkjandi lántaka	(449)	-	-	(449)
Annað	(119)	-	-	(119)
Vaxtagjöld	(27,990)	-	-	(27,990)
Hreinar vaxtatekjur	28,936	654	727	30,317
2018				
<i>Vaxtatekjur</i>				
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	4,625	-	-	4,625
Lán	53,457	354	-	53,811
Verðbréf	-	249	358	607
Annað	273	-	-	273
Vaxtatekjur	58,355	603	358	59,316
<i>Vaxtagjöld</i>				
Innlán	(13,323)	-	-	(13,323)
Lántaka	(16,524)	-	-	(16,524)
Víkjandi lántaka	(19)	-	-	(19)
Annað	(131)	-	-	(131)
Vaxtagjöld	(29,997)	-	-	(29,997)
Hreinar vaxtatekjur	28,358	603	358	29,319
<i>Vaxtamunur</i>			2019	2018
Vaxtamunur (hlutfall hreinna vaxtatekna af meðalstöðu vaxtaberandi eigna)			2.8%	2.8%

Skýringar við samstæðureikninginn

8. Hreinar þóknatekjur

	2019			2018		
	Tekjur	Gjöld	Hreinar tekjur	Tekjur	Gjöld	Hreinar tekjur
Eignastýring	3,931	(504)	3,427	3,950	(433)	3,516
Markaðir og fyrirtækjaráðgjöf	1,652	(36)	1,616	1,987	(34)	1,480
Lán og ábyrgðir	2,112	-	2,112	2,050	-	2,050
Innheimtu- og greiðslubjónusta	1,542	(100)	1,442	1,597	(89)	1,508
Greiðslukort og -lausnir	1,557	(256)	1,301	1,374	(139)	1,235
Annað	705	(653)	52	700	(613)	87
Hreinar þóknatekjur	11,499	(1,549)	9,950	11,658	(1,308)	10,350

Þóknarir vegna eignastýringar renna til bankans vegna stýringar og vörslu eigna þar sem bankinn varðveitir eða fjárfestir fyrir hönd viðskiptavina.

Þóknarir af miðlun og fyrirtækjaráðgjöf fela í sér ráðgjöf og þjónustu fyrirtækjaráðgjafar af ýmsu tagi til viðskiptavina sem og þóknun vegna miðlunar verðbréfa og gjaldeyris og afleiðuviðskipta.

Þóknarir vegna lána og ábyrgða eru vegna lántöku- og framlengingargjalds, ráðgjafar og skjalagerðar og tilkynninga- og greiðslugjalds auk gjalds fyrir veitingu ábyrgða fyrir hönd viðskiptavina.

Þóknarir vegna innheimtu- og greiðslubjónustu eru vegna innheimtubjónustu, t.d. vegna útsendingu reikninga og innheimtuseðla, rafrænar birtingar, símgreiðslubóknarir og þóknun vegna annarrar greiðslubjónustu.

Þóknarir vegna fjárfestingabankastarfsemi fela í sér ráðgjöf og þjónustu fyrirtækjaráðgjafar af ýmsu tagi til viðskiptavina sem og þóknun vegna markaðsviðskipta, s.s. miðlun skuldabréfa og hlutbréfiðskipta og afleiðuviðskipta.

Þóknarir vegna greiðslukorta og -lausna eru að stærstum hluta vegna útgáfu bankans á kredit- og debetkortum og þóknunum tengdum þeim, t.d. árgjöld korta og færslugjöld.

Aðrar þóknarir eru að stærstum hluta vegna gjaldeyrisviðskipta í útibúum og hraðbönkum, vörslu verðbréfa og viðskiptavaktar.

9. Hreinar tekjur af tryggingum

	2019	2018
<i>Eigin iðgjöld</i>		
Bókfærð iðgjöld	11,796	10,974
Bókfærð iðgjöld, hluti endurtryggjenda	(399)	(347)
Breyting á iðgjaldaskuld	(291)	(400)
Eigin iðgjöld	11,106	10,227
<i>Eigin tjón</i>		
Bókfærð tjón	(7,272)	(7,018)
Bókfærð tjón, hluti endurtryggjenda	157	108
Breyting á tjónaskuld	(1,104)	(813)
Breyting á hlut endurtryggjenda í tjónaskuld	(1)	85
Eigin tjón	(8,220)	(7,638)
Hreinar tekjur af tryggingum	2,886	2,589

Skýringar við samstæðureikninginn

10. Hreinar fjármunatekjur	2019	2018
Hreinn hagnaður fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði gengum rekstur	3,056	1,073
Tap vegna fyrirframgreiðslu lántöku	(405)	
Hreint (tap) hagnaður af gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga	(145)	673
Innleystur hagnaður fjáreigna sem færðar eru á gangvirði yfir heildarafkomu	585	151
Hreinn myntgengishagnaður	121	405
Hreinar fjármunatekjur	3,212	2,302

Hreinn hagnaður fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði gegnum rekstur

Eiginfjárgæringar	2,330	1,146
Vaxtagæringar	803	216
Afleiðusamningar	(31)	72
Lán	(46)	(361)
Hreinn hagnaður fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði gengum rekstur	3,056	1,073

Hreint (tap) hagnaður af gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga

Gangvirðisbreytingar af vaxtaskiptasamningum skilgreindir til áhættuvarna	759	1,182
Gangvirðisbreytingar skuldabréfa útgefinna af samstæðunni sem rekja má til vaxtaáhættu	(904)	(509)
Hreint (tap) hagnaður af gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga	(145)	673

11. Aðrar rekstrartekjur

Breytingar á gangvirði fjárfestingareigna	-	471
Hreinar tekjur af eignum til sölu	382	680
Aðrar tekjur	495	433
Aðrar rekstrartekjur	877	1,584

Hreinar tekjur af eignum til sölu

Tekjur af fasteignum og öðrum eignum	484	838
Gjöld vegna fasteigna og annarra eigna	(102)	(158)
Hreinar tekjur af eignum til sölu	382	680

Fasteignir og aðrar eignir sem flokkast sem eignir til sölu eru yfirleitt tilkomnar vegna fullnustu veða hjá félögum og einstaklingum.

12. Starfsmenn og laun

	2019	2018
<i>Heildarfjöldi starfsmanna</i>		
Meðalfjöldi stöðugilda á árinu	866	928
Stöðugildi í árslok	801	904

Heildarfjöldi starfsmanna móðurfélagsins

Meðalfjöldi stöðugilda á árinu	755	820
Stöðugildi í árslok	687	794

Laun og tengd gjöld

Laun	11,715	11,038
Mótframlag í lífeyrissjóð	1,685	1,577
Önnur launatengd gjöld	1,700	1,663
Eignfærsla launa vegna innleiðingar grunnkerfa	(459)	-
Laun og tengd gjöld	14,641	14,278

Laun og tengd gjöld hjá móðurfélaginu

Laun	10,211	9,634
Mótframlag í lífeyrissjóð	1,469	1,377
Önnur launatengd gjöld	1,477	1,463
Eignfærsla launa vegna innleiðingar grunnkerfa	(459)	-
Laun og tengd gjöld hjá móðurfélaginu	12,698	12,474

Skýringar við samstæðureikninginn

12. Starfsmenn og laun, framhald

Í lok september 2019 kynnti bankinn nýtt skipulag bankans og samhlíða var starfsfólki fækkað um 12% eða um eitt hundrað. Laun og launatengd gjöld vegna þessara uppsagna nam 1.079 m.kr. sem færðar voru til gjalda á árinu 2019.

Á árinu 2019 voru gjaldfærðar 150 m.kr. vegna launa og launatengdra gjalda í tengslum við starfslok fyrrum bankastjóra, Höskuldar H. Ólafssonar, en einnig voru gjaldfærðar 102 m.kr. vegna starfsloka framkvæmdastjóra lögfræðisviðs og framkvæmdastjóra upplýsingateknisviðs, sem létu af störfum á árinu 2019.

Í júní 2018 innleiddi bankinn sérstakt hlutabréfatengt kaupaukakerfi fyrir starfsfólk Arion banka þegar öllu starfsfólki móðurfélagsins, að undanskildu starfsfólki eftirlitseininga, stóð til boða að eignast hlutabréf í bankanum. Þessi ákvörðun var tekin í tengslum við sölu og skráningu bankans í kauphöll. Kaupaukinn er í formi hlutabréfa en starfsfólki er ekki heimilt að selja hlutabréfin fyrr en tveimur árum eftir afhendingu þeirra, þ.e. í júní 2020. Bankinn mun færa 651 milljón króna til gjalda sem laun og launatengd gjöld á þessu tveggja ára tímabili, sem starfsmönnum er ekki heimilt að selja bréfin, eða um það bil 27 milljónir króna á mánuði, fyrst í júní 2018.

Á árinu 2019 gjaldfærði samstæðan 37 m.kr. (2018: 67 m.kr.) vegna kaupaukakerfis að launatengdum gjöldum meðtöldum, þar af var ekkert gjaldfært hjá móðurfélagi (2018: engin gjaldfærsla). Greiðslu 40% kaupaukans er frestað um þrjú ár í samræmi við reglur Fjármálaeftirlitsins um kaupaukakerfi fjármálafyrirtækja. Í árslok nam skuldbinding vegna kaupaukakerfis samstæðunnar 371 m.kr. (2018: 608 m.kr.), þar af var skuldbinding móðurfélagsins 239 m.kr. (2018: 452 m.kr.).

Laun til stjórnar	2019			2018		
	Föst laun*	Önnur laun**	Samtals	Föst laun*	Önnur laun**	Samtals
Brynjólfur Bjarnason, stjórnarformaður	10.7	5.6	16.3	8.1	4.9	13.0
Herdís Dröfn Fjeldsted, varaformaður stjórnar,						
stjórnarmaður frá 15.3.2018	8.1	5.7	13.8	4.3	3.7	8.0
Gunnar Sturluson, stjórnarmaður frá 9.8.2019	2.2	0.8	3.0	-	-	-
Liv Fiksdahl, stjórnarmaður frá 20.3.2019	8.9	1.5	10.4	-	-	-
Paul Richard Horner, stjórnarmaður frá 9.8.2019	4.5	0.8	5.3	-	-	-
Renier Lemmens, stjórnarmaður frá 20.3.2019	8.9	2.9	11.8	-	-	-
Steinunn K. Þórðardóttir, stjórnarmaður ***	17.1	5.0	22.1	5.4	3.4	8.8
Eva Cederbalk, stjórnarformaður til 20.3.2019	4.8	0.6	5.4	21.5	3.1	24.6
Benedikt Gíslason, stjórnarmaður frá 5.9.2018 til 26.6.2019	2.8	2.6	5.4	1.7	1.2	3.0
Måns Höglund, stjórnarmaður til 20.3.2019	2.4	1.1	3.5	10.7	4.9	15.7
Jakob Már Ásmundsson, stjórnarmaður til 30.5.2018	-	-	-	2.2	1.9	4.1
John P. Madden, stjórnarmaður til 5.9.2018	-	-	-	2.4	0.9	3.3
Kirstín Th. Flygenring, stjórnarmaður til 15.3.2018	-	-	-	1.1	0.9	1.9
Þóra Hallgrímsdóttir, stjórnarmaður til 15.3.2018	-	-	-	1.1	1.0	2.0
Varamenn í stjórn	4.5	1.5	6.0	3.7	0.9	4.6
Heildargreiðslur	74.9	28.0	103.0	62.1	27.0	89.1

* Föst laun eru greiðslur til stjórnarmanna fyrir setu á stjórnarfundum.

** Önnur laun eru greiðslur til stjórnarmanna fyrir setu í nefndum á vegum stjórnar.

*** Á aðalfundi bankans var samþykkt að stjórnarmenn með búsetu utan Íslands fái tvöföld laun stjórnarmanna sem búsettir eru á Íslandi. Á árinu 2019 fékk Steinunn Kristín Þórðardóttir, sem búsett er erlendis, afturvirka leiðréttingu vegna þessa ákvæðis.

Laun til lykilstjórnenda	2019		2018	
	Laun	Árangurs-tengdar greiðslur	Laun	Árangurs-tengdar greiðslur
Benedikt Gíslason, bankastjóri frá 1.7.2019	28.1	-	-	-
Ásgeir H. Reykþjörð Gylfason, aðstoðarbankastjóri frá 5.9.2019 og framkvæmdastjóri fyrirtækja- og fjárfestingabankasviðs frá 26.9.2019	22.5	-	-	-
lða Brá Benediktsdóttir, framkvæmdastjóri viðskiptabankasviðs	40.0	1.9	36.9	4.3
Margrét Sveinsdóttir, framkvæmdastjóri eignastýringasviðs	34.8	2.7	34.1	5.8
Stefán Pétursson, framkvæmdastjóri fjármálasviðs	47.2	3.0	43.6	6.0
Höskuldur H. Ólafsson, bankastjóri til 30.4.2019	22.6	4.8	67.5	7.2
Lýður Þorgeirsson, framkvæmdastjóri fjárfestingabankasviðs til 26.9.2019	25.6	-	36.4	0.2
Rúnar Magni Jónsson, framkvæmdastjóri fyrirtækjasviðs til 26.9.2019	24.5	1.4	6.8	-
Freyr Þórðarson, framkvæmdastjóri fyrirtækjasviðs til 31.5.2018	-	-	24.7	2.4
Tveir framkvæmdastjórnar (þrír til 26.9.2019) sem eiga sæti í framkvæmdastjórn bankans (2018: þrír)	87.2	5.1	104.0	7.2
Heildargreiðslur	332.5	18.9	354.0	33.1

Yfirmaður fjárfestatengsla, Sture Stölen, fékk greiddar verktakagreiðslur á árinu 2018 og fram til 23. september 2019.

Árangurstengdar greiðslur til lykilstjórnenda á árinu 2019 eru vegna frestaðra greiðslna sem byggðar eru á rekstrarárangri ársins 2015.

Skýringar við samstæðureikninginn

12. Starfsmenn og laun, framhald

Stjórnarmenn fá greitt fyrir setu í nefndum stjórnarinnar. Til viðbótar við 14 stjórnarfundi (2018: 21) voru á árinu haldnir 16 fundir í lánanefnd (2018: 20), 6 fundir í endurskoðunarnefnd (2018: 5), 9 fundir í áhættunefnd (2018: 9) og 5 fundir í starfskjaranefnd (2018: 7). Fjórir nefndarfundir varamanna stjórnar voru haldnir á árinu (2018: 4).

Á aðalfundi bankans árið 2019, sem haldinn var 20. mars 2019, voru mánaðarlaun stjórnarformanns, varaformanns og annarra stjórnarmanna ákveðin 952.800 kr., 714.800 kr. og 476.600 kr. (2018: 907.423 kr.; 680.793 kr.; 453.900 kr.). Einnig var samþykkt að laun varamanna í stjórn skyldu vera 241.400 kr. (2018: 229.912 kr.) fyrir hvern fund, allt að 476.600 kr. (2018: 453.900 kr.) fyrir hvern mánuð. Fyrir erlenda stjórnarmenn eru framangreindar fjárhæðir tvöfaldaðar. Ennfremur var samþykkt að greiða stjórnarmönnum sem sitja í nefndum stjórnar bankans allt að 190.600 kr. á mánuði (2018: 181.560 kr.) fyrir hverja nefnd sem þeir sitja í og formanni nefndar stjórnar 247.600 kr. (2018: 235.777 kr.).

13. Annar rekstrarkostnaður

	2019	2018
Upplýsinga- og tæknikostnaður	4,527	4,074
Aðkeypt sérfræðipjónusta	1,198	1,351
Húsnæðiskostnaður	1,082	1,220
Annar stjórnunarkostnaður	3,134	3,162
Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárfesta	735	872
Afskriftir fastafjármuna	638	556
Afskriftir nýtingarréttar	128	-
Niðurfærslur ófnislegra eigna	780	765
Annar rekstrarkostnaður	12,222	12,000

Þóknun til endurskoðenda

Endurskoðun og könnun reikningsskila vegna viðkomandi reikningsárs	133	182
Önnur endurskoðunartengd þjónusta vegna viðkomandi reikningsárs	10	56
Þóknun til endurskoðenda	143	238
Þar af var þóknun til annarra en endurskoðenda móðurfélagsins	-	1

14. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki

Sérstakur skattur er 0,376% af heildarskuldum í árslok umfram 50 ma.kr. að frádregnum skattskuldum. Skatturinn er lagður á fjármálafyrirtæki en dótturfélög, sem ekki eru fjármálafyrirtæki, eru undanþegin skattinum.

15. Hrein virðisbreyting

	2019	2018
Breyting á virðisrýrnun handbærs fjár og innstæðna hjá Seðlabanka	2	5
Breyting á virðisrýrnun lána til lánastofnana	19	(32)
Breyting á virðisrýrnun lána til fyrirtækja	(1,216)	(2,771)
Breyting á virðisrýrnun lána til einstaklinga	930	1,119
Afskrift á lánum til fyrirtækja	(1,796)	(1,706)
Afskrift á lánum til einstaklinga	(1,321)	(1,045)
Endurgreiðsla á áður afskrifuðum lánum til fyrirtækja	20	42
Endurgreiðsla á áður afskrifuðum lánum til einstaklinga	154	123
Breyting á virðisrýrnun fjármálagerninga sem færðir eru á gangvirði yfir aðra heildarafkomu	(1)	(5)
Breyting á virðisrýrnun ábyrgða, ónýtttra yfirdráttarheimilda og lánsloforða	207	(215)
Hrein virðisrýrnun fjármálagerninga	(3,002)	(4,485)
Aukning á bókfærðu virði lána til fyrirtækja	91	54
Aukning á bókfærðu virði lána til einstaklinga	2,529	906
Önnur virðisbreyting lána	2,620	960
Hrein virðisbreyting	(382)	(3,525)

Aukning á bókfærðu virði lána til einstaklinga og fyrirtækja er einkum tilkomin vegna innlausnar affalla lána sem keypt voru á árunum 2008 til 2013 með afföllum, bæði vegna virðisrýrnunar og annarrar ávöxtunarkröfu en vaxtakjör lánanna endurspegluðu. Innlausnin tilheyrir nær eingöngu lánum sem greidd voru upp eða seld fyrir lokagjaldþaga.

Skýringar við samstæðureikninginn

16. Tekjuskattur	2019	2018
Tekjuskattur til greiðslu	3,174	3,716
Breyting á tekjuskattsskuldbindingu	540	330
Tekjuskattur	3,714	4,046

Útleiðsla á virku tekjuskattshlutfalli

	2019	2018
Hagnaður fyrir tekjuskatt	17,769	12,982
Reiknaður tekjuskattur m.v. gildandi skattshlutfall	20.0% 3,554	20.0% 2,596
Sérstakur fjársýsluskattur	2.3% 402	5.5% 709
Ófrádráttarbær kostnaður	1.0% 181	0.0% 4
Óskattskyldar tekjur	(6.4%) (1,132)	(2.9%) (376)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	3.4% 597	5.2% 677
Skattaáhrif sem ekki eru færð í rekstrarreikning	0.1% 21	1.7% 222
Aðrar breytingar	0.5% 91	1.6% 214
Virkt tekjuskattshlutfall	20.9% 3,714	31.2% 4,046

Fjármálafyrirtæki á Íslandi greiða 6% sérstakan fjársýsluskatt af skattskyldum hagnaði umfram 1 ma.kr.

Óskattskyldar tekjur eru einkum tilkomnar vegna hagnaðar af hlutabréfaeign.

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki, 0,376% á heildarskuldur umfram 50 ma.kr., er ekki frádráttarbær.

17. Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt	2019	2018
Tap af aflagðri starfsemi til sölu	(13,681)	(1,269)
Tekjuskattur	726	110
Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt	(12,955)	(1,159)

Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt

Valitor Holding hf.	(8,555)	(1,271)
Stakksberg ehf.	(3,799)	112
Sólbjarg ehf.	(601)	-
Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt	(12,955)	(1,159)

Rekstrarreikningur Valitor Holding hf.

	Valitor	Jöfnun	Framlag Valitor samstæðunnar	
			2019	2018
Hreinar vaxtatekjur	512	88	600	820
Hreinar þóknatekjur	5,768	1,378	7,146	6,211
Hreinar fjármunatekjur	168	-	168	(202)
Aðrar hreinar rekstartekjur	59	-	59	24
Rekstrartekjur	6,507	1,466	7,973	6,853
Laun og tengd gjöld	(5,593)	-	(5,593)	(4,366)
Annar rekstrarkostnaður	(6,966)	-	(6,966)	(3,868)
Rekstarkostnaður	(12,559)	-	(12,559)	(8,234)
Hrein virðisbreyting	(4,112)	-	(4,112)	(40)
Rekstrartap fyrir tekjuskatt	(10,164)	1,466	(8,698)	(1,421)
Tekjuskattur	250	(107)	143	150
Rekstrartap	(9,914)	1,359	(8,555)	(1,271)

Rekstrartap Stakksbergs og Sólbjargs nam 4.400 milljónum króna. Tapið er tilkomið vegna virðisrýrnunar undirliggjandi eigna félaganna.

Frekari upplýsingar um Valitor Holding hf., Stakksberg ehf. og Sólbjarg ehf. er að finna í skýringu 29.

18. Hagnaður á hlut	Áframhaldandi starfsemi		Aflögð starfsemi		Hagnaður	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Hagnaður sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf.	14,051	8,275	(12,955)	(1,159)	1,096	7,116
Vegið meðaltal útistandandi hluta	1,809	1,841	1,809	1,841	1,809	1,841
Hagnaður á hlut	7.77	4.50	(7.16)	(0.63)	0.61	3.86

Engir gerningar voru í gildi í árslok 2018 eða 2019 sem höfðu þynningaráhrif á hagnað á hlut.

Skýringar við samstæðureikninginn

Skýringar við efnahagsreikning

19. Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	2019	2018
Reiðufé	4,206	5,059
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	81,543	67,492
Bindiskylda við Seðlabanka Íslands	9,968	10,588
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	95,717	83,139

Bindiskylda við Seðlabanka Íslands er lögbundin og ekki tiltæk bankanum í daglegum rekstri hans.

20. Lán til lánastofnana

Bankareikningar	16,437	38,038
Peningamarkaðslán	-	17,101
Önnur lán	1,510	1,183
Lán til lánastofnana	17,947	56,322

21. Lán til viðskiptavina

	Einstaklingar		Fyrirtæki		Samtals	
	Heildarvirði lána	Bókfært virði	Heildarvirði lána	Bókfært virði	Heildarvirði lána	Bókfært virði
2019						
Yfirdrættir	14,421	13,720	18,709	17,780	33,130	31,500
Greiðslukort	13,028	12,786	1,373	1,281	14,401	14,067
Íbúðalán	310,562	310,195	23,475	23,211	334,037	333,406
Önnur lán	33,105	31,868	368,453	363,114	401,558	394,982
Lán til viðskiptavina	371,116	368,569	412,010	405,386	783,126	773,955
2018						
Yfirdrættir	14,536	13,616	19,200	18,267	33,736	31,883
Greiðslukort	12,958	12,706	1,348	1,305	14,306	14,011
Lán til viðskiptavina á gangvirði	-	-	4,812	4,812	4,812	4,812
Íbúðalán	343,119	342,469	23,417	23,351	366,536	365,820
Önnur lán	33,560	31,692	390,767	385,608	424,327	417,300
Lán til viðskiptavina	404,173	400,483	439,544	433,343	843,717	833,826

Bókfært virði lána, sem veðsett eru á móti lántöku, var í árslok 182 ma.kr. (31.12.2018: 203 ma.kr.). Veðsett lán eru eingöngu íbúðalán til einstaklinga.

Nánari upplýsingar um lán má finna í kaflanum um áhættustýringu.

22. Fjármálagerningar

	2019	2018
Skuldabréf og skuldagerningar	65,874	71,451
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	21,600	20,265
Afleiðusamningar	6,617	6,241
Verðbréf notuð til rekstarlegra áhættuvarna	23,315	16,600
Fjármálagerningar	117,406	114,557

Skýringar við samstæðureikninginn

23. Fjáreignir og fjárskuldir

2019

Fjáreignir

Lán

	Afskrifað kostnaðar- verð	Á gangvirði yfir aðra heildar- afkomu	Tilskilið á gang- virði yfir rekstur	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	95,717	-	-	95,717
Lán til lánastofnana	17,947	-	-	17,947
Lán til viðskiptavina	773,955	-	-	773,955
Lán	887,619	-	-	887,619

Skuldabréf og skuldagerningar

Skráð	-	47,698	16,479	64,177
Óskráð	-	1,196	501	1,697
Skuldabréf og skuldagerningar	-	48,894	16,980	65,874

Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum

Skráð	-	-	9,632	9,632
Óskráð	-	-	7,417	7,417
Skuldabréfasjóðir með breytilegum tekjum, óskráð	-	-	4,551	4,551
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	-	-	21,600	21,600

Afleiðusamningar

Afleiðusamningar utan verðbréfamarkaða	-	-	5,001	5,001
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	-	1,616	1,616
Afleiðusamningar	-	-	6,617	6,617

Verðbréf notuð til rekstarlegra áhættuvarna

Skuldabréf og skuldagerningar, skráð	-	-	10,852	10,852
Hlutabréf og eiginfjárgerningar, skráð	-	-	12,459	12,459
Hlutabréf og eiginfjárgerningar, óskráð	-	-	4	4
Verðbréf notuð til rekstarlegra áhættuvarna	-	-	23,315	23,315

Aðrar fjáreignir

Viðskiptakröfur	3,617	-	-	3,617
Aðrar fjáreignir	5,058	-	-	5,058
Aðrar fjáreignir	8,675	-	-	8,675
Fjáreignir	896,294	48,894	68,512	1,013,700

Fjárskuldir

Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	5,984	-	-	5,984
Innlán frá viðskiptavinum	492,916	-	-	492,916
Lántaka	304,745	-	-	304,745
Víkjandi lántaka	20,083	-	-	20,083
Skortstöður í skuldabréfum	-	-	385	385
Skortstöður í skuldabréfum notuð til rekstarlegra áhættuvarna	-	-	107	107
Skortstöður í hlutabréfum notuð til rekstarlegra áhættuvarna	-	-	24	24
Afleiðusamningar	-	-	2,054	2,054
Aðrar fjárskuldir	6,408	-	-	6,408
Fjárskuldir	830,136	-	2,570	832,706

Skýringar við samstæðureikninginn

23. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

2018	Afskrifað kostnaðar- verð	Á gangvirði yfir aðra heildar- afkomu	Tilskilið á gang- virði yfir rekstur	Samtals
Fjáreignir				
<i>Lán</i>				
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	83,139	-	-	83,139
Lán til lánastofnana	56,322	-	-	56,322
Lán til viðskiptavina	829,014	-	4,812	833,826
Lán	968,475	-	4,812	973,287
<i>Skuldabréf og skuldagerningar</i>				
Skráð	-	51,329	17,274	68,603
Óskráð	-	2,459	389	2,848
Skuldabréf og skuldagerningar	-	53,788	17,663	71,451
<i>Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum</i>				
Skráð	-	-	7,270	7,270
Óskráð	-	-	9,867	9,867
Skuldabréfasjóðir með breytilegum tekjum, óskráð*	-	-	3,128	3,128
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	-	-	20,265	20,265
<i>Afleiðusamningar</i>				
Afleiðusamningar utan verðbréfamarkaða	-	-	5,020	5,020
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	-	1,221	1,221
Afleiðusamningar	-	-	6,241	6,241
<i>Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna</i>				
Skuldabréf og skuldagerningar, skráð	-	-	10,010	10,010
Hlutabréf og eiginfjárgerningar, skráð	-	-	6,587	6,587
Hlutabréf og eiginfjárgerningar, óskráð	-	-	3	3
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna	-	-	16,600	16,600
Viðskiptakröfur	3,751	-	-	3,751
Aðrar fjáreignir	2,056	-	-	2,056
Aðrar fjáreignir	5,807	-	-	5,807
Fjáreignir	974,282	53,788	65,581	1,093,651
Fjárskuldir				
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	9,204	-	-	9,204
Innlán frá viðskiptavinum	466,067	-	-	466,067
Lántaka	417,782	-	-	417,782
Víkjandi lántaka	6,532	-	-	6,532
Skortstöður í skuldabréfum	-	-	488	488
Skortstöður í hlutabréfum, notuð til áhættuvarna	-	-	37	37
Afleiðusamningar	-	-	1,795	1,795
Aðrar fjárskuldir	6,130	-	-	6,130
Fjárskuldir	905,715	-	2,320	908,035

Skýringar við samstæðureikninginn

23. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Skuldabréf og skuldagerningar á gangvirði sundurliðað eftir útgefendum

	Á gangvirði yfir aðra heilðar afkomu	Tilskilið á gangvirði gegnum rekstur	Samtals
2019			
Fjármála- og tryggingastarfsemi	417	5,613	6,030
Opinberir aðilar	41,417	7,259	48,676
Fyrirtæki	7,060	4,108	11,168
Skuldabréf og skuldagerningar á gangvirði	48,894	16,980	65,874
2018			
Fjármála- og tryggingastarfsemi	2,962	7,364	10,326
Opinberir aðilar	44,084	8,724	52,808
Fyrirtæki	6,742	1,575	8,317
Skuldabréf og skuldagerningar á gangvirði	53,788	17,663	71,451

Heildarfjárhæð veðsettra skuldabréfa í árslok var 6,0 ma.kr. (31.12.2018: 5,9 ma.kr.). Veðsett skuldabréf samanstanda af skuldabréfum útgefnum af íslenska ríkinu, ásamt skuldabréfum fyrirtækja sem voru veðsett á móti lántöku sem er hluti af skuldum við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands í efnahagsreikningi og jafnframt á móti skortstöðum, sem falla undir fjárskuldir á gangvirði.

24. Þrepaskipting gangvirðis

Samstæðan notar eftirfarandi þrepaskiptingu til að ákvarða og greina frá gangvirði eigna og skulda eftir matsaðferð:

1. þrep: skráð verð á virkum markaði á sambærilegum eignum eða skuldum,
2. þrep: virðismatsaðferð beitt þar sem allar mikilvægar breytur byggja á markaðsupplýsingum, ýmist beint eða óbeint og
3. þrep: virðismatsaðferð beitt sem felur í sér mikilvægar breytur sem byggja ekki á markaðsupplýsingum.

Samstæðan metur í lok hvers uppgjörstímabils hvort eignir og skuldir sem reglulega eru metnar til gangvirðis hafi færst milli þrepa, með því að yfirfara flokkunina og er þá byggt á uppruna þeirra breyta sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat eignanna. Þann 1. janúar 2018 var IFRS 9 innleiddur og í kjölfarið voru eignir sem höfðu verið metnar á afskrifuðu kostnaðarverði endurflokkaðar og skilgreindar sem eignir tilskildar á gangvirði gegnum rekstur. Eignirnar falla undir þrep 2.

Eignir og skuldir sem færðar eru á gangvirði flokkaðar eftir þrepum

2019				
<i>Eignir á gangvirði</i>	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	57,196	8,650	28	65,874
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	5,169	14,876	1,555	21,600
Afleiðusamningar	-	5,001	-	5,001
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	1,616	-	1,616
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna	22,819	496	-	23,315
Fjárfestingareignir	-	-	7,119	7,119
Eignir á gangvirði	85,184	30,639	8,702	124,525

Skuldir á gangvirði

Skortstöður í skuldabréfum	385	-	-	385
Skortstöður í hlutabréfum	24	-	-	24
Skortstöður í skuldabréfum notuð til rekstrarlegra áhættuvarna	107	-	-	107
Afleiðusamningar	-	2,054	-	2,054
Skuldir á gangvirði	516	2,054	-	2,570

Skýringar við samstæðureikninginn

24. Þrepaskipting gangvirðis, frh.

2018

Eignir á gangvirði

	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Lán til viðskiptavina	-	4,812	-	4,812
Skuldabréf og skuldagerningar	61,909	9,500	42	71,451
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	3,980	14,956	1,329	20,265
Afleiðusamningar	-	5,020	-	5,020
Afleiðursamningar notaðir til áhættuvarna	-	1,221	-	1,221
Verðbréf notuð til rekstarlegra áhættuvarna	16,597	3	-	16,600
Fjárfestingareignir	-	-	7,092	7,092
Eignir á gangvirði	82,486	35,512	8,463	126,461

Skuldir á gangvirði

Skortstöður í skuldabréfum	488	-	-	488
Skortstöður í hlutabréfum, notuð til rekstarlegra áhættuvarna	37	-	-	37
Afleiðusamningar	-	1,795	-	1,795
Skuldir á gangvirði	525	1,795	-	2,320

Eignir að fjárhæð 20 m.kr. voru fluttar úr 1. þrepi í 2. þrep á árinu 2019 (2018: 496 m.kr. voru fluttar úr 2. þrepi í 1. þrep).

Gangvirði eigna og skulda

Gangvirði eignar og skuldar er sú fjárhæð sem hægt væri að skipta á fyrir eign eða gera upp skuld í frjálsum viðskiptum milli aðila, þ.e. ekki með nauðungarsölu eða slitum. Verð á virkum markaði er besta vísbendingin um gangvirði og þegar það liggur fyrir er það notað af samstæðunni til að meta eignir og skuldir á gangvirði. Ef verð á markaði endurspeglar ekki raunveruleg og reglubundin viðskipti á virkum markaði, eða ef verð er ekki aðgengilegt yfir höfuð, er gangvirði ákvarðað með því að nota viðeigandi matsaðferð.

Aðferðir til þess að ákvarða gangvirði

Besta vísbending um gangvirði eignar eða skuldar við upphaflega skráningu er viðskiptaverðið, nema gangvirðið megi ákvarða með samþykki við önnur markaðsviðskipti eða grundvalla á matsaðferð þar sem notaðar eru breytur sem byggja á markaðsupplýsingum.

Í sumum tilvikum er bókfært virði eigna og skulda í skýringu 23 notað sem námundun á gangvirði. Þetta er einfalt þegar um er að ræða handbært fé en er einnig notað varðandi skammtíma fjárfestingar og lán til mjög lánsþæfra gagnaðila, svo sem lánastofnana, með samningum þar sem vextir eru svipaðir eða jafngildir markaðsvöxtum og útlánaáhætta samstæðunnar er lítil eða engin.

1. þrep: Gangvirði ákvarðað út frá markaðsverði

Í tilviki skráðra og auðseljanlegra hlutabréfa og skuldabréfa, tiltekinna afleiðusamninga og annarra markaðsverðbréfa er gangvirði reiknað beint út frá markaðsverði. Þessir gerningar eru færðir undir fjármálagerninga og fjárskuldir á gangvirði í efnahagsreikningi.

2. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum á grundvelli markaðsupplýsinga

Í tilviki eigna og skulda þar sem ekki er fyrir hendi virkur markaður beita samstæðan tilteknum verklagsreglum og verðmatsaðferðum til þess að fá fram gangvirði á grundvelli eins mikilla markaðsupplýsinga og tiltækar eru. Meðal verðmatsaðferða er notkun nýlegra markaðsviðskipta milli óskyldra, upplýstra og viljugra aðila, ef þau eru tiltæk, vísun í gildandi gangverð sams konar eignar eða skuldar, núvirðisgreiningu sjóðstreymis, verðmatslíkón valréttarsamninga eða aðrar viðteknar verðmatsaðferðir sem markaðsaðilar beita við verðlagningu eignarinnar eða skuldarinnar.

Varðandi eignir og skuldir þar sem ekki er fyrir hendi verð á virkum markaði er gangvirði ákvarðað með ýmsum verðmatsaðferðum. Þetta á einkum við um afleiðusamninga utan verðbréfamarkaða, svo sem valréttarsamninga, skiptasamninga, framvirka samninga og óskráð hlutabréf, en einnig ýmsar aðrar eignir og skuldir.

Í flestum tilvikum er verðmatið byggt á fræðilegum fjármálalíkönnum á borð við Black Scholes líkanið eða afbrigðum þess. Í þeim verðmatsaðferðum felst einnig framvirk verðlagning og skiptalíkón þar sem beitt er núvirtu greiðsluflæði.

Í 2. þrepi eru m.a. óskráð hlutabréf, óskráðir sjóðir með undirliggjandi skuldabréf og hlutabréf (hlutdeildarskírteini), óskráð og skráð skuldabréf á minna virkum markaði auk allra afleiðusamninga utan verðbréfamarkaða.

Skýringar við samstæðureikninginn

24. Þrepaskipting gangvirðis, frh.

3. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum sem byggja að miklu leyti á upplýsingum sem ekki er hægt að staðfesta á markaði

Í mörgum tilvikum liggja litlar eða engar upplýsingar fyrir til útreiknings á gangvirði. Algengasta verðmatsaðferðin er núvirðing. Slíkir útreikningar byggja á áætluðu framtíðar sjóðstreymi og viðeigandi ávöxtunarkröfu. Ávöxtunarkrafan ætti að taka mið bæði af gildandi markaðsbreytum og óvissu varðandi vænt sjóðstreymi. Í slíkum tilvikum eru notuð innri líkön og aðferðir til þess að reikna gangvirði. Slík líkön kunna að vera tölfræðilegs eðlis, byggja á ytri eða innri sögu eigna og skulda með svipaða eiginleika og/eða byggja á þekkingu og reynslu samstæðunnar. Til að mynda er vaxtaálag á flest lán til viðskiptavina, sem bætt er við gildandi og eðlilega vexti til þess að ná fram viðeigandi ávöxtunarkröfu, áætlað með því að nota lánshæfismat og vænt tap vegna vanskila, sem fengið er úr líkönum sem samstæðan notar.

Eiginfjárgæringar sem eru ekki með skráð markaðsverð eru metnir með viðurkenndum aðferðum og leiðbeiningum alþjóðastofnana. Í flestum tilvikum er innra virði grundvöllur verðmatsins, en aðrir þættir á borð við sjóðstreymisgreiningu geta einnig haft áhrif á niðurstöður.

Við mat á gangvirði fjárfestingareigna er stuðst við mat stjórnenda en það byggir annað hvort á nýlegum viðskiptum og tilboðum í sambærilegar eignir eða núvirðingu eigna sem byggja á áætluðu framtíðar sjóðstreymi og viðeigandi ávöxtunarkröfu.

Hreyfingar á eignum í 3. þrepi, sem færðar eru á gangvirði

	Fjárfestingar- eignir	Fjáreignir		Samtals
		Skuldabréf	Hlutabréf	
2019				
Staða í ársbyrjun	7,092	42	1,329	8,463
Hrein gangvirðisbreyting	-	20	62	82
Viðbætur	30	5	281	316
Sala	(3)	(27)	(117)	(147)
Flutt úr 3. þrepi	-	(12)	-	(12)
Staða í árslok	7,119	28	1,555	8,702
2018				
Staða í ársbyrjun	6,613	39	1,130	7,782
Hrein gangvirðisbreyting	471	10	56	537
Viðbætur	284	-	210	494
Sala	(276)	(7)	(1)	(284)
Flutt úr 3. þrepi	-	-	(66)	(66)
Staða í árslok	7,092	42	1,329	8,463

Áhrif á rekstrarreikning vegna breytinga á gangvirði í 3. þrepi koma fram í eftirfarandi liðum

	Fjárfestingar- eignir	Fjáreignir		Samtals
		Skuldabréf	Hlutabréf	
2019				
Hreinar fjármunatekjur	-	20	62	82
Áhrif færð í rekstrarreikning	-	20	62	82
2018				
Hreinar fjármunatekjur	-	10	56	66
Aðrar rekstrartekjur	471	-	-	471
Áhrif færð í rekstrarreikning	471	10	56	537

Skýringar við samstæðureikninginn

24. Þrepaskipting gangvirðis, frh.

Bókfært virði og gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem ekki eru færðar á gangvirði

2019	Bókfært verð	Gangvirði	Óinnleystur hagnaður (tap)
<i>Fjáreignir sem ekki eru færðar á gangvirði</i>			
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	95,717	95,717	-
Lán til lánastofnana	17,947	17,947	-
Lán til viðskiptavina	773,955	777,320	3,365
Aðrar fjáreignir	8,675	8,675	-
Fjáreignir sem ekki eru færðar á gangvirði	896,294	899,659	3,365
<i>Fjárskuldir sem ekki eru færðar á gangvirði</i>			
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	5,984	5,984	-
Innlán frá viðskiptavinum	492,916	492,916	-
Lántaka	304,745	316,589	(11,844)
Víkjandi lántaka	20,083	20,177	(94)
Aðrar fjárskuldir	6,408	6,408	-
Fjárskuldir sem ekki eru færðar á gangvirði	830,136	842,074	(11,938)
2018			
<i>Fjáreignir sem ekki eru færðar á gangvirði</i>			
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	83,139	83,139	-
Lán til lánastofnana	56,322	56,322	-
Lán til viðskiptavina	833,826	837,153	3,327
Aðrar fjáreignir	5,807	5,807	-
Fjáreignir sem ekki eru færðar á gangvirði	979,094	982,421	3,327
<i>Fjárskuldir sem ekki eru færðar á gangvirði</i>			
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	9,204	9,204	-
Innlán frá viðskiptavinum	466,067	466,067	-
Lántaka	417,782	426,390	(8,608)
Víkjandi lántaka	6,532	6,454	78
Aðrar fjárskuldir	6,130	6,130	-
Fjárskuldir sem ekki eru færðar á gangvirði	905,715	914,245	(8,530)

Meirihluti lána til viðskiptavina bera breytilega vexti. Þessi lán, sem m.a. eru lán til fyrirtækja, eru sett fram á bókfærðu verði, þar sem þau eru almennt til fremur skamms tíma og þar með er lítil vaxtaáætla af þeim. Lán með föstum vöxtum, einkum löng íbúðalán, eru metin með núvirðisáðferð, þar sem ávöxtunarkraftur byggir á vaxtakjörum fyrir ný íbúðalán ásamt álagi vegna veðstöðu. Lán í vanskilum eru sett fram á bókfærðu virði þar sem áætluðu greiðsluflæði samkvæmt lánasamningi er ekki vænst.

Skýringar við samstæðureikninginn

24. Þrepaskipting gangvirðis, frh.

Afleiðusamningar	Nafnverð tengt stöðu	Gangvirði	
		Eignir	Skuldir
2019			
Framvirkir gjaldmiðlasamningar	90,121	1,196	407
Gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga	114,337	1,616	-
Vaxta- og gjaldmiðlaskiptasamningar	65,823	2,312	1,168
Skiptasamningar með skuldabréf	9,936	46	48
Skiptasamningar með hlutabréf	12,710	1,447	431
Afleiðusamningar	292,927	6,617	2,054
2018			
Framvirkir gjaldmiðlasamningar	60,940	901	406
Gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga	146,520	1,221	-
Vaxta- og gjaldmiðlaskiptasamningar	109,698	2,749	1,252
Skiptasamningar með skuldabréf	7,526	18	45
Skiptasamningar með hlutabréf	7,455	1,340	84
Valréttarsamningar	834	12	8
Afleiðusamningar	332,973	6,241	1,795

Vaxtaskiptasamningar vegna gangvirðisvarana

Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum á gangvirði gagnvart tilteknum vaxtaskiptasamningum í erlendri mynt, þar sem samstæðan greiðir breytilega vexti en fær greidda fasta vexti, en viðkomandi samningar hafa samkonar greiðslufæði og lántakan. Vaxtaskiptasamningar þessir verja áhættu gagnvart gangvirðisbreytingum tiltekinnna skuldabréfa í erlendri mynt með fasta vexti, sem bankinn hefur gefið út (sjá skýringu 32) og beitt er gangvirðisvörn á sjálfan vaxtaskiptasamninginn, sem tilkomin er vegna breytinga á vaxtastigi. Þann 1. janúar 2018 innleiddi samstæðan IFRS 9 en ákvað að halda áfram að beita reikningsskilaaðferðum sem settar eru fram í IAS 39 um áhættuvarnarreikningsskil. Fyrir frekari umfjöllun um áhættuvarnarreikningsskil, sjá skýringu 57.

	Nafnverð tengt stöðu	Gjaldldagi	Gangvirði		Hagnaður (tap) af gang- virðisvörn
			Eignir	Skuldir	
2019					
Vaxtaskiptasamningar í EUR	108,667	1-5 ár	1,608	-	457
Vaxtaskiptasamningar í EUR	5,670	6-12 mánuðir	8	-	302
2018					
Vaxtaskiptasamningar í EUR	146,520	1-5 ár	1,221	-	1,182

	Bókfært verð	Uppsöfnuð gangvirðisáhrif hins áhættuvarða	Hagnaður (tap) af gang- virðisvörn
	Eignir	Skuldir	
2019			
EUR 500 milljónir - útgefið 2016/18 - til 5 ára	67,713	157	- (410)
EUR 300 milljónir - útgefið 2017 - til 3 ára	5,635	33	- (199)
EUR 300 milljónir - útgefið 2018 - til 3 ára	41,601	-	756 (295)
Áhættuvarin lántaka	114,949	190	756 (904)
2018			
EUR 500 milljónir - útgefið 2016/18 - til 5 ára	65,845	640	- (161)
EUR 300 milljónir - útgefið 2017 - til 3 ára	40,034	1	- (19)
EUR 300 milljónir - útgefið 2018 - til 3 ára	40,328	-	343 (329)
Áhættuvarin lántaka	146,207	641	343 (509)

Skilvirkni hverrar varnar er framkvæmd reglulega með línulegri aðhvarfsgreiningu. Litið er á sambandið milli breytinga á gangvirði samninganna annars vegar og lántöku hins vegar. Sambandið mælist innan marka á bilinu 93-105%.

Skýringar við samstæðureikninginn

25. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða

	Eignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnunarmöguleikar sem ekki eru færðir í efnahagsreikningi		Eignir eftir að tekið er tillit til jöfnunarmöguleika	Eignir sem ekki falla undir jöfnunarsamninga	Heildar eignir í efnahagsreikningi
	Eignir fyrir jöfnun í efnahagsreikningi	Skuldir jafnaðar á móti eignum í efnahag	Hreinar eignir í efnahagsreikningi	Fjárskuldir	Mótteknar veðtryggingar			
2019								
Öfug endurhverf viðskipti	6,539	(44)	6,495	(5,921)	-	574	-	6,495
Afleiðusamningar	4,601	-	4,601	(713)	-	3,888	2,016	6,617
Eignir samtals	11,140	(44)	11,096	(6,634)	-	4,462	2,016	13,112
2018								
Öfug endurhverf viðskipti	12,026	(50)	11,976	(10,387)	-	1,589	-	11,976
Afleiðusamningar	4,082	-	4,082	(840)	-	3,242	2,159	6,241
Eignir samtals	16,108	(50)	16,058	(11,227)	-	4,831	2,159	18,217

Fjárskuldir sem falla undir nettunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða

	Skuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnunarmöguleikar sem ekki eru færðir í efnahagsreikningi		Skuldir eftir að tekið er tillit til jöfnunarmöguleika	Skuldir sem ekki falla undir jöfnunarsamninga	Heildar skuldir í efnahagsreikningi
	Skuldir fyrir jöfnun í efnahagsreikningi	Eignir jafnaðar á móti skuldum í efnahag	Hreinar skuldir í efnahagsreikningi	Fjáreignir	Afhentar veðtryggingar			
2019								
Öfug endurhverf viðskipti	5,965	(44)	5,921	(5,921)	-	-	-	5,921
Afleiðusamningar	761	-	761	(713)	-	48	1,293	2,054
Skuldir samtals	6,726	(44)	6,682	(6,634)	-	48	1,293	7,975
2018								
Öfug endurhverf viðskipti	10,437	(50)	10,387	(10,387)	-	-	-	10,387
Afleiðusamningar	878	-	878	(840)	-	38	917	1,795
Skuldir samtals	11,315	(50)	11,265	(11,227)	-	38	917	12,182

Öfug endurhverf viðskipti og endurhverf viðskipti eru færð í línurnar fjármálagerningar og skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands.

26. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum

Hlutdeild samstæðunnar í helstu hlutdeildarfélögum

	2019	2018
Auðkenni hf., Borgartúni 31, Reykjavík	25.4%	25.4%
Farice ehf., Smáratorgi 3, Kópavogi	-	35.8%
JCC ehf., Borgartúni 19, Reykjavík	33.3%	33.3%
Reiknistofa bankanna hf., Katrínartúni 2, Reykjavík	20.0%	20.0%
220 Fjörður ehf., Fjarðargötu 13-15, Hafnarfjörður	37.4%	37.4%
SER eignarhaldsfélag ehf., Borgartúni 19, Reykjavík	35.3%	35.3%

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum

Staða í ársbyrjun	818	760
Kaup	18	85
Flutt í eignir og aflagða starfsemi til sölu	-	(55)
Sala	(740)	-
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélaga og söluhagnaður	756	27
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	852	818

Í mars 2019 seldi Arion banki allan eignarhlut sinn í Farice ehf. Söluhagnaður nam 732 m.kr. og er færður í rekstrarreikninginn.

Skýringar við samstæðureikninginn

27. Ófnislegar eignir

Ófnislegar eignir skiptast í fjóra flokka: viðskiptavild, innviði, viðskiptatengsl og tengdir samningar og hugbúnað. Viðskiptavild myndast við kaup á dótturfélögum. Innviðir, viðskiptatengsl og tengdir samningar myndast í formi yfirverðs í tengslum við kaup á starfsemi dótturfélaga, en hugbúnaður á sér uppruna í kaupum á hugbúnaðarleyfum og við upptöku hugbúnaðarins í rekstri samstæðunnar.

Innviðir, sem eignfærðir eru sem ófnisleg eign, tengjast eignastýringu og vörumerki tryggingarstarfseminnar. Starfsemin byggir á áralangri uppbyggingu þekkingar og kerfa þar sem lagður hefur verið verðmætur grunnur að framtíðarvexti. Virðisrýrnunarpróf er framkvæmt árlega eins og lýst er hér á eftir.

Viðskiptatengsl og tengdir samningar tengjast dótturfélögum og annarri starfsemi sem bankinn hefur keypt eða yfirtekið. Eignin byggir á þeim forsendum að viðskiptatengsl og samningar leiði af sér reglulegar greiðslur og tekjur hjá viðkomandi rekstrareiningum. Umrædd starfsemi tengist að mestu einstaklingsviðskiptum á viðskiptabankasviði. Þegar líftími þessara samninga var skilgreindur var horft til reynslu bankans og atvinnugreinarinnar. Að framan sögðu er talið að umræddir samningar hafi skilgreindan líftíma.

Hugbúnaður samanstendur af keyptum hugbúnaðarleyfum og eigin hugbúnaðarþróun sem eru eignfærð á kostnaðarverði ásamt kostnaði við að taka þau í notkun. Kostnaður við eigin hugbúnaðarþróun er eignfærð þegar samstæðan getur sýnt fram á áform og getu til að ljúka þróunarvinnunni, taka hugbúnaðinn í notkun þannig að hann skili ávinningi og þegar hægt er að mæla með góðu móti kostnaði við að ljúka verkinu. Undir eignfærðan kostnað vegna eigin hugbúnaðarþróunar fellur allur ytri kostnað sem fellur til við þróun hugbúnaðarins, sem og laun og launatend gjöld vegna innleiðingar grunnkerfa. Eignfærður kostnaður hugbúnaðar er afskrifaður á líftíma eignarinnar. Hugbúnaðarleyfi sem eru eignfærð sem ófnisleg eign eru afskrifuð á nýtingartímanum, sem áætlaður er 3-10 ár.

Reglum sem beitt er á ófnislegar eignir samstæðunnar:

	Viðskiptavild og innviðir	Viðskiptatengsl og tengdir samningar	Hugbúnaður
Nýtingartími	Óskilgreindur	Líftími 6-15 ár og óskilgreindur	Líftími 3-10 ár
Afskrifarregla	Virðisrýrnunarpróf	Línuleg á 6-15 árum og virðisrýrnunarpróf	Línuleg á 3-10 árum
Innri þróunarvinna eða kaup	Kaup	Kaup	Kaup og innri þróun

	Viðskiptavild	Innviðir	Viðskiptatengsl og tengdir samningar	Hugbúnaður	Samtals
2019					
Staða í ársbyrjun	669	2,383	787	2,558	6,397
Viðbætur	-	-	-	2,291	2,291
Viðbætur, eignfærð laun	-	-	-	459	459
Niðurfærsla	-	-	(60)	(720)	(780)
Ófnislegar eignir	669	2,383	727	4,588	8,367

2018					
Staða í ársbyrjun	4,315	3,705	1,492	4,336	13,848
Viðbætur	-	-	-	1,372	1,372
Flutt meðal eigna og aflagðrar starfsemi til sölu	(3,646)	(1,322)	(445)	(2,645)	(8,058)
Niðurfærsla	-	-	(260)	(505)	(765)
Ófnislegar eignir	669	2,383	787	2,558	6,397

Viðskiptavild er færð meðal eigna undir starfsþættinum Vörður, sjá skýringu 5.

Virðisrýrnunarpróf

Aðferðafræðin við virðisrýrnunarpróf á viðskiptatengslum og tengdum samningum byggir á notkun núvirðingarlíkans þar sem tekið er mið af áhrifaþáttum sem leiða af rekstrinum og umhverfi hans.

Líkanið sem notað er til þess að ákvarða endurheimtanlega fjárhæð er viðkvæmast fyrir breytingum á spám um hagnað sem verður til ráðstöfunar fyrir hluthafa á hverju fimm ára tímabili, ávöxtunarkröfu og breytingar á vaxtastigi. Niðurstaða slíkrar greiningar var sú að engin virðisrýrnun var færð á árinu 2019 (2018: engin virðisrýrnun var færð).

Ávöxtunarkrafa og vaxtarstig

	2019		2018	
	Ávöxtunarkrafa	Vaxtastig	Ávöxtunarkrafa	Vaxtastig
Eignastýring	10.8%	2.5%	13.0%	2.5%
Tryggingastarfsemi	12.8%	2.5%	16.0%	2.5%

Skýringar við samstæðureikninginn

28. Skatteign og skattskuldir

	2019		2018	
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir
Skattur ársins	-	3,461	-	4,650
Frestaður skattur	2	943	90	469
Skatteign og skattskuldir	2	4,404	90	5,119
<i>Uppruni frestaðrar skatteignar og skattskuldbindingar</i>				
Eignir og skuldir tilgreindar í erlendri mynt	2	(272)	-	(305)
Fjárfestingareignir og varanlegir rekstrarfjármunir	-	(261)	-	(221)
Fjáreignir	248	-	567	-
Aðrar eignir og skuldir	149	(359)	157	(375)
Frestun innlausnar á myntgengismuni	-	(449)	-	(302)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	1	-	100	-
	400	(1,341)	824	(1,203)
Innbyrðis jöfnun frestaðra skatteigna við frestaðar skattskuldir sömu skattaðila	(398)	398	(734)	734
Frestuð skatteign og skattskuldbinding	2	(943)	90	(469)

Frestuð skatteign er færð vegna skattalegs taps upp að því marki sem líklegt er talið að það muni nýtast. Stjórnendur þurfi að beita mati við ákvörðun frestaðrar skatteignar sem færð er í bækur byggt á líklegum tímaramma og væntum skattalegum hagnaði, en jafnframt þurfa þeir að leggja mat á framtíðarþróun skatta.

Samstæðan á í árslok 1.899 m.kr. (31.12.2018: 2.347 m.kr.) af yfirfæranlegu tapi. Þetta yfirfæranlega tap tilheyrir dótturfélögum sem eiga sér sögu taprekstrar og ekki er talið líklegt að hægt sé að nota þetta skattalega tap á móti skattalegum hagnaði annars staðar í samstæðunni á næstu árum. Dótturfélögin hafa hvorki tímabundinn mismun eða möguleika á skattahagræði sem myndu styðja röksemd fyrir eignfærslu á skatteign vegna þessa yfirfæranlega taps. Að framansögðu hefur samstæðan ákveðið að ekki sé röksemd fyrir eignfærslu skatteignar vegna þessa yfirfæranlega taps í ársreikningi 2019. Ef samstæðan hefði möguleika á að nýta allt þetta ónotaða yfirfæranlega tap myndi hagnaður og eigið fé hækka um 380 m.kr. (31.12.2018: 469 m.kr.).

		Breyting vegna Valitor	Fært yfir eigið fé	Fært gegnum rekstur	Árslok
<i>Breytingar á frestaðri skatteign og skattskuldbindingu</i>					
2019	Ársbyrjun				
Eignir og skuldir tilgreindar í erlendri mynt	(305)	-	-	35	(270)
Fjárfestingareignir og varanlegir rekstrarfjármunir	(221)	-	-	(40)	(261)
Fjáreignir	567	-	-	(319)	248
Aðrar eignir og skuldir	(218)	-	(22)	30	(210)
Frestaður myntgengismunur	(302)	-	-	(147)	(449)
Yfirfæranlegt tap	100	-	-	(99)	1
Breyting á frestaðri skatteign og skattskuldbindingu	(379)	-	(22)	(540)	(941)
2018					
Eignir og skuldir tilgreindar í erlendri mynt	293	-	-	(598)	(305)
Fjárfestingareignir og varanlegir rekstrarfjármunir	(982)	465	-	296	(221)
Fjáreignir	468	-	-	99	567
Aðrar eignir og skuldir	(259)	60	(222)	203	(218)
Frestaður myntgengismunur	(9)	-	-	(293)	(302)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	440	(303)	-	(37)	100
Breyting á frestaðri skatteign og skattskuldbindingu	(49)	222	(222)	(330)	(379)

29. Eignir og aflögð starfsemi til sölu og tengdar skuldir

	2019	2018
<i>Eignir og aflögð starfsemi til sölu</i>		
Valitor Holding hf.	30,657	40,003
Stakksberg ehf.	2,711	6,516
Sólbjarg ehf.	8,676	-
Aflögð starfsemi til sölu	42,044	46,519
Fasteignir	1,553	2,021
Aðrar eignir	29	44
Eignir og aflögð starfsemi til sölu	43,626	48,584

Skýringar við samstæðureikninginn

29. Eignir og aflögð starfsemi til sölu og tengdar skuldir, framhald

<i>Skuldir vegna aflagðrar starfsemi til sölu</i>	2019	2018
Valitor Holding hf.	22,052	26,337
Sólbjarg ehf.	6,579	-
Skuldir vegna aflagðrar starfsemi til sölu	28,631	26,337

Fasteignir og aðrar eignir sem flokkast sem eignir til sölu eru yfirleitt tilkomnar í kjölfar fullnustu veða hjá félögum og einstaklingum.

Valitor Holding hf.

Dótturfélagið Valitor Holding hf. (Valitor) var að fullu í eigu Arion banka þann 31. desember 2019. Bankinn undirbýr sölu á eignarhlut sínum með Citi sem söluráðgjafa. Samkvæmt áætlun sem unnið er eftir er stefnt að því að söluferlinu verði lokið innan tólf mánaða. Í samræmi við IFRS 5 Fastafjármunir til sölu og aflagða starfsemi, hefur Valitor verið flokkað sem eign til sölu í ársreikningi samstæðunnar.

	2019	2018
Eignir		
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	9,363	7,441
Lán til lánaðstofnana	12,312	19,300
Lán til viðskiptavina	2,061	2,258
Fjármálagerningar	28	174
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	66	58
Óefnislegar eignir	4,720	8,267
Skatteignir	293	101
Aðrar eignir	1,814	2,404
Eignir samtals	30,657	40,003

Skuldir

Skuldir við lánaðstofnanir og Seðlabanka Íslands	2	-
Fjárskuldir á gangvirði	26	8
Skattskuldir	321	136
Aðrar skuldir	21,703	26,185
Lántaka	-	8
Skuldir samtals	22,052	26,337
Jöfnun innan samstæðu Arion banka	(2,086)	2,116
Bókfært verð Valitor	6,519	15,782

Sólbjarg ehf., a subsidiary of Eignabjarg ehf.

Þann 20. júní 2019 gekk Arion banki að veðum og eignaðist þar með alla eignarhluti í TravelCo hf. og dótturfélögum (TravelCo). Sólbjarg ehf., dótturfélag Arion banka, heldur utan um eignarhlutinn í TravelCo. TravelCo var stofnað í kjölfar gjaldþrots Primera Air ehf. og Primera Travel Group hf. sem eiga og reka ferðaskrifstofur á Norðurlöndum og á Íslandi. Breyting á eignarhaldinu hefur ekki áhrif á starfsemi né þjónustu þessara félaga. Ástæður þess að Arion banki gekk að veðum voru að tryggja áframhaldandi starfsemi félaganna sem og hagsmuni bankans. Arion banki vinnur að sölu á eignarhlut sínum og því er félagið flokkað sem aflögð starfsemi og eignir til sölu í samræmi við IFRS 5. Í árslok 2019 skrifaði bankinn undir kaupsamning vegna sölu eins af dótturfélögum Sólbjargs, Terra Nova Sól ehf. Salan er gerð með fyrirvara um áreiðanleikakönnun og samþykki Samkeppniseftirlitsins.

Stakksberg ehf., dótturfélag Eignabjargs ehf.

Þann 22. janúar 2018 var Sameinað sílikon hf. lýst gjaldþrota í kjölfar, alvarlegra tæknilegra erfiðleika í rekstri sem lauk með því að tímabundið bann var lagt við starfsemi verksmiðjunnar sem og vegna þess að félaginu mistókst að ná nauðasamningi við lánardrottana sína. Í febrúar 2018 náðist samningur milli skiptastjóra þrotabús Sameinaðs sílikons og Arion banka þar sem bankinn gekk að veðum sínum og eignaðist þar með allar helstu eignir félagsins. Eignir sílikonverksmiðjunnar lúta í dag umsjá Stakksbergs ehf., sem er í eigu bankans, í gegnum dótturfélagið Eignabjarg ehf. Eftir að eignir Sameinaðs sílikons voru færðar til Stakksbergs hefur félagið unnið að því að draga úr óvissu varðandi endurgangsetningu verksmiðjunnar, m.a. með því að fá starfsleyfi rekstrarins yfirferð til félagsins, afla féluginu nýs raforkusamnings og vinna að grunn verkfræðilegri hönnun þeirra úrbóta sem nauðsynlegt er að unnar séu í aðdraganda endurgangsetningar. Stakksberg er á lokastigi vinnu við gerð nýs umhverfismats fyrir verksmiðjuna. Fyrirhugaðar úrbætur eru innan fyrirbyggjandi deiliskipulaga. Engu að síður er sú krafa á Reykjanesbæ að breyta núverandi deiliskipulagi til að endurspegla byggingaleyfi sem þegar hefur verið gefið út af sveitarfélaginu. Markmið bankans er að selja rekstur Stakksbergs á grundvelli þeirrar vinnu sem unnin hefur verið í þessu skyni. Af þessum sökum hefur eignarhlutur bankans í Stakksbergi ehf. verið flokkaður sem aflögð starfsemi til sölu, samkvæmt IFRS 5.

Skýringar við samstæðureikninginn

30. Aðrar eignir	2019	2018
Varanlegir rekstrarfjármunir	5,243	5,797
Nýtingarréttur	902	-
Viðskiptakröfur	3,617	3,751
Óuppgærd verðbréfavíðskipti	3,178	92
Fjárfestingar vegna líftrygginga með áhættu líftryggingataka	1,008	833
Ýmsar eignir	2,916	3,029
Aðrar eignir	16,864	13,502

Varanlegir rekstrarfjármunir

	Fasteignir	Tæki og búnaður	Samtals 2019	Samtals 2018
Upphaflegt kostnaðarverð í ársbyrjun	6,058	6,407	12,465	14,071
Kaup	-	498	498	374
Selt	(274)	(364)	(638)	(231)
Flutt meðal aflagðrar starfsemi til sölu	-	-	-	(1,749)
Upphaflegt kostnaðarverð í árslok	5,784	6,541	12,325	12,465
Uppsafnaðar afskriftir í ársbyrjun	(1,975)	(4,693)	(6,668)	(7,510)
Afskrifað	(138)	(500)	(638)	(556)
Selt	-	224	224	198
Flutt meðal aflagðrar starfsemi til sölu	-	-	-	1,200
Uppsafnaðar afskriftir í árslok	(2,113)	(4,969)	(7,082)	(6,668)
Varanlegir rekstrarfjármunir	3,671	1,572	5,243	5,797

Fasteignamat nam 6.024 m.kr. í árslok (2018: 6.241 m.kr.). Vátryggingarmat fasteigna nam 11.038 m.kr. í árslok (2018: 10.715 m.kr.).

Nýtingarréttur

	2019	2018
Innleiðing IFRS 16 Leigusamningar þann 1. janúar 2019	984	-
Aukning	20	-
Verðbætur	26	-
Afskriftir	(128)	-
Nýtingarréttur	902	-

Nýtingarréttur er vegna leigu fasteigna til eigin nota.

31. Aðrar skuldir

Viðskiptaskuldir	654	633
Óuppgærd verðbréfavíðskipti	365	34
Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárfesta	167	226
Vátryggingaskuld	14,709	13,324
Líftryggingarskuld með fjárfestingaáhættu líftryggingataka	1,008	833
Fjármagnstekjuskattur	1,492	1,590
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	2,984	3,386
Áætlaður kostnaður	3,441	3,018
Fyrirfram innheimtar tekjur	1,573	1,599
Niðurfærsla liða utan efnahags	481	717
Leiguskuld	914	-
Ýmsar skuldir	4,909	4,747
Aðrar skuldir	32,697	30,107

Skýringar við samstæðureikninginn

31. Aðrar skuldir, framhald

	Hlutdeild			Hlutdeild		
Vátryggingaskuld	Vátrygginga- skuld	endur- tryggjenda	Samtals 2019	Vátrygginga- skuld	endur- tryggjenda	Samtals 2018
Tilkynnt tjón og áfallinn tjónakostnaður	7,742	(221)	7,521	6,871	(192)	6,679
Áætlun vegna orðinna en ótilkynnta tjóna	1,426	(82)	1,344	1,193	(113)	1,080
Tjónaskuld	9,168	(303)	8,865	8,064	(305)	7,759
Iðgjaldaskuld	5,541	(4)	5,537	5,260	(3)	5,257
Vátryggingaskuld í eigin hlut	14,709	(307)	14,402	13,324	(308)	13,016

Vátryggingaskuld er samsett úr tjónaskuld og iðgjaldaskuld. Tjónaskuld er sú skuldbinding sem hvílir á félaginu vegna úppgerðra tjóna. Hún er metin sem fjárhæð tilkynnta úppgerðra tjóna, auk tryggingafræðilegrar áætlunar vegna orðinna en ótilkynnta tjóna. Iðgjaldaskuld er sá hluti iðgjalda vegna tekinnar vátryggingaáhættu á árinu sem tilheyrir næstu reikningsárum.

	2019	2018
Innleiðing IFRS 16 Leigusamningar þann 1. janúar 2019	984	-
Aukning	20	-
Verðbætur	21	-
Vaxtagjöld	45	-
Leigugreiðslur	(156)	-
Leiguskulld	914	-

Skýringar við samstæðureikninginn

32. Lántaka

Gjaldmiðill, upphaflegt nafnverð	Útgefið	Loka- gjaldddagi	Greiðslu- skilmálar	Vaxtakjör	2019	2018
ARION CBI 19, 4.500 m.kr.	2013	2019	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir 2,50%	-	4,743
ARION CB 19, 2.740 m.kr.	2016	2019	Á lokadegi	Fastir 5,50%	-	1,746
ARION CBI 21, 10.220 m.kr.	2014	2021	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir 3,50%	10,176	9,950
ARION CB 22, 28.720 m.kr.	2015	2022	Á lokadegi	Fastir 6,50%	28,264	28,503
ARION CB 24 ISK 19.240 m.kr.	2019	2024	Á lokadegi	Fastir, 6,00%	16,060	-
ARION CBI 25, 37.940 m.kr.	2017	2025	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir, 3,00%	40,213	39,333
ARION CBI 26 ISK 12.960 m.kr.	2019	2026	Á lokadegi	Fastir, CPI linked, 2,00%	12,320	-
ARION CBI 29, 25.220 m.kr.	2014	2029	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir 3,50%	27,689	27,029
ARION CBI 48 11.680 m.kr.	2018	2048	Jafnar gr.	Verðtryggt, fastir, 2,50%	10,647	10,606
Sértryggð skuldabréf skv. lögum					145,369	121,910
ARION CB 2, 51.125 m.kr.	2006	2048	Jafnar gr.	Verðtryggt, fastir 3,75%	-	79,399
Samningsbundin sértryggð skuldabréf					-	79,399
Samtals sértryggð skuldabréf					145,369	201,309
EUR 300 milljónir	2016	2019	Á lokadegi	Fastir 2,50%	-	19,376
RON 35 milljónir	2016	2019	Á lokadegi	Fastir 3,80%	-	1,037
SEK 275 milljónir	2016	2019	Á lokadegi	Breytil. 3 mån. STIBOR +2,65%	-	3,601
SEK 100 milljónir	2017	2019	Á lokadegi	Fastir, 0,29%	-	1,310
NOK 800 milljónir	2015	2020	Á lokadegi	Breytil. NIBOR +2,95%	11,143	10,846
NOK 320 milljónir	2016	2020	Á lokadegi	Breytil. NIBOR +1,95%	4,439	4,326
EUR 300 milljónir *	2017	2020	Á lokadegi	Fastir, 0,75%	5,635	40,034
SEK 300 milljónir	2017	2020	Á lokadegi	Breytil. 3 mån. STIBOR +1,35%	2,598	3,936
SEK 250 milljónir	2017	2020	Á lokadegi	Breytil. 3 mån STIBOR +0,75%	3,241	3,276
EUR 500 milljónir *	2016	2021	Á lokadegi	Fastir 1,625%	67,713	65,845
EUR 13 milljónir	2019	2021	Á lokadegi	Breytil., 3 mån. EURIBOR +0,58%	1,765	-
NOK 750 milljónir	2019	2022	Á lokadegi	Breytil., NIBOR +1,82%	10,382	-
SEK 150 milljónir	2019	2022	Á lokadegi	Breytil. 3 mån.STIBOR 1,33%	1,949	-
NOK 250 milljónir	2017	2023	Á lokadegi	Fastir, 3,02%	3,512	3,423
EUR 300 milljónir *	2018	2023	Á lokadegi	Fastir, 1,00%	41,601	40,328
NOK 250 milljónir	2017	2027	Á lokadegi	Fastir, 3,40%	3,521	3,432
Útgefin skuldabréf					157,499	200,770
Víxlaútgáfa					1,680	15,505
Önnur lántaka					197	198
Önnur lán / víxlaútgáfa					1,877	15,703
Lántaka					304,745	417,782

* Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum á gangvirði gagnvart þessum skuldabréfaútgáfum með tilteknum vaxtaskiptasamningum í erlendra mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 24.

Bókfært virði skráðra skuldabréfa var 303 ma.kr. í árslok (31.12.2018: 402 ma.kr.) og markaðsvirði þeirra var 315 ma.kr. (31.12.2018: 411 ma.kr.). Samstæðan keypti eigin skuldir að fjárhæð 39 ma.kr. á árinu 2019 (2018: 22 ma.kr.). Rekstraráhrif voru neikvæð sem nemur 300 m.kr. og eru færð í rekstrarreikning.

33. Víkjandi lántaka

Gjaldmiðill, upphaflegt nafnverð	Útgefið	Loka- gjaldddagi	Greiðslu- skilmálar	Vaxtakjör	2019	2018
SEK 500 milljónir *	2018	2028	Á lokadegi	Breytil. 3 mån. STIBOR +3,10%	6,472	6,532
NOK 300 milljónir	2019	2029	Á lokadegi	Breytil., NIBOR +3,65%	4,183	-
SEK 225 milljónir	2019	2029	Á lokadegi	Breytil., 3 mån. STIBOR +3,70%	2,918	-
ARION T21 30 4.800 milljónir	2019	2030	Á lokadegi	Fastir, verðtryggðir, 3,875%	4,913	-
ARION T2 30 880 milljónir	2019	2030	Á lokadegi	Fastir, 6,75%	907	-
EUR 5 milljónir	2019	2031	Á lokadegi	Fastir, 3,24%	690	-
Víkjandi lántaka					20,083	6,532

* Skuldabréfin teljast til eiginfjárbáttar 2 samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Skuldabréfin eru með innköllunarheimild af hálfu útgefanda þann 22. nóvember 2023 og á öllum vaxtagjaldddögum þar á eftir.

Skýringar við samstæðureikninginn

34. Veðsettar eignir

Veðsettar eignir vegna lántöku

	2019	2018
Eignir sem hafa verið settar að veði vegna lántöku	186,902	239,164
Eignir sem hafa verið settar að veði vegna lána frá lánastofnunum og skortstöðu	6,023	5,927
Eignir veðsettar vegna lántöku	192,925	245,091

Samstæðan hefur sett eignir að veði vegna lántöku, bæði vegna sértryggðrar skuldabréfaútgáfu og annarrar skuldabréfaútgáfu auk lánasamninga. Samanlagt virði veðsettra eigna var 187 ma.kr. í lok árs (2018: 239 ma.kr.). Veðsett lán samanstóðu af íbúðalánum til einstaklinga. Bókfært virði lántökunnar var 145 ma.kr. í árslok (2018: 201 ma.kr.).

Samstæðan hefur veðsett skuldabréf vegna skammtímalána frá Seðlabanka Íslands og vegna skortstöðu tengdri skiptasamningum, til að verjast markaðsáhættu vegna viðkomandi eigna.

35. Eigið fé

Hlutfé og yfirverðsreikningur hlutfjár

Samkvæmt samþykktum Arion banka hf. er heildarhlutfé bankans 1.814 m.kr. að nafnvirði þar sem hver hlutur nemur 1 krónu. Handhafar almennra hlutabréfa eiga rétt á arði samkvæmt ákvörðun aðalfundar hverju sinni og fylgir eitt atkvæði hverjum hlut á hluthafafundum.

	Hlutfé	Yfirverðs- reikningur hlutfjár	2019	Hlutfé	Yfirverðs- reikningur hlutfjár	2018
Útgefið hlutfé	1,814	57,196	59,010	2,000	73,861	75,861
Kaup á eigin bréfum	(41)	(3,242)	(3,283)	(190)	(16,949)	(17,139)
Hlutabréf tengd kaupaukakerfi	-	(12)	(12)	4	284	288
Útistandandi hlutir	1,773	53,942	55,715	1,814	57,196	59,010
Eigin hlutir í árslok	41			186		
- sem hlutfall af útgefnu hlutfé	2.3%			9.3%		

Á aðalfundi bankans þann 20. mars 2019 var samþykkt tillaga um lækkan hlutfjár um 186 milljón hluti, til jöfnunar eigin hlutum. Í apríl 2019 var hlutfé bankans lækkað úr 2.000 milljónum króna í 1.814 milljónir króna að nafnvirði, sem skiptist á jafn marga hluti og fylgir eitt atkvæði hverjum hlut.

Þá var jafnframt samþykkt að veita stjórn bankans heimild til að kaup fyrir hönd bankans allt að 10% af útgefnu hlutfé bankans. Heimildin gildir fram að aðalfundi bankans 2020, en þó aldrei lengur en til 15. september 2020. Í september 2019 samþykkti stjórn Arion banka að hefja framkvæmd endurkaupaáætlunarinnar á Íslandi og í Svíþjóð. Markmið endurkaupaáætlunarinnar er að lækka eigið fé bankans í samræmi við arðgreiðslustefnu. Endurkaupin munu að hámarki nema 59.000.000 hlutum (3,25% af útgefnum hlutum í bankanum) eða allt að 4,5 m.kr. Í janúar 2020 veitti Fjármálaeftirlitið frekari heimild til kaupa á eigin bréfum, fyrir allt að 3,5 milljarða króna og er unnið eftir þeirri áætlun fram að aðalfundi í mars 2020.

Á árinu 2018 keypti Arion banki eigin bréf í tengslum við ákvörðun stjórnar Arion banka um að taka tilboði Kaupskila ehf., dótturfélags Kaupþings ehf. um kaup á 9,5% af útgefnu hlutfé í Arion banka hf. eða sem nam 190 milljónum hluta. Arion banki greiddi 90,087 krónur fyrir hvern hlut eða samtals 17.139 m.kr.

Í samræmi við ákvörðun stjórnar var eigin bréfum úthlutað til starfsmanna bankans í tengslum við hlutfjárútbod og skráningu bankans árið 2018. Samtals var tæpum 4 milljónum hluta á genginu 75 krónur á hlut úthlutað til starfsmanna, að verðmæti 295 milljónum króna. Í samræmi við kaupaukakerfið ber starfsmanni að skila hlutabréfum aftur til bankans kjósi hann að segja upp störfum innan tveggja ára frá afhendingu bréfanna.

Skýringar við samstæðureikninginn

Aðrar upplýsingar

36. Hluthafar Arion banka	2019	2018
Taconic Capital (TCA New Sidecar s.á.r.l.)	23.53%	9.99%
Sculptor Capital Management	9.53%	6.58%
Gildi lífeyrissjóður	8.79%	2.52%
Lansdowne partners	5.02%	2.95%
Stoðir hf.	4.96%	0.61%
Goldman Sachs International	3.72%	3.47%
Lífeyrissjóður verzlunarmanna	3.67%	0.38%
Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins	3.47%	0.53%
Eaton Vance funds	3.23%	3.35%
Stefnir rekstrarfélag hf.	2.46%	0.51%
Arion banki hf.	2.27%	9.31%
Frjálsi lífeyrissjóðurinn	2.18%	0.09%
Stapi lífeyrissjóður	1.89%	1.37%
Hvalur hf.	1.45%	0.00%
Birta lífeyrissjóður	1.32%	0.21%
Júpíter rekstrarfélag hf.	1.10%	0.99%
MainFirst Bank AG	1.09%	0.63%
Íslandsbanki hf.	1.00%	0.88%
Artemis	0.41%	1.69%
Attestor Capital	0.00%	7.35%
Miton Asset Management funds	0.00%	1.37%
Kaupskil ehf. (dótturfélag Kaupþings hf.)	0.00%	32.67%
Aðrir hluthafar með minna en 1% eignarhlut	18.91%	12.56%
	100.00%	100.00%

Kaupskil ehf. var stærsti hluthafinn í Arion banka í árslok 2018 og nam eignarhlutur félagsins 32,67%. Taconic Capital var annar stærsti hluthafinn með 9,99% eignarhlut. Á árinu 2019 seldi Kaupskil ehf. allan eignarhlut sinn í Arion banka. Taconic Capital jók við eignarhlut sinn á árinu 2019 og er í árslok stærsti hluthafinn í Arion banka.

37. Lögfræðileg málefni

Samstæðan hefur markað sér stefnu og komið upp ferlum til þess að halda utan um lögfræðileg ágreiningsefni. Þegar faglegrar ráðgjafar hefur verið leitað og fjárhæð hugsanlegs taps hefur verið áætluð með raunhæfum hætti gerir samstæðan ráðstafanir til þess að taka mið af hugsanlegum neikvæðum áhrifum af ágreiningsmálunum á fjárhagsstöðu hennar. Í þeim tilvikum þegar talið er að það geti skaðað málstað samstæðunnar að upplýsa um mögulegar fjárhæðir í tengslum við málaferli, þá er því sleppt. Í árslok voru nokkur ágreiningsmál, sem samstæðan á aðild að, óleyst.

Óvissar skuldbindingar

Málaferli vegna skaðabóta

Fyrirverandi forsvarismaður BM Vallár hf. og Lindarflöt ehf. hafa höfðað tvö mál á hendur bankanum til greiðslu skaðabóta. Skaðabótakröfur stefnenda eru samtals að fjárhæð rúmlega 4 ma.kr. auk vaxta. Stefnendur byggja á því að bankinn hafi valdið þeim, sem hluthöfum í BM Vallá og Fasteignafélaginu Ártúni, tjóni með því að hafa staðið í vegi fyrir fjárhagslegri endurskipulagningu félaganna og þar með knúið félögin í gjaldþrot. Héraðsdómur Reykjavíkur vísaði öðru málinu frá í apríl 2018. Stefnendur kærðu úrskurðinn til Landsréttar. Í júní 2018 felldi Landsréttur úrskurð Héraðsdóms Reykjavíkur úr gildi og lagði fyrir héraðsdóm að taka málið til efnismeðferðar. Héraðsdómur sýknaði bankann með dómi í september 2018. Stefnendur áfrýjuðum dóminum til Landsréttar en í desember 2019 staðfesti Landsréttur dóm héraðsdóms. Stefnendur hafa lagt fram beiðni í Hæstarétti þar sem óskað er eftir leyfi til áfrýjunar dómsins. Hitt málið biður niðurstöðu þessa máls. Bankinn telur meiri líkur en minni á að hann verði sýknaður af kröfum stefnenda í báðum málunum og hefur því ekki fært varúðarfærslu vegna þessa.

Skýringar við samstæðureikninginn

37. Lögfræðileg málefni, frh.

Í júní 2013 stefndi Kortabjónustan hf. Arion banka hf., Íslandsbanka hf., Landsbankanum hf., Borgun hf. og dótturfélagi bankans Valitor hf. til greiðslu skaðabóta að fjárhæð 1.200 m.kr. auk vaxta, vegna tjóns sem Kortabjónustan ehf. taldi sig hafa orðið fyrir vegna brota félaganna á samkeppnislögm. Í júní 2017 vísaði Hæstiréttur málinu frá dómi á grundvelli formaskilyrða. Kortabjónustan hf. stefndi sömu aðilum að nýju í september 2017 vegna sama ágreiningsefnis og krafðist skaðabóta að fjárhæð 922 m.kr. auk vaxta. Í maí 2018 vísaði Landsréttur málinu frá. Kortabjónustan reyndi að kæra þann úrskurð til Hæstaréttar sem hafnaði málinu þar sem enginn kæruréttur var til staðar. Í nóvember 2018 höfðaði EC-Clear nýtt mál á hendur sömu aðilum vegna sama ágreinings og krafðist viðurkenningar á skaðabótaskyldu. EC-Clear var stærsti hluthafinn í Kortabjónustunni og samkvæmt stefnunni er EC-Clear nú eigandi meintrar skaðabótakröfu á hendur stefndu. Málinu var vísað frá héraðsdómi í febrúar 2019. EC-Clear kærði niðurstöðuna til Landsréttar, sem staðfesti úrskurð héraðsdóms í apríl 2019. Í október 2019 höfðaði EC-Clear nýtt mál á hendur sömu aðilum vegna sama ágreinings, til greiðslu skaðabóta að fjárhæð 922 m.kr. auk vaxta en einnig var krafist viðurkenningar á skaðabótaskyldu. Málinu var vísað frá héraðsdómi í desember 2019 þar sem EC-Clear lagði ekki fram málskostnaðartryggingu. Kæmi til þess að stefndu yrðu dæmdir til greiðslu skaðabóta yrðu þeir sameiginlega ábyrgir fyrir greiðslu fjárhæðarinnar. Í ljósi þessa hefur bankinn ekki fært varúðarfærslu vegna málsins.

Önnur lögfræðileg álitaefni

Sameinað sílikon hf.

Sameinuðu sílikoni var veitt greiðslustöðvun 14. ágúst 2017 og var tekið til gjaldþrotaskipta þann 22. janúar 2018. Bankinn átti veð í eignum félagsins og þrotabúið afsalaði bankanum þeim eignum. Skiptastjóri þrotabúsins samþykkti veðkröfur bankans en tveir ótryggðir kröfuhafar mótmæltu veðsetningu bankans í eignum Sameinaðs sílikons. Skiptastjóri þrotabúsins vísaði ágreiningnum til Héraðsdóms Reykjaness. Bankinn fór yfir mótmælin og hafnaði þeim öllum. Í janúar 2020 var gert samkomulag milli aðila þar sem öllum ágreiningi var lýst lokið, og hefur samkomulagið lítil áhrif á virðismat bankans á eignunum.

Lögfræðilegum álitaefnum lokið

Datacell mál

Í janúar 2015 höfðu Datacell ehf. og Sunshine Press Productions ehf. sameiginlega mál gegn Valitor hf. (dótturfélag Valitor Holding hf.) til greiðslu skaðabóta að fjárhæð um 8,1 ma.kr. auk vaxta vegna tjóns er félögin töldu sig hafa orðið fyrir vegna riftunar Valitor á söluaðilasarminni við Datacell. Í Hæstaréttardómi frá 24. apríl 2013 í máli nr. 612/2012 var talið að Valitor hafi brostið heimild til að rifta samningnum. Í kjölfar nokkur dóma sem féllu á andanförnum árum fór aðalmeðferð málsins fram 27. mars 2019. Þann 24. apríl 2019 kvað héraðsdómur Reykjavíkur upp dóm í málinu og var niðurstaðan að Valitor skyldi greiða Sunshine Press Productions 1.140 m.kr. og Datacell 60 m.kr. í skaðabætur, samtals 1,2 ma.kr. auk vaxta frá 24. apríl 2019. Allir aðilar áfrýjuðu dómnum til Landsréttar, en áfrýjunin var síðar afturkölluð eftir að aðilar komust að samkomulagi um að lúkningu ágreiningsins, þess efnis að Valitor samþykkti að greiða Datacell og Sunshine Press Productions í samræmi við niðurstöðu dómsins. Þegar Arion banki hf. eignaðist 38,62% eignarhlut í Valitor Holding hf. árið 2014 undirritaði bankinn samkomulag við seljanda (Landsbankann) þar sem ákveðið var að seljandi myndi ábyrgjast hluta af því tjóni sem Valitor gæti orðið vegna málsins. Af þeim sökum tók Landsbankinn þátt í greiðslu til félaganna. Í kjölfar dómsins gerði samstæðan varúðarniðurfærslu að fjárhæð 600 m.kr. á fyrsta ársfjórðungi 2019, að teknu tilliti til skattalegra áhrifa og fyrrgreindrar hlutdeildar Landsbankans. Samstæðan mun ekki gera frekari varúðar-niðurfærslur þar sem ágreiningnum var lokið með fyrrgreindu samkomulagi.

Sátt við Fjármálaeftirlitið

Fjármálaeftirlitið tilkynnti Arion banka í apríl 2018 að það hefði til skoðunar meðferð bankans á hagsmunaárekstrum í tengslum við aðkomu bankans að fjármögnun kísilverksmiðju United Silicon í Helguvík. Þeirri skoðun lauk í nóvember 2019 með sátt þar sem Arion banki viðurkenndi að láðst hafi að skrá með skipulegum og formlegum hætti innan bankans greiningu hagsmunaárekstra í tengslum við kaup lífeyrissjóða á skuldabréfum á árinu 2015 og þátttöku þeirra í hlutafjárhækkunum Sameinaðs Sílikons hf. á árunum 2016 og 2017. Heimilt er að ljúka málum sem þessum með sátt, enda er ekki um að ræða meiri háttar brot og féllst Arion banki á að greiða sekt að fjárhæð 21 milljón króna.

38. Atburðir eftir lok reikningsskiladags

Enginn atburður hefur átt sér stað eftir lok reikningsskiladags og fram að samþykkt þessa ársreiknings sem gefur tilefni til sérstakrar upplýsingagjafar í ársreikningnum.

Skýringar við samstæðureikninginn

Liðir utan efnahags

39. Skuldbindingar

<i>Veittar ábyrgðir, ónýttar yfirdráttarheimildir og lánsloforð</i>	2019	2018
Ábyrgðir	15,097	15,124
Ónýttar yfirdráttarheimildir	44,923	48,320
Lánsloforð	54,101	79,130
Veitar ábyrgðir, ónýttar yfirdráttarheimildir og lánsloforð	114,121	142,574

40. Eignir í stýringu og vörslu

Eignir í stýringu	1,013,101	970,633
Eignir í vörslu	1,370,946	1,422,327

Eignir í stýringu sýna markaðsvirði eigna viðskiptavina sem stýrt er af eignastýringu og dótturfélögum fyrir hönd viðskiptavina.

Sem vörsluaðili er Arion banki ábyrgur fyrir eignavörslu verðbréfa fyrir fyrirtæki og einstaklinga. Hlutverk vörsluaðila er varsla verðbréfa, svo sem hlutabréfa, skuldabréfa og verðbréfasjóða, annast uppgjör á verðbréfaviðskiptum og öðrum eignabreytingum á verðbréfum, afgreiðsla fyrirtækjaaðgerða, t.d. gjalddaga á skuldabréfum og arðgreiðslur á hlutabréfum og halda utan um skráningu dagslokaverða á verðbréfum.

Tengdir aðilar

41. Tengdir aðilar

Samstæðan skilgreinir Taconic Capital (23,53%), stærsta hluthafa bankans í árslok 2019, sem tengdan aðila sem hefur áhrif á samstæðuna. Í árslok 2018 voru Kaupskil ehf. (32,67%) og Taconic Capital (9,99%), stjórn Kaupskila ehf. og Kaupþings ehf., sem móðurfélag Kaupskila, og lögaðilar sem heyra undir þau félög skilgreind sem hluthafar sem hafa áhrif á samstæðuna.

Stjórn Arion banka hf. og lykilstjórnendur bankans eru skilgreindir sem tengdir aðilar auk náinna fjölskyldumeðlima framangreindra einstaklinga og lögaðila undir yfirráðum þeirra. Hlutdeildarfélag samstæðunnar eru jafnframt skilgreind sem tengdir aðilar.

Viðskipti við tengda aðila hafa átt sér stað á grundvelli viðskipta milli óskyldra aðila. Engar frekari ábyrgðir hafa verið veittar tengdum aðilum vegna viðskiptaskulda eða viðskiptakrafna.

Staða gagnvart tengdum aðilum

2019	Eignir	Skuldir	Staða
Stjórn og lykilstjórnendur	184	(252)	(68)
Hlutdeildarfélag og aðrir tengdir aðilar	-	(59)	(59)
Staða gagnvart tengdum aðilum	184	(311)	(127)

2018

Hluthafar sem hafa áhrif á samstæðuna	70	(1,022)	(952)
Stjórn og lykilstjórnendur	246	(257)	(11)
Hlutdeildarfélag og aðrir tengdir aðilar	21	(71)	(50)
Staða gagnvart tengdum aðilum	337	(1,350)	(1,013)

Viðskipti við tengda aðila

2019	Vaxta- tekjur	Vaxta- gjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
Hluthafar sem hafa áhrif á samstæðuna	34	(73)	4	(37)
Stjórn og lykilstjórnendur	6	(17)	17	(331)
Hlutdeildarfélag og aðrir tengdir aðilar	-	-	28	(1,631)
Viðskipti við tengda aðila	40	(90)	49	(1,999)

2018

Hluthafar sem hafa áhrif á samstæðuna	47	(94)	112	-
Stjórn og lykilstjórnendur	12	(16)	7	(347)
Hlutdeildarfélag og aðrir tengdir aðilar	-	-	21	(1,110)
Viðskipti við tengda aðila	59	(110)	140	(1,457)

Skýringar við samstæðureikninginn

Áhættustýring

Samstæðan stendur frammi fyrir ýmis konar áhættum sem tengjast daglegum rekstri hennar. Áhættustýring er því grundvallarþáttur í starfi samstæðunnar. Grunnstoðir virkrar áhættustýringar felast í greiningu verulegrar áhættu, mælingu á áhættunni, aðgerðum til þess að takmarka áhættu og stöðugri vöktun áhættuþátta. Áhættustýringarferlið og geta samstæðunnar til þess að stýra og verðleggja áhættuþætti er ómissandi þáttur í að tryggja áframhaldandi arðsemi samstæðunnar, svo og til þess að tryggja að áhættu hennar sé haldið innan viðunandi marka.

Stjórn bankans ber endanlega ábyrgð á áhættustýringarkerfi samstæðunnar og ber að tryggja að viðunandi áhættustefnur og stjórnarhættir séu ákvarðaðir til þess að fylgjast með áhættuþáttum samstæðunnar. Stjórn bankans felur áhættustýringu dótturfélaga í hendur viðkomandi dótturfélaga. Fyrir móðurfélagið (bankann) ákvarðar bankastjórnin áhættuvilja. Áhættuviljinn er settur fram sem takmörk á áhættuþáttum og mörkum sem áhættustýringarsvið bankans fylgist með.

Bankastjórnin ber ábyrgð á að viðhalda skilvirku áhættustýringarkerfi, ferli og eftirliti, svo og að viðhalda vitund starfsfólks um áhættu þannig að áhætta sé viðfangsefni allra starfsmanna.

Í bankanum starfa nokkrar nefndir sem stýra áhættu. Áhættunefnd stjórnar bankans (BRIC) ber ábyrgð á eftirliti með áhættustýringarkerfi bankans, áhættuvilja og innramatsferli á eiginfjár- og lausafjárbörf (ICAAP/ILAAP). Eigna- og fjárhagsskuldbindinganefnd (ALCO), ber ábyrgð á umsjón með misvægi eigna og skulda, lausafjáráhættu, markaðsáhættu, vaxtaáhættu og eiginfjárstýringu. Fjárfestingaráð (UIC) tekur ákvarðanir um sölutryggingu og fjárfestingu. Hlutverk gagnanefndar (DC) er að tryggja að gögnum sé stýrt á viðeigandi hátt. Öryggisnefnd (SC) ber ábyrgð á öryggismálum bankans, bæði upplýsingaöryggi og raunlægu öryggi. Í bankanum starfa þrjár lánanefndir: Lánanefnd stjórnar (BCC), sem tekur ákvarðanir um alla meiriháttar útlánaáhættu, lánanefnd Arion banka (ACC), sem starfar innan heimilda sem skilgreindar eru sem hlutfall af eiginfjárgrunni og útibúanefndir (RBC), sem hafa þengri lánaheimildir.

Innri endurskoðun bankans annast sjálfstæðar úttektir á starfsemi bankans og nokkurra dótturfélaga, áhættustýringarkerfi, ferlum, stefnu og mælingum. Innri endurskoðun ræðir niðurstöður sínar við stjórnendur og gefur skýrslu og tilmæli til endurskoðunarnefndar stjórnar (BAC).

Áhættustýringarsvið bankans starfar undir stjórn framkvæmdastjóra áhættustýringar. Svðið er sjálfstæð stjórnunareining og ber beina ábyrgð gagnvart bankastjóra. Áhættustýringarsvið skiptist í þrjár einingar: Útlánaeftirlit, sem fylgist með útlánaáhættu gagnvart einstökum viðskiptavinum; Efnahagsáhættu, sem fylgist með öllum kerfislegum ójöfnuði og áhættum í efnahagsreikningi bankans, þ.m.t. eigin fé, og ber ábyrgð á framkvæmd innra mats á eiginfjárbörf (ICAAP) og lausafjárbörf (ILAAP) bankans; og Rekstraráhættu, sem fylgist með áhættu sem tengist daglegum rekstri bankans. Öryggisstjóri og gagnastjóri bankans tilheyrja áhættustýringarsviði.

Arion banki er lítill banki í alþjóðlegu samhengi, en er engu að síður flokkaður sem kerfislega mikilvægur. Samstæðan starfar í litlu hagkerfi sem er háð geirasambjöppun, sveiflum í fjármagnsflæði og gengissveiflum. Helstu áhættuþættir samstæðunnar eru útlánaáhætta, lausafjáráhætta, vaxtaáhætta, sambjöppunaráhætta, áhætta tengd upplýsingatæknikerfum og viðskiptaáhætta. Þessir áhættuþættir eru að mestu leyti innan móðurfélagsins. Dótturfélög bera áhættu af fasteignamarkaði og framtaksfjárfestingum, svo og af eignastýringar- og tryggingastarfsemi.

Útlánaáhætta er einn af helstu áhættuþáttum samstæðunnar. Sem fjármála fyrirtæki sem veitir einstaklingum og fyrirtækjum útlán stendur samstæðan frammi fyrir hugsanlegum vanefndum á endurgreiðslu lántakanda og/eða lán eru ekki nægilega tryggð. Tryggingarhlutfall útlána til viðskiptavina í árslok 2019 var 89,6%.

Lausafjáráhætta er stór áhættuþáttur í rekstri samstæðunnar vegna misræmis í binditíma eigna og skulda. Binditími útlána er lengri en binditími innlána, en 73,5% innlána eru óbundin eða laus innan 30 daga.

Starfsemi samstæðunnar ber vaxtaáhættu vegna misræmi í binditíma vaxta fyrir eignir og skuldir. Uppgreiðsluáhætta hefur verið umtalsverð undanfarin misseri vegna hagstæðra endurfjármögnunarskilyrða.

Sambjöppunaráhætta stafar af sambjöppun útlána til eins mótaðila, hóps tengdra mótaðila, atvinnugreina og landafræði.

Áhætta tengd upplýsingatæknikerfum vísar til hættunnar á fjárhagslegu tjóni, röskun eða skaða á orðspori fyrirtækis vegna hvers kyns rekstrarrofs í upplýsingatæknikerfum. Með aukinni tíðni og margslungnu eðli netárása er þessi áhættuflokkur vaxandi áhyggjuefni fyrir fjármálastofnanir. Samstæðan stendur frammi fyrir áhættu tengdri upplýsingatæknikerfum.

Starfsemi samstæðunnar ber viðskiptaáhættu í formi sérstakrar skattlagningar sem er eingöngu lögð á fjármálastofnanir á Íslandi. Íþyngjandi skattlagning leggur aukna kostnaðarbyrði á samstæðuna og veikir samkeppnisstöðu hennar gagnvart öðrum samkeppnisaðilum sem ekki sæta sambærilegri skattlagningu og lúta ekki sama regluverki.

Af rekstri bankans og dótturfélaga hans stafar lagaleg áhætta auk hættunnar á orðsporstjóni.

Nánari upplýsingar um áhættu- og eiginfjárstýringu er að finna í áhættuskýrslu bankans fyrir árið 2019. Áhættuskýrslan verður gefin út samhliða útgáfu samstæðureikningsins og verður aðgengileg á heimasíðu bankans, www.arionbanki.is. Áhættuskýrslan er óendurskoðuð.

Skýringar við samstæðureikninginn

42. Útlánaáætta

Útlánaáætta er sú áætlað að samstæðan verði fyrir tjóni ef viðskiptavinir hennar eða gagnaðilar standa ekki við samningsskuldbindingar sínar.

Útlánaáætta verður til í hvert skipti sem samstæðan ráðstafa fjármunum sínum með þeim hætti að eigið fé hennar eða tekjur velta á efndum gagnaðila, útgefenda eða lántakenda. Lán til viðskiptavina og lánastofnana er helsti uppruni útlánaáættu. Aðrar tegundir eigna, líkt og skuldabréf, afleiðusamningar og eignir utan efnahagsreiknings einnig fela í sér útlánaáættu.

Helsta eign samstæðunnar er lánasafn hennar. Því er stjórnun og greining lánasafnsins afar mikilvæg. Mikil áhersla er lögð á gæði lánasafnsins með öguðu lánveitingarferli, gagnrýnni skoðun á lánsúmsóknum, vöktun á gæðum lánasafnsins og greiningu og viðbrögðum við hugsanlegum vanskilum á fyrstu stigum sem og virkri stjórnun á endurskipulagningu virðisrýnaðra lána.

Lánveitingar eru byggðar á upplýstum lánaákvörðunum og leitast samstæðan við að eiga viðskipti við fjárhagslega sterka aðila með trygg veð og góða endurgreiðslugetu. Verðlagning láns á að endurspegla þá áættu sem tekin er.

Samstæðan stýrir útlánaáættu með því að setja hámarksheimildir fyrir þá áættu sem hún sættir sig við vegna einstakra gagnaðila og tengdra viðskiptavina og með því að fylgjast með áhættuskuldbindingum í samhengi við þessar heimildir. Samstæðan leitast við að takmarka heildarútlánaáættu sína með því að ná fram dreifingu í lánasafninu yfir atvinnugreinar og með því að takmarka stórar áhættuskuldbindingar gagnvart hópum tengdra viðskiptavina.

Skipting útlánaáættu

Eftirfarandi tafla sýnir hámarksútlánaáættu tengd liðum efnahagsreikningsins áður en tekið hefur verið tillit til áhættumildunar í formi trygginga eða annarra áhættuvarna. Taflan sýnir einnig tryggingar í tengslum við þá liði. Upphæð og tegund nauðsynlegra trygginga fer eftir mati á útlánaáættu mótaðilans og tegund fyrirgreiðslunnar. Helstu tegundir trygginga eru:

- Lán til einstaklinga: Veðskuldabréf í íbúðarhúsnæði
- Lán til fyrirtækja: Fasteignir, fiskveiðiskip og aðrir fasta- eða lausafjárnir þar með talið birgðir, kröfur, reiðufé og verðbréf.
- Afleiður: Reiðufé, ríkisskuldabréf, sérbyggð skuldabréf, skráð hlutafé eða sjóðir sem samanstanda af hæfum verðbréfum.

Virði trygginga byggir á mati á markaðsvirði. Verðmat fasteigna byggir á markaðsvirði, fasteignamati eða mati innri eða ytri sérfræðinga. Virði fiskveiðiskipa tekur tillit til fiskivóta. Gæði trygginga eru metin við útlánaákvæðanir með tilliti til sérhæfingar, staðsetningar, aldurs, ástands og endurnýtingamöguleika.

Fylgst er með virði trygginganna og kallað eftir viðbótartryggingum í samræmi við undirliggjandi samninga. Virði trygginga er endurmetið í tengslum við skoðun á þörf fyrir færslu virðisrýrnunar. Virði trygginga í neðangreindri töflu takmarkast við kröfuvirði tilsvarende lána.

Hámarksútlánaáætta og tryggingar sem bankinn hefur hald í eftir tegundum fyrirgreiðslu sem falla undir virðisrýrnunarkröfur IFRS 9

	Hámarks útlána- áætta	Tryggingar				
		Reiðufé og verðbréf	Fasteignir	Fiskiskip	Aðrar tryggingar	Samtals tryggingar
2019						
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	95,717	-	-	-	-	-
Lán til lánastofnana	17,947	-	-	-	-	-
Lán til viðskiptavina færð á kostnaðarvirði	773,955	20,792	544,723	54,601	73,091	693,207
<i>Einstaklingar</i>	368,569	198	328,243	13	10,996	339,450
<i>Fyrirtæki</i>	405,386	20,594	216,480	54,588	62,095	353,757
<i>Fasteignaviðskipti og byggingastarfsemi</i>	129,856	1,972	113,465	55	8,022	123,514
<i>Fiskveiðar og -vinnsla</i>	82,941	17	12,365	54,121	9,946	76,449
<i>Upplýsingatækni og fjarskipti</i>	19,102	375	3,529	-	4,308	8,212
<i>Heildsala og smásala</i>	54,989	375	32,508	7	15,980	48,870
<i>Fjármála- og tryggingastarfsemi</i>	33,669	17,726	7,254	-	7,622	32,602
<i>Lönaður, orkuvinnsla og framleiðsla</i>	39,909	60	28,183	-	6,711	34,954
<i>Samgöngur</i>	11,066	-	1,048	313	3,285	4,646
<i>Þjónusta</i>	17,580	61	9,137	92	5,669	14,959
<i>Opinberir aðilar</i>	8,617	4	2,194	-	289	2,487
<i>Landbúnaður og skógrækt</i>	7,657	4	6,797	-	263	7,064
Aðrar eignir sem fela í sér útlánaáættu	8,675	-	-	-	-	-
Ábyrgðir	15,097	2,232	6,322	1,403	2,262	12,219
Lánsloforð og ónýttar yfirdráttarheimildir	99,024	-	-	-	-	-
Gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu	48,894	-	-	-	-	-
<i>Ríkisskuldabréf</i>	41,417	-	-	-	-	-
<i>Fyrirtækja- og markaðsskuldabréf</i>	7,477	-	-	-	-	-
Staða í lok árs	1,059,309	23,024	551,045	56,004	75,353	705,426

Skýringar við samstæðureikninginn

42. Útlánaáætta, frh.

	Hámarks	Tryggingar				
	útlána- áætta	Reiðufé og verðbréf	Fasteignir	Fiskiskip	Aðrar tryggingar	Samtals tryggingar
2018						
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	83,139	-	-	-	-	-
Lán til lánastofnana	56,322	-	-	-	-	-
Lán til viðskiptavina færð á kostnaðarvirði	829,014	18,324	590,513	59,143	83,469	751,449
<i>Einstaklingar</i>	400,483	837	363,615	18	11,027	375,497
<i>Fyrirtæki</i>	428,531	17,487	226,898	59,125	72,442	375,952
<i>Fasteignaviðskipti og byggingastarfsemi</i>	140,955	1,280	136,935	22	2,484	140,721
<i>Fiskveiðar og -vinnsla</i>	84,128	11	9,452	57,978	10,771	78,212
<i>Upplýsingatækni og fjarskipti</i>	20,635	550	3,562	-	6,618	10,730
<i>Heildsala og smásala</i>	65,824	349	29,196	15	29,257	58,817
<i>Fjármála- og tryggingastarfsemi</i>	38,806	15,152	6,470	685	9,001	31,308
<i>Lönaður, orkuvinnsla og framleiðsla</i>	35,406	61	23,801	-	7,520	31,382
<i>Samgöngur</i>	11,958	17	1,055	307	1,673	3,052
<i>Þjónusta</i>	16,531	64	7,407	118	4,535	12,124
<i>Opinberir aðilar</i>	6,829	3	2,031	-	315	2,349
<i>Landbúnaður og skógrækt</i>	7,459	-	6,989	-	268	7,257
Aðrar eignir sem fela í sér útlánaáættu	5,807	-	-	-	-	-
Ábyrgðir	15,124	1,574	4,408	1,949	4,652	12,583
Lánsloforð og ónýttar yfirdráttarheimildir	127,450	-	-	-	-	-
Gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu	53,788	-	-	-	-	-
<i>Ríkisskuldabréf</i>	44,084	-	-	-	-	-
<i>Fyrirtækja- og markaðsskuldabréf</i>	9,704	-	-	-	-	-
Staða í lok árs	1,170,644	19,898	594,921	61,092	88,121	764,032

Veðsetningarhlutfall íbúðarlána

Eftirfarandi tafla sýnir veðsetningarhlutfall (LTV) og virðisrýðan hluta íbúðarlánasafns bankans. Veðsetningarhlutfallið er reiknað sem hlutfall heildarvirðis láns deilt með virði trygginga án leiðréttinga fyrir mögulegum kostnaði við að taka yfir og selja tryggingarnar. Virði tryggingar byggir á virði við lánveitingu, nýjasta mati eða nýjasta fasteignamati. Fyrir virðisrýð lán er tryggingarvirði byggt á nýjasta mati.

	2019		2018	
	Bókfært heildar- virði	Þar af virðisrýð	Bókfært heildar- virði	Þar af virðisrýð
Undir 50%	119,734	1,283	148,995	1,516
50-70%	130,257	2,546	132,893	2,499
70-90%	63,099	1,131	58,422	1,209
90-100%	7,369	170	12,773	482
100-110%	2,658	60	3,904	97
Yfir 110%	10,873	698	9,543	656
Óflokkað	47	-	6	-
Staða í lok árs	334,037	5,888	366,536	6,459

Í lok árs er bókfært heildarvirði lána í þrepi 3 20.155 m.kr.(31.12.2018: 18.175 m.kr.) tryggð með tryggingum að andvirði 13.618 m.kr. (31.12.2018: 12.881 m.kr.), þar af eru 11.791 m.kr. í fasteignum (31.12.2018: 11.045 m.kr.).

Veð sem gengið hefur verið að

Á árinu yfirtók samstæðan eignir til fullnustu lána. Af yfirteknum eignum á árinu 2019 á samstæðan enn þá í árslok fasteignir að virði 501 m.kr. (31.12.2018: 827 m.kr.) og aðrar eignir að virði 9 m.kr. (31.12.2018: 31 m.kr.). Eignirnar eru allar í söluferli, sjá skýringu 29.

Skýringar við samstæðureikninginn

42. Útlánaáættu, frh.

Útlánagæði

Bankinn notar innri lánshæfismatslíkön sem og ytri lánshæfiseinkunnir, ef tiltækar eru, til að hafa eftirlit með útlánaáættu. Innri lánshæfislíkönin meta lánshæfi lántaka með tölfraeðilíkönum sem byggja á ýmsum breytum sem sýnt hefur verið fram á að hafa spágildi varðandi vanefndir. Um er að ræða sögulega vanskilahegðun, fjárhagsupplýsingar, landfræðilegar og þjóðhagsfræðilegar breytur auk huglægra stærða frá sérfræðingum bankans í tilfellum stórra fyrirtækja. Sex líkön eru í notkun fyrir fyrirgreiðslu einstaklinga – íbúðalán, neytendalán, bílalán, ábyrgðir, lán í atvinnuskyni og önnur lán. Lánshæfismatslíkönin eru uppfærð, að lágmarki, árlega og endurstíllt með nýjum gögnum með það að markmiði að viðhalda forspágetu þeirra. Breytingar í áhættuflokkun á milli ára má að hluta til rekja til fínstillingar á líkönum. Öll innri líkön voru uppfærð árið 2019 og voru ný líkön, með tilsvarendi uppskiptingu á lánabók, tekin í notkun í lok árs. Ytri lánshæfiseinkunnir eru aðallega notaðar fyrir verðbréf á markaði og lán til fjármálafyrirtækja. Frekari upplýsingar um einkunnaskala bankans má sjá í skýringu 56.

Töflurnar hér að neðan sundurliða fjármálagerninga sem lúta niðurfærslukröfum IFRS 9 eftir einkunnarskala þar sem flokkur 5, DD, sýnir áhættumesta flokkinn. Eignir á gagnvirði í gegnum rekstur lúta ekki niðurfærslukröfum IFRS 9. Taflan hér að neðan sýnir bókfært heildarvirði eigna eftir einkunnaskala og núverandi niðurfærsluprepi. Bókfært heildarvirði að frádregni niðurfærslu sýnir bókfært virði undirliggjandi eigna.

Lán í dálkinum „óflokkað“ tengjast fyrst og fremst nýstofnuðum fyrirtækjum eða mótaðilum þar sem lánshæfismatslíkön bankans eru ekki talin gefa fullnægjandi mat. Samanburðartölur hafa ekki verið uppfærðar vegna innleiðingar á IFRS 9.

Útlánagæði eftir einkunnaskala

	Handbært fé og innst. hjá Sí	Lán til lána- stofnana	Fjármála- gerningar færðir á gangvirði
2019			
<i>Lán til lánastofnana, verðbréf og reiðufé</i>			
Fjárfestingarflokkur	95,717	16,099	48,900
Ekki fjárfestingarflokkur	-	1,864	-
Bókfært heildarvirði	95,717	17,963	48,900
Niðurfærsla	-	(16)	(6)
Bókfært virði	95,717	17,947	48,894

	Prep 1	Prep 2	Prep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
<i>Lán til viðskiptavina</i>					
Áhættuflokkur 0 og 1 (Einkunn AAA til BBB-)	369,623	981	-	-	370,604
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	196,133	35,291	-	81	231,505
Áhættuflokkur 3 (Einkunn B+ til B-)	94,515	37,100	-	39	131,654
Áhættuflokkur 4 (Einkunn CCC+ til CCC-)	11,669	15,828	-	114	27,611
Áhættuflokkur 5 (DD)	2	-	20,158	503	20,663
Óflokkað	661	426	2	-	1,089
Bókfært heildarvirði	672,603	89,626	20,160	737	783,126
Niðurfærsla	(974)	(921)	(7,067)	(209)	(9,171)
Bókfært virði	671,629	88,705	13,093	528	773,955

Lán til viðskiptavina - Einstaklingar

Áhættuflokkur 0 og 1 (Einkunn AAA til BBB-)	272,967	723	-	-	273,690
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	60,165	2,257	-	81	62,503
Áhættuflokkur 3 (Einkunn B+ til B-)	13,882	3,125	-	39	17,046
Áhættuflokkur 4 (Einkunn CCC+ til CCC-)	4,156	6,573	-	114	10,843
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	6,450	503	6,953
Óflokkað	25	54	2	-	81
Bókfært heildarvirði	351,195	12,732	6,452	737	371,116
Niðurfærsla	(418)	(319)	(1,601)	(209)	(2,547)
Bókfært virði	350,777	12,413	4,851	528	368,569

Skýringar við samstæðureikninginn

42. Útlánaáætta, frh.

	Prep 1	Prep 2	Prep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
<i>Lán til viðskiptavina - Fyrirtæki og opinberir aðilar</i>					
Áhættuflokkur 0 og 1 (Einkunn AAA til BBB-)	96,656	258	-	-	96,914
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	135,968	33,034	-	-	169,002
Áhættuflokkur 3 (Einkunn B+ til B-)	80,633	33,975	-	-	114,608
Áhættuflokkur 4 (Einkunn CCC+ til CCC-)	7,513	9,255	-	-	16,768
Áhættuflokkur 5 (DD)	2	-	13,708	-	13,710
Óflokkað	636	372	-	-	1,008
Bókfært heildarvirði	321,408	76,894	13,708	-	412,010
Niðurfærsla	(556)	(602)	(5,466)	-	(6,624)
Bókfært virði	320,852	76,292	8,242	-	405,386
<i>Lánsloforð, ábyrgðir og óádregin fyrirgreiðsla</i>	Prep 1	Prep 2	Prep 3		Samtals
Áhættuflokkur 0 og 1 (Einkunn AAA til BBB-)	53,650	1	-		53,651
Áhættuflokkur 2 to 4 (Einkunnir BB+ til CCC-)	43,205	8,349	1,790		53,344
Óflokkað	5,688	1,438	-		7,126
Bókfært heildarvirði	102,543	9,788	1,790		114,121
Niðurfærsla	(165)	(244)	(73)		(482)
Bókfært virði	102,378	9,544	1,717		113,639

Skýringar við samstæðureikninginn

42. Útlánaáætta, frh.

2018	Handbært fé og innist. há SÍ	Lán til lána- stofnana	Fjármála- gæringar færðir á gangvirði
<i>Lán til lánastofnana, verðbréf og reiðufé</i>			
Fjárfestingarflokkur	83,141	55,954	53,795
Ekki fjárfestingarflokkur	-	403	-
Bókfært heildarvirði	83,141	56,357	53,795
Niðurfærsla	(2)	(35)	(7)
Bókfært virði	83,139	56,322	53,788

	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
<i>Lán til viðskiptavina</i>					
Áhættuflokkur 1 (Einkunn A+ til BBB-)	370,832	78	-	-	370,910
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	265,361	18,521	-	41	283,923
Áhættuflokkur 3 (Einkunn B+ til B-)	107,897	24,582	-	87	132,566
Áhættuflokkur 4 (Einkunn CCC+ til CCC-)	15,287	11,318	-	48	26,653
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	18,175	3,640	21,815
Óflokkað	1,977	1,061	-	-	3,038
Bókfært heildarvirði	761,354	55,560	18,175	3,816	838,905
Niðurfærsla	(1,415)	(931)	(6,301)	(1,244)	(9,891)
Bókfært virði	759,939	54,629	11,874	2,572	829,014

Lán til viðskiptavina - einstaklingar

Áhættuflokkur 1 (Einkunn A+ til BBB-)	222,003	-	-	-	222,003
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	118,271	4,831	-	41	123,143
Áhættuflokkur 3 (Einkunn B+ til B-)	32,562	3,255	-	87	35,904
Áhættuflokkur 4 (Einkunn CCC+ til CCC-)	8,368	5,390	-	48	13,806
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	8,467	815	9,282
Óflokkað	32	3	-	-	35
Bókfært heildarvirði	381,236	13,479	8,467	991	404,173
Niðurfærsla	(739)	(311)	(2,408)	(233)	(3,691)
Bókfært virði	380,497	13,168	6,059	758	400,482

Lán til viðskiptavina - Fyrirtæki og opinberir aðilar

Áhættuflokkur 1 (Einkunn A+ til BBB-)	148,829	78	-	-	148,907
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	147,090	13,690	-	-	160,780
Áhættuflokkur 3 (Einkunn B+ til B-)	75,335	21,327	-	-	96,662
Áhættuflokkur 4 (Einkunn CCC+ til CCC-)	6,919	5,928	-	-	12,847
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	9,708	2,825	12,533
Óflokkað	1,945	1,058	-	-	3,003
Bókfært heildarvirði	380,118	42,081	9,708	2,825	434,732
Niðurfærsla	(676)	(620)	(3,893)	(1,011)	(6,200)
Bókfært virði	379,442	41,461	5,815	1,814	428,532

Lánsloforð, ábyrgðir og óáðregin fyrirgreiðsla

	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Samtals
Áhættuflokkur 1 (Einkunn A+ til BBB-)	78,151	1	-	78,152
Áhættuflokkur 2 to 4 (Einkunnir BB+ til CCC-)	55,751	6,589	1,676	64,016
Óflokkað	368	38	-	406
Bókfært heildarvirði	134,270	6,628	1,676	142,574
Niðurfærsla	(147)	(485)	(57)	(689)
Bókfært virði	134,123	6,143	1,619	141,885

Skýringar við samstæðureikninginn

42. Útlánaáætla, frh.

Eftirfarandi töflur leiða út stöðu niðurfærslureiknings í upphafi og lok árs fyrir lán á kostnaðarverði, lána á gangverði í gegnum aðra heildarafkomu og lánsloforða, ábyrgða og ónýtt lánaheimilda eftir niðurfærslukröfum.

Útleiðslan inniheldur:

Færslur fjáreigna eftir niðurfærslukröfum: Inniheldur færslur í 12 mánaða vænt tap, í vænt tap út líftíma og virðisrýrðar eignir. Gert er ráð fyrir að færslur gerist áður en endurmat á sér stað á niðurfærslum.

Endurmat niðurfærslu: Inniheldur áhrif breytinga á inntaksbreytum líkana eða forsendna, þar með talið breytingar á framtíðarsýn varðandi efnahagslegar aðstæður, áætlaðar fyrirframgreiðslu og ádráttar lána, verðbólgu, áhrif breytinga milli þrepa, virðisrýrnun vegna vaxtatekna skuldageringa í vanskilum og breytinga vegna áhrifa núvirðingar.

Nýjar fjáreignir: Inniheldur kaup eða nýskráningar og sýnir niðurfærslu í tengslum við nýjar fjáreignir á árinu.

Afskráning og uppgreidd lán: Sýnir niðurfærslu í tengslum við afskráningu eigna án þess að útlánatap hafi átt sér stað, þar með talið eignir sem voru afskráðar í kjölfar breytinga á skilmálum.

Endanleg afskrift: Sýnir rekstraráhrif vegna eigna sem voru afskrifaðar á árinu.

Gengismunur: Áhrif breytinga á gengi erlendra gjaldmiðla á niðurfærslur á milli árinu.

Á fjórða ársfjórðungi voru ný PD og LGD líkön þróuð og innleidd við niðurfærsluútreikninga. Áhrif þessara innleiðingar á nýjum líkönum var lækkan á niðurfærslu upp á um það bil 250 milljónir króna. Áhrifin eru færð undir endurmat niðurfærslu. Frekari upplýsingar um einkunnaskala bankans má sjá í skýringu 56.

				Virðisrýrð lán við	
<i>Niðurfærslureikningur samtals *</i>	Prep 1	Prep 2	Prep 3	skráningu	Samtals
2019					
Staða í upphafi árs	1,607	1,416	6,358	1,244	10,625
Færslur fjáreigna:					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	2,193	(1,761)	(432)	-	-
Færsla í þrep 2 (Vænt tap út líftímann)	(675)	779	(104)	-	-
Færsla í 3 (niðurfærðar eignir)	(136)	(1,139)	1,275	-	-
Endurmat niðurfærslu **	(2,291)	1,945	3,181	650	3,485
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	1,037	325	1,488	-	2,850
Afskráning og uppgreidd lán	(544)	(392)	(1,696)	(1,675)	(4,307)
Endanleg afskrift ***	(20)	-	(2,987)	(102)	(3,109)
Gengismunur	13	(8)	57	92	154
Staða niðurfærslureiknings ****	1,184	1,165	7,140	209	9,698
Staða niðurfærslu eigna sem einungis innihalda 12 mánaðar vænt tap	22	-	-	-	22
Staða niðurfærslureiknings samtals	1,206	1,165	7,140	209	9,720

* Þessar tölur eru samtala allra niðurfærslna, þar með talið vegna lánsloforða og ábyrgða sem sett eru fram á skuldahlið efnahagsreiknings.

** Á árinu hækkaði niðurfærslureikningur vegna eigna í þrepi 3 um 789 milljónir króna vegna áfallna vaxta.

*** Á árinu var fjárhæð að andvirði 2.672 milljónum króna afskrifuð en falla enn undir innheimtuaðgerðir samkvæmt íslenskum lögum.

**** Staða niðurfærslureiknings fyrir allar eignir aðrar en handbært fé, skuldabréf og lán til fjármálastofnana.

				Virðisrýrð lán við	
<i>Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina</i>	Prep 1	Prep 2	Prep 3	skráningu	Samtals
Staða í upphafi árs	1,415	931	6,301	1,244	9,891
Færslur fjáreigna:					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	1,939	(1,507)	(432)	-	-
Færsla í þrep 2 (Vænt tap út líftímann)	(624)	728	(104)	-	-
Færsla í 3 (Niðurfærðar eignir)	(133)	(675)	808	-	-
Endurmat niðurfærslu	(1,981)	1,542	2,754	650	2,965
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	637	85	1,462	-	2,184
Afskráning og uppgreidd lán	(270)	(168)	(788)	(1,675)	(2,901)
Endanleg afskrift	(17)	(7)	(2,991)	(102)	(3,117)
Gengismunur	8	(8)	57	92	149
Staða niðurfærslureiknings lána til viðskiptavina	974	921	7,067	209	9,171

Skýringar við samstæðureikninginn

42. Útlánaáætta, frh.

2019				Virðisrýð lán við	
<i>Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina - einstaklingar</i>	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	skráningu	Samtals
Staða í upphafi árs	740	313	2,406	232	3,691
Færslur fjáreigna:					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	1,195	(948)	(247)	-	-
Færsla í þrep 2 (Vænt tap út líftímann)	(341)	423	(82)	-	-
Færsla í þrep 3 (Niðurfærðar eignir)	(96)	(393)	489	-	-
Endurmat niðurfærslu	(1,197)	993	415	75	286
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	246	3	13	-	262
Afskráning og uppgreidd lán	(112)	(66)	(210)	-	(388)
Endanleg afskrift	(17)	(7)	(1,198)	(99)	(1,321)
Gengismunur	-	1	15	1	17
Staða niðurfærslureiknings lána til viðskiptavina - einstaklingar	418	319	1,601	209	2,547

Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina - fyrirtæki og opinberir aðilar

Staða í upphafi árs	675	618	3,895	1,012	6,200
Færslur fjáreigna:					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	744	(559)	(185)	-	-
Færsla í þrep 2 (Vænt tap út líftímann)	(283)	305	(22)	-	-
Færsla í þrep 3 (Niðurfærðar eignir)	(37)	(282)	319	-	-
Endurmat niðurfærslu	(784)	549	2,339	575	2,679
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	391	82	1,449	-	1,922
Afskráning og uppgreidd lán	(158)	(102)	(578)	(1,675)	(2,513)
Endanleg afskrift	-	-	(1,793)	(3)	(1,796)
Gengismunur	8	(9)	42	91	132
Staða niðurfærslureiknings lán til viðsk.v.- fyrirtæki og opinb. aðilar	556	602	5,466	-	6,624

Niðurfærslureikningur vegna lánsloforða, ábyrgða og ónýttar fyrirgreiðslu

	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Samtals
Staða í upphafi árs	147	485	57	689
Færslur fjáreigna:				
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	254	(254)	-	-
Færsla í þrep 2 (Vænt tap út líftímann)	(51)	51	-	-
Færsla í þrep 3 (Niðurfærðar eignir)	(3)	(464)	467	-
Endurmat niðurfærslu	(310)	403	427	520
Nýjar skuldbindingar	400	240	26	666
Afskráning	(274)	(224)	(908)	(1,406)
Gengismunur	(3)	7	4	8
Annað	5	-	-	5
Staða niðurfærslureiknings lánsloforða, ábyrgða og ónýttar fyrirgreiðslna	165	244	73	482

Stórar áhættuskuldbindingar

Stór áhættuskuldbinding er skilgreind sem áhættuskuldbinding sem nemur 10% eða meira af hæfu fjármagni samstæðunnar samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og reglugerð nr. 233/2017 um varfærnisröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja. Lögbundið hámark á áhættu vegna eins viðskiptavinar eða hóps tengdra viðskiptavina er 25% af hæfu fjármagni, að frádregnum viðurkenndum tryggingum til útlánamildunar.

Hjá samstæðunni voru tvær stórar áhættuskuldbindingar í árslok 2019, önnur er á móti bankastofnun með betra lánshæfi en íslenska ríkið, samtals fjárhæð stórra áhættuskuldbindinga er 36,8 ma.kr. (21,3% af hæfu fjármagni) áður en tillit er tekið til viðurkenndra trygginga til útlánamildunar (31.12.2018: Engin stór áhættuskuldbinding). Eftir að tekið er tillit til viðurkenndra trygginga til útlánamildunar voru stórar áhættuskuldbindingar bankans 36,6 ma.kr. (21,2% af hæfu fjármagni).

Skýringar við samstæðureikninginn

43. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á að verð- og vaxtabreytingar á fjármálamörkuðum hafi neikvæð áhrif á afkomu og eigið fé samstæðunnar vegna breytinga á virði og sjóðstreymi fjármálagerninga bankans.

Markaðsáhætta er tilkomin vegna misvægis í efnahagsreikningi samstæðunnar, svo og stöðutöku í skuldabréfum, hlutabréfum, myntum, afleiðusamningum og öðrum skuldbindingum sem eru metnar á markaðsvirði.

Samstæðan fylgist grannt með markaðsáhættu og skilur á milli markaðsáhættu í veltubók og fjárfestingabók. Markaðsáhætta í veltubók er tilkomin vegna eigin viðskipta og afleiðusamninga sem bankinn gerir við viðskiptavini til að mæta þörf þeirra til fjárfestingar og áhættustýringar. Markaðsáhætta í fjárfestingabók myndast vegna ýmiss konar misvægis í eignum og skuldum, t.d. í myntum, gjalddögum og vöxtum. Markaðsáhættu í veltubók og fjárfestingabók er stýrt með mismunandi hætti.

Takmörkun á markaðsáhættu er ákvörðuð af stjórn bankans og sett fram í áhættuvilja hans. Heimildarmörk eru sett á opnar stöður í veltubók og niður á eignasöfn. Eigna- og fjárhagsskuldbindinganefnd (ALCO) ber ábyrgð á stýringu heildarmarkaðsáhættu bankans. Áhættustýring ber ábyrgð á mælingu og eftirliti með markaðsáhættu, sem og að veita upplýsingar um áhættuskuldbindingar, heimildanotkun og brot á heimildum.

Stefna bankans er að stýra og takmarka markaðsáhættu sem stafar af verðbréfa- og afleiðuviðskiptum og eins vegna misvægis í efnahagsreikningi samstæðunnar til samræmis við áhættuvilja og arðsemismarkmið bankans.

Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta stafar af möguleikanum á því að vaxtabreytingar hafi áhrif á framtíðargreiðsluflæði eða gangvirði fjármálagerninga. Vaxtaáhætta er til staðar í rekstri samstæðunnar vegna misvægis á milli vaxtaberandi eigna og skulda. Þetta misvægi helgast af mismuni á vaxtaendurskoðunartímabili eigna og skulda, þar sem stór hluti skulda er óbundin innlán á meðan vextir eigna eru alla jafna fastir til lengri tíma, sem leiðir til vaxtaferilsáhættu fyrir samstæðuna. Samstæðan stendur einnig frammi fyrir vaxtagrunnsáhættu á milli eigna og skulda vegna ólíks grunns fljótandi vaxta fyrir ólíkar myntir.

Vaxtaáhætta samstæðunnar vegna erlendra mynta er takmörkuð þar sem vaxtaberandi eignir í erlendum myntum hafa almennt stuttan gildistíma vaxta og samstæðan beitir afleiðuvörnum til að eyða vaxtaáhættu vegna skuldabréfaútgáfu bankans í erlendum myntum. Lengri fastvaxtafímabil eru algengari fyrir eignir og skuldir samstæðunnar í íslenskum krónum. Með sölu samstæðunnar á íbúðalánasafni Arion Bank Mortgage Institutional Investor Fund í október 2019 og uppgreiðslu á seinustu samningsbundnu sértryggðu skuldabréfunum, hefur dregið úr líftíma vaxta á efnahagsreikningi samstæðunnar.

Vegna hagstæðra endurfjármögnunarkjara hafa uppgreiðslur og endurfjármögnun viðskiptavina samstæðunnar verið umtalsverðar á undanförunum misserum, sem hefur leitt til lækkunar á meðallíftíma fastra vaxta fyrir eignir bankans. Uppgreiðsluáhætta samstæðunnar er milduð með uppgreiðslugjöldum og eigin uppgreiðsluheimildum fyrir hluta af lántökum samstæðunnar. Uppgreiðslur samstæðunnar á samningsbundnum sértryggðum skuldabréfum undanfarin ár eru viðbrögð við uppgreiðslum og endurfjármögnun íbúðalána. Lækkandi vextir hafa einnig neikvæð áhrif á vaxtamun samstæðunnar vegna innlánaðfjármögnunar.

Vaxtaáhætta í fjárfestingabók

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot á vaxtaberandi eignum og skuldum samstæðunnar eftir gildistíma vaxta. Upphæðir fyrir lán til viðskiptavina og lántökur eru settar fram á gangvirðisgrundvelli, sjá skýringu 24, og eru því frábrugðnar þeim tölum sem koma fram í ársreikningnum. Gangvirði tekur tillit til líkinda á uppgreiðslum. Lán í vanskilum eru sett fram á bókfærðu virði, sem byggir á virði undirliggjandi veða og eru þar af leiðandi óháð gildistíma vaxta og því sett í 0-3 mánaða tímaflokkinn. Eignir og skuldir dótturfélagsins Valitor holding hf. eru ekki í greiningunni þar sem félagið er flokkað til sölu.

2019	Allt að	3-12			Meira	
<i>Eignir</i>	3 mán.	mán.	1-5 ár	5-10 ár	en 10 ár	Samtals
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	91,511	-	-	-	-	91,511
Lán til lánastofnana	17,947	-	-	-	-	17,947
Lán til viðskiptavina	497,936	84,260	148,015	9,076	38,033	777,320
Fjármálagerningar	24,470	9,625	9,743	1,150	3,925	48,913
Eignir	631,864	93,885	157,758	10,226	41,958	935,691
<i>Skuldir</i>						
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	5,984	-	-	-	-	5,984
Innlán frá viðskiptavinum	449,627	30,875	9,826	1,474	1,114	492,916
Lántaka	35,359	5,668	174,814	89,264	11,484	316,589
Víkjandi lántaka	13,975	-	-	6,202	-	20,177
Skuldir	504,945	36,543	184,640	96,940	12,598	835,666
Afleiðusamningar og aðrir liðir utan efnahagsreiknings	(102,295)	25	104,180	869	-	2,779
Hreinn vaxtajöfnuður	24,624	57,367	77,298	(85,845)	29,360	102,804

Skýringar við samstæðureikninginn

43. Markaðsáhætta, frh.

2018	Allt að	3-12			Meira	
<i>Eignir</i>	3 mán.	mán.	1-5 ár	5-10 ár	en 10 ár	Samtals
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	78,081	-	-	-	-	78,081
Lán til lánaðstofnana	56,322	-	-	-	-	56,322
Lán til viðskiptavina	498,065	88,553	148,853	7,794	93,888	837,153
Fjármálagerningar	9,543	10,941	30,847	664	2,015	54,010
Eignir	642,011	99,494	179,700	8,458	95,903	1,025,566
<i>Skuldir</i>						
Skuldir við lánaðstofnanir og Seðlabanka Íslands	9,204	-	-	-	-	9,204
Innlán frá viðskiptavinum	430,260	20,277	13,156	1,383	991	466,067
Lántaka	37,497	33,242	190,111	44,425	121,115	426,390
Víkjandi lántaka	6,532	-	-	-	-	6,532
Skuldir	483,493	53,519	203,267	45,808	122,106	908,193
Afleiðusamningar og aðrir liðir utan efnahagsreiknings	(185,255)	40,259	150,397	(2,484)	-	2,917
Hreinn vaxtjöfnuður	(26,737)	86,234	126,830	(39,834)	(26,203)	120,290

Næmni gagnvart vaxtaáættu í fjárfestingabók

Eftirfarandi tafla sýnir næmni núvirðis vaxtaberandi eigna og skulda hjá samstæðunni fyrir vaxtabreytingum eftir gjaldmiðli. Eins eru sýnd áætluð áhrif á hreinar vaxtatekjur samstæðunnar. Næmnin er mæld á grundvelli samtíma hliðrunar vaxtaferla upp og niður. Val á stærð hliðrunar er ekki mat á líkindum áhættunnar. Í núvirðisútreikningum er tekið tillit til líkinda á uppgreiðslu lána og væntrar hegðunar óbundinna innlána. Breyting á vaxtatekjum byggir hins vegar á samningsbundnum gildistíma vaxta þar sem almennt er gert ráð fyrir að fyrir allar fjármálaafurðir gildi að vextir séu jafnnæmir fyrir vaxtastigi á markaði. Forsendur um hegðunarnæmni er þó beitt á veltuinnlán og ekki er gert ráð fyrir að vextir krónuinnlána geti orðið neikvæðir.

	2019		2018	
<i>Núvirðisbreyting</i>	-100 bps	+100 bps	-100 bps	+100 bps
ISK, verðtryggt	(3,198)	2,651	(4,544)	4,872
ISK, óverðtryggt	(135)	210	624	(139)
Erlendar myntir	365	(392)	700	(708)

Breyting á hreinum vaxtatekjum

ISK, verðtryggt	(751)	719	(828)	828
ISK, óverðtryggt	(1,078)	434	(90)	90
Erlendar myntir	200	(200)	232	(232)

Næmni gagnvart vaxtaáættu í veltubók

Eftirfarandi tafla sýnir næmni núvirðis á hreinni stöðu á veltubók eftir gjaldmiðlum. Vaxtanæmnin er mæld sem hrein virðisbreyting vaxtaberandi eigna og skulda þegar gert er ráð fyrir samtímis samhliðrun allra vaxtaferla upp og niður á við um 100 punkta. Vaxtanæmnin tekur ekki breytingum á árlægum hreinum vaxtatekjum og er ekki mat á áhættu. Útreikningar í þessari töflu byggja á líftíma og kúpni.

	2019		2018	
<i>Mynt</i>	-100 bps	+100 bps	-100 bps	+100 bps
ISK, verðtryggt	83	(74)	123	(111)
ISK, óverðtryggt	107	(100)	62	(54)
Erlendar myntir	(77)	73	13	(13)

Skýringar við samstæðureikninginn

43. Markaðsáhætta, frh.

Verðtryggingaráhætta

Umtalsverður hluti efnahagsreiknings samstæðunnar er verðtryggður og þar með er virði hluta eigna og skulda næmt fyrir breytingum á vísitölu neysluverðs. Jafngreiðslulán með föstum vöxtum eru algengt form verðtryggðra lána til viðskiptavina. Samstæðan stendur frammi fyrir verðtryggingaráhættu þar sem virði verðtryggðra eigna er meira en virði verðtryggðra skulda. Fjármálagerningar með mikinn seljanleika eru settir í stysta tímaflokkinn.

Bókfært virði og eftirstöðvagreining verðtryggðra eigna og skuldbindinga

2019		Að 1 ári	1-5 ár	Meira en 5 ár	Samtals
<i>Eignir, verðtryggðar</i>					
Lán til viðskiptavina	18,945	57,405	207,514	283,864	
Fjármálagerningar	13,647	-	-	13,647	
Eignir, verðtryggðar	32,592	57,405	207,514	297,511	
<i>Skuldir, verðtryggðar</i>					
Innlán	75,944	13,381	2,582	91,907	
Lántaka	269	11,329	89,644	101,242	
Víkjandi lántaka	-	-	4,913	4,913	
Staða utan efnahagsreiknings	1,036	6,675	125	7,836	
Annað	1,046	210	1,427	2,683	
Skuldir, verðtryggðar	78,295	31,595	98,691	208,581	
Hrein staða efnahagsreiknings	(44,667)	32,485	108,948	96,766	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(1,036)	(6,675)	(125)	(7,836)	
Verðtryggingarjöfnuður	(45,703)	25,810	108,823	88,930	
Verðtryggingarjöfnuður, þar sem tryggingarstarfsemi er undanskilin *	(52,586)	26,020	109,256	82,689	
2018					
<i>Eignir, verðtryggðar</i>					
Lán til viðskiptavina	30,455	79,761	246,605	356,821	
Fjármálagerningar	12,791	-	-	12,791	
Staða utan efnahagsreiknings	532	(995)	-	(463)	
Eignir, verðtryggðar	43,778	78,766	246,605	369,149	
<i>Skuldir, verðtryggðar</i>					
Innlán	72,766	12,735	2,367	87,868	
Lántaka	6,482	17,567	147,209	171,258	
Staða utan efnahagsreiknings	895	4,999	1,082	6,976	
Annað	875	208	1,420	2,503	
Skuldir, verðtryggðar	81,018	35,509	152,078	268,605	
Hrein staða efnahagsreiknings	(36,877)	49,251	95,609	107,983	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(363)	(5,994)	(1,082)	(7,439)	
Verðtryggingarjöfnuður	(37,240)	43,257	94,527	100,544	
Verðtryggingarjöfnuður, þar sem tryggingarstarfsemi er undanskilin *	(36,662)	42,540	91,304	97,182	

* Staða samstæðu samkvæmt reglugerð 233/2017 um varfærniskröfur vegna fjármálafyrirtækja

Skýringar við samstæðureikninginn

43. Markaðsáhætta, frh.

Gjaldeyrisáhætta

Gjaldeyrisáhætta er hætta á tapi vegna óhagstæðra hreyfinga á erlendum gjaldmiðlum. Gjaldeyrisáhætta samstæðunnar stafar fyrst og fremst af misvægi milli eigna og skulda í mismunandi myntum. Skuldir samstæðunnar eru aðallega innlán í íslenskum krónum en eignir hennar eru að verulegu leyti lán til viðskiptavina í erlendum gjaldmiðlum. Bankinn hefur miðlægt eftirlit með nettó stöðum í hverri mynt.

Sundurliðun eigna og skulda eftir mynt í árslok

2019

<i>Fjáreignir</i>	ISK	EUR	USD	GBP	DKK	NOK	Annað	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	94,363	534	286	173	65	53	243	95,717
Lán til lánastofnana	2,024	5,845	4,835	1,355	628	656	2,604	17,947
Lán til viðskiptavina	608,144	116,793	35,113	3,956	4,578	2	5,369	773,955
Fjármálagerningar	73,482	18,253	22,618	35	2	2,868	148	117,406
Aðrar fjáreignir	5,354	160	3,096	-	22	4	39	8,675
Eignir	783,367	141,585	65,948	5,519	5,295	3,583	8,403	1,013,700

Fjárskuldir og eigið fé

Skuldir við lánastofnanir og Sí	2,548	1,748	1,675	13	-	-	-	5,984
Innlán frá viðskiptavinum	424,136	28,730	30,729	2,071	2,504	2,900	1,846	492,916
Fjárskuldir á gangvirði	1,665	561	66	17	-	192	69	2,570
Aðrar fjárskuldir	4,178	335	967	201	371	53	303	6,408
Lántaka	147,245	116,712	-	-	-	32,999	7,789	304,745
Víkjandi lántaka	5,820	690	-	-	-	4,183	9,390	20,083
Skuldir og eigið fé	585,592	148,776	33,437	2,302	2,875	40,327	19,397	832,706

Hrein staða innan efnahagsreiknings	197,775	(7,191)	32,511	3,217	2,420	(36,744)	(10,994)	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(2,575)	1,522	(36,242)	(4,825)	(4,694)	36,252	10,562	
Hrein staða	195,200	(5,669)	(3,731)	(1,608)	(2,274)	(492)	(432)	

Aðrar eignir en fjáreignir

Fjárfestingareignir	7,119	-	-	-	-	-	-	7,119
Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum	852	-	-	-	-	-	-	852
Óefnislegar eignir	8,367	-	-	-	-	-	-	8,367
Skatteignir	2	-	-	-	-	-	-	2
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	20,632	13,080	1,302	5,637	1,206	307	1,462	43,626
Aðrar eignir	7,963	119	27	56	1	18	5	8,189
Aðrar eignir en fjáreignir	44,935	13,199	1,329	5,693	1,207	325	1,467	68,155

Aðrar skuldir en fjárskuldir og eigið fé

Skattskuldir	4,404	-	-	-	-	-	-	4,404
Skuldir félaga í aflagðri starfsemi	11,442	8,667	71	2,849	2,597	496	2,509	28,631
Aðrar skuldir en fjárskuldir	26,097	141	46	-	5	-	-	26,289
Eigið fé	189,644	-	-	-	-	-	-	189,644
Hlutdeild minnihluta	181	-	-	-	-	-	-	181
Aðrar skuldir en fjárskuldir og eigið fé	231,768	8,808	117	2,849	2,602	496	2,509	249,149
Óefnislegar eignir Valitor í erlendum félögum undanskildar *	1,534	-	-	(1,455)	(79)	-	-	

Myntgengisáhætta

samkvæmt stjórnendauppgjöri **	9,901	(1,278)	(2,519)	(219)	(3,748)	(663)	(1,474)	
---	--------------	----------------	----------------	--------------	----------------	--------------	----------------	--

* Byggir á heimild frá Fjármálaeftirliti um að undanskilja óefnislegar eignir Valitor í gjaldeyrisójöfnuði.

** Hrein staða gjaldeyrisáhéttu er sett fram í samræmi við IFRS. Stjórnendur stýra gjaldeyrisáhéttu með fleiri flokka eigna og skulda undirliggjandi, svo sem skatteign, skattskuld og óefnislegar eignir, þar sem það er talin betri leið til að leggja mat á misvægi eigna og skulda í mismunandi myntum. Hrein staða gjaldeyrisáhéttu sem stjórnendur horfa á er notuð til grundvallar við stjórnun á misvægi í myntum í undirliggjandi eignum og skuldum.

Skýringar við samstæðureikninginn

43. Markaðsáhætta, frh.

2018

<i>Fjáreignir</i>	ISK	EUR	USD	GBP	DKK	NOK	Annað	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	81,245	833	222	168	179	59	433	83,139
Lán til lánaðstofnana	3,158	16,418	14,055	1,484	1,191	15,722	4,294	56,322
Lán til viðskiptavina	680,413	103,775	33,473	3,290	6,912	692	5,271	833,826
Fjármálagerningar	53,852	30,915	26,930	771	189	1,649	251	114,557
Aðrar fjáreignir	5,381	318	54	-	48	4	2	5,807
Fjáreignir	824,049	152,259	74,734	5,713	8,519	18,126	10,251	1,093,651

Fjárskuldir og eigið fé

Skuldir við lánaðstofnanir og Sí	7,144	945	1,109	4	-	1	1	9,204
Innlán frá viðskiptavinum	398,789	35,773	22,615	2,110	1,632	1,954	3,194	466,067
Fjárskuldir á gangvirði	1,281	494	383	54	-	39	69	2,320
Aðrar fjárskuldir	3,599	353	1,458	148	333	41	198	6,130
Lántaka	218,049	165,583	-	-	-	22,027	12,123	417,782
Víkjandi lántaka	-	-	-	-	-	-	6,532	6,532
Fjárskuldir og eigið fé	628,862	203,148	25,565	2,316	1,965	24,062	22,117	908,035

Hrein staða innan efnahagsreiknings	195,187	(50,889)	49,169	3,397	6,554	(5,936)	(11,866)	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	5,071	44,881	(48,840)	(7,403)	(10,536)	5,963	10,864	

Hrein staða	200,258	(6,008)	329	(4,006)	(3,982)	27	(1,002)	
--------------------------	----------------	----------------	------------	----------------	----------------	-----------	----------------	--

Aðrar eignir en fjáreignir

Fjárfestingareignir	7,092	-	-	-	-	-	-	7,092
Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum	810	8	-	-	-	-	-	818
Óefnislegar eignir	6,397	-	-	-	-	-	-	6,397
Skatteignir	90	-	-	-	-	-	-	90
Fastafjármunir til sölu								-
og aflögð starfsemi	23,959	9,849	1,010	7,603	4,003	532	1,628	48,584
Aðrar eignir	7,536	107	19	8	2	23	-	7,695
Aðrar eignir en fjáreignir	45,884	9,964	1,029	7,611	4,005	555	1,628	70,676

Aðrar skuldir en fjárskuldir og eigið fé

Skattskuldir	5,119	-	-	-	-	-	-	5,119
Skuldir félaga í aflagðri starfsemi	19,843	1,254	793	3,378	577	400	92	26,337
Aðrar skuldir en fjárskuldir	23,883	70	20	-	1	-	3	23,977
Eigið fé	200,729	-	-	-	-	-	-	200,729
Hlutdeild minnihluta	130	-	-	-	-	-	-	130

Aðrar skuldir en fjárskuldir og eigið fé	249,704	1,324	813	3,378	578	400	95	256,292
---	----------------	--------------	------------	--------------	------------	------------	-----------	----------------

Myntgengisáhætta

samkvæmt stjórnendauppgjöri *	(3,562)	2,632	545	227	(555)	182	531	
--	----------------	--------------	------------	------------	--------------	------------	------------	--

* Hrein staða gjaldeyrisáættu er sett fram í samræmi við IFRS. Stjórnendur stýra gjaldeyrisáættu með fleiri flokka eigna og skulda undirliggjandi, svo sem skatteign, skattskuld og óefnislegar eignir, þar sem það er talin betri leið til að leggja mat á misvægi eigna og skulda í mismunandi myntum. Hrein staða gjaldeyrisáættu sem stjórnendur horfa á er notuð til grundvallar við stjórnun á misvægi í myntum í undirliggjandi eignum og skuldum.

Skýringar við samstæðureikninginn

43. Markaðsáhætta, frh.

Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu

Taflan hér að neðan sýnir helstu myntir sem samstæðan var með opnar stöður í, í árslok. Reiknuð eru út áhrif veikingar eða styrkingar íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum, að því gefnu að aðrar breytur séu fastar, á rekstrartekjur samstæðunnar (sem stafa af gangvirðisbreytingum á eignum og skuldum utan veltubókar sem eru háðar gengi gjaldmiðla). Neikvæð fjárhæð í töflunni gefur til kynna mögulegt tap í rekstri eða á eigin fé vegna slíkra hreyfinga, en jákvæð fjárhæð gefur til kynna mögulegan hagnað. Samsvarandi lækkun í hverri mynt hér að neðan gagnvart krónu myndi leiða til samsvarandi en öfugra áhrifa (+10% merkir gengislækkun íslensku krónunnar).

Mynt	2019		2018	
	-10%	+10%	-10%	+10%
EUR	128	(128)	(263)	263
USD	252	(252)	(55)	55
GBP	22	(22)	(23)	23
DKK	375	(375)	56	(56)
NOK	66	(66)	(18)	18
Annað	147	(147)	(53)	53

Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er sú áhætta að gangvirði hlutabréfa lækki vegna breytinga á vísitölum hlutabréfaverðs og einstökum hlutabréfum. Upplýsingar um eignir sem gengið hefur verið að og eru í söluferli má finna í skýringu 30 og hlutabréfastöður má finna í skýringu 23.

Næmni gagnvart hlutabréfaáhættu

Taflan hér að neðan sýnir reiknuð áhrif verðbreytinga á hlutabréfum á ársreikning samstæðunnar. Neikvæð fjárhæð í töflunni gefur til kynna mögulegt tap í rekstri eða á eigin fé vegna slíkra hreyfinga, en jákvæð fjárhæð gefur til kynna mögulegan hagnað. Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum eru ekki teknar með. Niðurstöður virði í vá (e. value-at-risk) útreikninga veltubókar koma fram í Áhættuskýrslu bankans.

Hlutabréf	2019		2018	
	-10%	+10%	-10%	+10%
Veltubók - skráð	(301)	301	(231)	231
Fjárfestingabók - skráð	(486)	486	(487)	487
Fjárfestingabók - óskráð	(296)	296	(617)	617

Afleiðusamningar

Viðskiptavinum stendur til boða að gera afleiðusamninga við bankann. Þær afleiður sem um ræðir eru gjaldeyris- og vaxtaskiptasamningar, framvirkir gjaldeyrissamningar og valréttir og framvirkir samningar um viðskipti með skráð skuldabréf, hlutabréf og hrávörur. Heimilaðar undirliggjandi fjármálaafurðir, stöðuheimildir og tryggingareglur eru ákvarðaðar í samræmi við áhættuvilja samstæðunnar og eru undir daglegu eftirliti hjá Áhættustýringu. Afleiður eru einnig notaðar til að draga úr markaðsáhættu á efnahagsreikningi samstæðunnar. Í skýringu 24 kemur fram niðurbrot á afleiðustöðum samstæðunnar eftir tegundum.

Skýringar við samstæðureikninginn

44. Lausafjár- og fjármögnunaráhætta

Lausafjárahætta er skilgreind sem sú áhætta að samstæðan, þrátt fyrir að vera gjaldfær, lendi í erfiðleikum með að mæta skuldbindingum sínum þegar þær gjaldfalla, eða geti aðeins tryggt endurgreiðslu með óhóflegum kostnaði. Lausafjárahætta leiðir af vangetu til þess að stýra óráðgerðum lækunum eða breytingum á fjármögnun.

Stór hluti af fjármögnun samstæðunnar felst í innlánum einstaklinga, fyrirtækja og fjármálastofnana. Lausafjárahætta samstæðunnar stafar af því að binditími útlána er lengri en binditími innlána, en 71% innlána eru óbundin.

Lausafjárahætta er einn af helstu áhættuþáttum samstæðunnar og er mikil áhersla lögð á stýringu hennar. Eigna- og fjárhagsskuldbindinganefnd (ALCO) ber ábyrgð á stýringu lausafjár- og fjármögnunaráhættu innan áhættuvilja bankans sem ákvörðuð er af stjórn bankans. Fjárstýring stýrir daglegri lausafjárstöðu bankans. Áhættustýring mælir, vaktar og greinir lausafjár- og fjármögnunaráhættu bankans.

Stefna samstæðunnar er að viðhalda lausafjárstöðu og stýra lausafjárahættu til að mæta skammtímaskuldbindingum og uppgjöri tímalega við venjulegar jafnt sem óvenjulegar aðstæður. Samstæðan leitast við að viðhalda stöðugri fjármögnun sem styður við viðskiptalíkan og lausafjárstöðu samstæðunnar og tryggir á sama tíma að samstæðan getur staðið af sér tímabil markaðsóróa án ytri stuðnings og án þess að vera háð ótryggri markaðsfjármögnun.

Tímagreining á gjalddaga eigna og skulda

Tímagreiningin byggir á samningsbundnu greiðsluflæði. Upphæðirnar eru ónúvirtar og innihalda framtíðarvaxtagreiðslur, en verðtryggðar upphæðir innihalda ekki áætlaðar verðbætur vegna framtíðarverðbólgu. Heildarupphæð hvers liðar er því hærri en upphæð viðkomandi liðar á efnahagsreikningi samstæðunnar, þar sem upphæðir á efnahagsreikningi eru annaðhvort á kröfuvirði og innihalda því ekki framtíðarvaxtagreiðslur, eða á gangvirði þar sem búið er að núvirða.

Samningsbundið greiðsluflæði er að ýmsu leyti frábrugðið væntu greiðsluflæði. Munurinn er mestur á innlánum skuldamegin og skuldabréfum eignamegin. Alltaf er miðað við að innlán séu tekin út af innlánseigendum við fyrsta mögulega tækifæri, þrátt fyrir að stór hluti innlána séu talin stöðug fjármögnun sem hafi mun lengri líftíma en sem nemur samningsbundnum binditíma. Einnig er alltaf miðað við samningsbundið greiðsluflæði skuldabréfa, þrátt fyrir að stór hluti af skuldabréfaeign bankans samanstandi af lausafjáreignum sem teljast auðseljanlegar og/eða eru veðhæfar hjá Seðlabanka Íslands og er þannig hægt að umbreyta í reiðufé með litlum fyrirvara.

Samningsbundið greiðsluflæði eigna og skulda

2019	Á gjaldaga	Allt að 3 mán.	3-12 mán.	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldaga	Samtals	Bókfært virði
Fjáreignir								
Handbært fé og innstæður hjá Sí	6,352	84,434	5,059	-	-	-	95,845	95,717
Lán til lánastofnana	15,652	2,295	-	-	-	-	17,947	17,947
Lán til viðskiptavina	6,191	124,040	105,974	299,695	578,647	-	1,114,547	773,955
Fjármálagerningar	16,381	28,346	11,451	22,612	10,238	34,063	123,091	117,406
Aflæðusamningar - eignaleggur	-	69,432	12,020	48,571	357	-	130,380	124,911
Aflæðusamningar - skuldaleggur	-	(66,935)	(11,006)	(43,875)	(294)	-	(122,110)	(118,295)
Aðrir fjármálagerningar	16,381	25,849	10,437	17,916	10,175	34,063	114,821	110,790
Aðrar fjáreignir	577	4,618	2,656	824	-	-	8,675	8,675
Fjáreignir	45,153	243,733	125,140	323,131	588,885	34,063	1,360,105	1,013,700

Fjárskuldir

Skuldir við lánastofnanir og Sí	5,997	-	26	-	-	-	6,023	5,984
Innlán frá viðskiptavinum	350,451	78,459	42,423	14,318	9,279	-	494,930	492,916
Fjárskuldir á gangvirði	-	1,506	1,318	1,812	44	-	4,680	2,570
Eignaleggur	-	(48,335)	(6,983)	(8,218)	(1,360)	-	(64,896)	(63,456)
Skuldaleggur	-	49,326	8,301	10,030	1,404	-	69,061	65,510
Skortstöðuverðbréf og aflæður	-	408	-	-	-	-	408	409
Skortstöðuverðbréf sem rekstrarleg áhættuvörn	-	107	-	-	-	-	107	107
Aðrar fjárskuldir	141	3,856	119	559	1,733	-	6,408	6,408
Lántaka	-	7,416	32,028	202,725	101,862	-	344,031	304,745
Víkjandi lántaka	-	479	566	3,316	23,908	-	28,269	20,083
Fjárskuldir	356,589	91,716	76,480	222,730	136,826	-	884,341	832,706
Hreinar fjáreignir (skuldir)	(311,436)	152,017	48,660	100,401	452,059	34,063	475,764	180,994

Liðir utan efnahagsreiknings

Ábyrgðir	554	2,617	1,202	3,560	7,164	-	15,097	15,097
Ónýttar yfirdráttarheimildir	-	44,923	-	-	-	-	44,923	44,923
Lánsloforð	-	43,406	9,455	1,240	-	-	54,101	54,101
Liðir utan efnahagsreiknings	554	90,946	10,657	4,800	7,164	-	114,121	114,121
Hreint samningsb. greiðsluflæði	(311,990)	61,071	38,003	95,601	444,895	34,063	361,643	66,873

Skýringar við samstæðureikninginn

44. Lausafjár- og fjármögnunaráhætta, frh.

2018	Á gjalddaga	Allt að 3 mán.	3-12 mán.	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjalddaga	Samtals	Bókfært virði
<i>Fjáreignir</i>								
Handbært fé og innstæður hjá SÍ	-	77,854	5,373	-	-	-	83,227	83,139
Lán til lánastofnana	34,635	20,714	585	403	-	-	56,337	56,322
Lán til viðskiptavina	2,937	116,527	126,990	332,488	655,349	-	1,234,291	829,014
Fjármálagæðingar	17,081	7,375	15,674	44,436	8,768	31,668	125,002	119,369
Aflæðusamningar - eignaleggur	-	41,746	23,340	45,303	3,184	-	113,573	113,573
Aflæðusamningar - skuldaleggur	-	(41,110)	(21,143)	(39,681)	(3,039)	-	(104,973)	(104,973)
Aðrir fjármálagæðingar	17,081	6,739	13,477	38,814	8,623	26,856	111,590	108,316
Aðrar fjáreignir	393	1,921	2,592	896	5	-	5,807	5,807
Fjáreignir	55,046	224,391	151,214	378,223	664,122	31,668	1,504,664	1,093,651
<i>Fjárskuldir</i>								
Skuldir við lánastofnanir og SÍ	9,230	-	27	-	-	-	9,257	9,204
Innlán frá viðskiptavinum	335,644	83,059	32,413	13,316	2,527	-	466,959	466,067
Fjárskuldir á gangvirði	-	1,133	1,036	3,256	270	-	5,695	2,320
Eignaleggur	-	(22,574)	(2,823)	(19,861)	(6,733)	-	(51,991)	(51,991)
Skuldaleggur	-	23,182	3,859	23,117	7,003	-	57,161	57,161
Skortstöðuverðbréf og aflæður	-	487	-	-	-	-	487	487
Skortstöðuverðbréf sem rekstrarleg áhættuvörn	-	36	-	-	-	-	36	38
Aðrar fjárskuldir	45	3,680	1,652	753	-	-	6,130	6,130
Lántaka	-	19,568	42,677	248,808	198,821	-	509,874	417,782
Víkjandi lántaka	-	44	146	782	7,509	-	8,481	6,532
Fjárskuldir	344,919	107,484	77,951	266,915	209,127	-	1,006,396	908,035
Hreinar fjáreignir (skuldir)	(289,873)	116,907	73,263	111,308	454,995	31,668	498,268	185,616
<i>Liðir utan efnahagsreiknings</i>								
Ábyrgðir	4,130	1,712	4,288	3,204	1,790	-	15,124	15,124
Ónýttar yfirdráttarheimildir	-	48,320	-	-	-	-	48,320	48,320
Lánsloforð	95	53,531	21,333	4,171	-	-	79,130	79,130
Liðir utan efnahagsreiknings	4,225	103,563	25,621	7,375	1,790	-	142,574	142,574
Hreint samningsb. greiðsluflæði	(294,098)	13,344	47,642	103,933	453,205	31,668	355,694	43,042

Fjármögnunarhlutfall

Fjármögnunarhlutfall (e. net stable funding ratio, NSFR) mælir hlutfall tiltækra stöðugra fjármögnunar (e. available stable funding, ASF) af nauðsynlegri stöðugri fjármögnun (e. required stable funding, RSF) samkvæmt reglum Seðlabanka Íslands nr. 1032/2014. Almenn er nauðsynleg stöðug fjármögnun ákvörðuð með því að beita mismunandi vigtum á mismunandi eignaflokka m.v. seljanleika þeirra. Tiltæk stöðug fjármögnun er hins vegar reiknuð með því að vega skuldbindingar bankans út frá endurgreiðslutíma og/eða stöðugleika. NSFR hlutfall í erlendum gjaldmiðlum skal vera að lágmarki 100%.

Fyrir árslok 2019 miða útreikningar á fjármögnunarhlutfallinu ekki við samstæðuna heldur er eingöngu litið á bankann þar sem áhrif dótturfélaga eru hverfandi í kjölfar sölu bankans á eignum fagfjárfestastjóðsins Arion Bank Mortgages Institutional Investor Fund (ABMIIF). Fyrir árslok 2018 er litið á hlutsamstæðu Arion banka og ABMIIF. Við útreikning á hlutfallinu fyrir erlenda gjaldmiðla er neikvæður gjaldeyrisjöfnuður dreginn frá teljaranum og jákvæður gjaldeyrisjöfnuður dreginn frá nefnarann. Gjaldreyrisjöfnuðurinn sem kemur fram hér að neðan er ekki jafn jöfnuði samstæðunnar vegna hlutsamstæðuaðferðar.

	ISK	Erlendur gjaldreyrir	Samtals
2019			
Tiltæk stöðug fjármögnun	640,719	182,728	823,447
Nauðsynleg stöðug fjármögnun	566,797	141,533	708,330
Gjaldreyrisjöfnuður		(4,122)	
Fjármögnunarhlutfall	113%	126%	116%
2018			
Tiltæk stöðug fjármögnun	681,074	215,434	896,508
Nauðsynleg stöðug fjármögnun	615,717	134,082	749,799
Gjaldreyrisjöfnuður		(7,102)	
Fjármögnunarhlutfall	111%	155%	120%

Skýringar við samstæðureikninginn

44. Lausafjár- og fjármögnunaráhætta, frh.

Lausafjárþekjuhlutfall

Lausafjárþekjuhlutfallið (e. Liquidity coverage ratio, LCR) er hluti af Basel III regluverkinu. LCR er reiknað samkvæmt álagsprófi sem er hannað til að tryggja að fjármálastofnanir hafi nægjanlegar eignir til reiðu til að standast lausafjávanda til styttri tíma. Nánar tiltekið er LCR hlutfallið milli lausafjäreigna og vænts útlæðis næstu 30 daga við álagsaðstæður.

Þær eignir sem koma til greina sem laust fé samkvæmt LCR viðmiðum þurfa að vera óveðsettar, auðseljanlegar og með þekktu markaðsvirði, skráðar á skipulögðum verðbréfamarkaði og ekki útgefnar af samstæðunni eða af eiganda aðila í fjármálastarfsemi innan samstæðunnar.

Bankinn hlýtir reglum um lausafjárhlutföll nr. 266/2017. Reglurnar eru gefnar út af Seðlabanka Íslands og með þeim eru teknar upp á Íslandi lausafjárreglur Evrópusambandsins samkvæmt varfærniskröfum um fjármálafyrirtæki (CRR). Bankinn þarfað viðhalda 100% lausafjárþekjuhlutfalli hvort tveggja fyrir efnahagsreikning í heild sinni og fyrir efnahagsreikning í erlendum gjaldmiðlum.

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot á LCR útreikningum samstæðunnar fyrir krónur, erlendar myntir og heildarstöðu. Fjárhæðir eru vegnar samkvæmt áðurnefndum reglum um lausafjárhlutfall. Fyrir árslok 2019 miða útreikningar á lausafjárhlutfallinu við hlutsamstæðu bankans og Valitor Holding hf. en árslokataölur 2018 innihalda einnig fagfjárfestastjóðinn ABMIF, sem var slitið á árinu 2019.

	ISK	Erlundur gjaldeyrir	Samtals
2019			
1. stigs vegnar lausafjäreignir *	107,918	28,973	136,891
2. stigs vegnar lausafjäreignir	291	-	291
Vegnar lausafjäreignir	108,209	28,973	137,182
Innlán	89,609	23,655	113,264
Lántökur	2,081	10	2,091
Annað útlæði	7,479	11,082	15,610
Vegið útlæði	99,169	34,747	130,965
Innstæður hjá öðrum fjármálastofnunum **	-	18,185	18,185
Annað innflæði	30,743	9,201	39,944
Vegið innflæði	30,743	27,386	58,129
Lausafjárþekjuhlutfall ***	158%	334%	188%
2018			
1. stigs vegnar lausafjäreignir *	75,340	48,806	124,146
2. stigs vegnar lausafjäreignir	-	-	-
Vegnar lausafjäreignir	75,340	48,806	124,146
Innlán	91,008	33,983	124,991
Lántökur	4,413	109	4,522
Annað útlæði	9,229	10,347	19,576
Vegið útlæði	104,650	44,439	149,089
Innstæður hjá öðrum fjármálastofnunum **	4,011	56,527	60,538
Annað innflæði	10,719	2,314	13,033
Vegið innflæði	14,730	58,841	73,571
Lausafjárþekjuhlutfall ***	84%	439%	164%

* 1. stigs lausafjäreignir fá 100% vigt í LCR útreikningum og samanstanda af sjóði og innstæðum samstæðunnar hjá Seðlabanka Íslands, innlendum skuldabréfum sem eru veðhaf í viðskiptum við Seðlabanka Íslands og erlendum ríkisskuldabréfum. Samkvæmt reglum nr. 266/2017 flokkast sértryggð skuldabréf sem 1. stigs eignir og fá 93% vigt.

** Innstæður samstæðunnar hjá öðrum bönkum teljast til innflæðishluta í LCR útreikningum.

*** LCR er skilgreint sem $LCR = \frac{\text{Vegnar lausafjäreignir}}{\text{(vegnar útgreiðslur lausafjár - vegnar inngreiðslur lausafjár) þar sem frádráttur innflæðis skal ekki nema meira en 75% af vegnu heildarútlæði lausafjár.}}$

Skýringar við samstæðureikninginn

44. Lausafjár- og fjármögnunaráhætta, frh.

Samsetning lausafjáreigna

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot á lausafjárstöðu samstæðunnar.

	ISK	USD	EUR	Annað	Alls
2019					
Sjóður og innlán hjá Seðlabanka Íslands	103,726	286	534	534	105,080
Innstæður hjá öðrum bönkum	-	5,410	5,771	7,004	18,185
Innlend skuldabréf veðhæf í viðskiptum við SÍ	11,878	-	-	-	11,878
Erlend ríkisskuldabréf	-	13,930	12,234	1,373	27,537
Heildar lausafjáreignir	115,604	19,626	18,539	8,911	162,680
2018					
Sjóður og innlán hjá Seðlabanka Íslands	88,687	222	833	838	90,580
Innstæður hjá öðrum bönkum	4,012	14,141	16,265	26,120	60,538
Innlend skuldabréf veðhæf í viðskiptum við SÍ	4,844	-	-	-	4,844
Erlend ríkisskuldabréf	-	21,152	21,961	757	43,870
Sértrygð skuldabréf með lágmarkseinkunn AA-	-	-	1,340	1,625	2,965
Heildar lausafjáreignir	97,543	35,515	40,399	29,340	202,797

Innlánaflokkun

Samkvæmt aðferðafræði við útreikning LCR lausafjárlutfallsins er innlánagrunni samstæðunnar skipt í nokkra mismunandi flokka eftir tegund viðskiptamanns. Innlán eru jafnframt flokkuð eftir stöðugleika og binditíma, þar sem ekki er gert ráð fyrir útlæði innlána með binditíma sem nær yfir 30 daga. Innlán með binditíma undir 30 dögum eru flokkuð sem stöðug ef viðskiptavinur á í viðskiptasambandi við samstæðuna og upphæð er að fullu tryggð af Tryggingarsjóði innstæðueigenda og fjárfesta. Önnur innlán eru flokkuð sem minna stöðug. Hver innlánaflokkur fær vægi í samræmi við vænt útlæði undir álagi sem gefur til kynna stig kvikleika.

Taflan hér að neðan sýnir niðurbrot á innlánagrunni samstæðunnar samkvæmt ofangreindri innlánaflokkunni ásamt væntu útlæðisvægi samkvæmt lausafjárreglum.

Innlánaflokkun - upphæðir og útlæðisvægi

	Innlán laus innan 30 daga				Bundin innlán*	Samtals innlán
	Minna stöðug	Vægi (%)	Stöðug	Vægi (%)		
2019						
Einstaklingar	130,942	10%	52,735	5%	74,580	258,257
Lítill og meðalstór fyrirtæki	50,339	10%	4,998	5%	6,156	61,493
Fyrirtæki	56,694	40%	829	20%	7,170	64,693
Ríki og sveitarfélög, seðlabankar og opinber fyrirtæki	13,501	40%	-	-	716	14,217
Lífeyrissjóðir	34,024	100%	-	-	16,431	50,455
Innlend fjármálafyrirtæki	20,857	100%	-	-	27,051	47,908
Erlend fjármálafyrirtæki	1,877	100%	-	-	-	1,877
Samtals	308,234		58,562		132,104	498,900
2018						
Einstaklingar	126,196	11%	51,232	5%	69,000	246,428
Lítill og meðalstór fyrirtæki	48,961	11%	4,836	5%	5,417	59,214
Fyrirtæki	48,033	40%	852	20%	7,605	56,490
Ríki og sveitarfélög, seðlabankar og opinber fyrirtæki	14,052	40%	-	-	5,067	19,119
Lífeyrissjóðir	45,671	100%	-	-	10,038	55,709
Innlend fjármálafyrirtæki	22,494	100%	-	-	12,630	35,124
Erlend fjármálafyrirtæki	3,187	100%	-	-	-	3,187
Samtals	308,594		56,920		109,757	475,271

* Ekki er gert ráð fyrir útlæði frá innlánum bundnum lengur en 30 daga.

Skýringar við samstæðureikninginn

45. Eiginfjárstýring

Eiginfjárlutfall

Það er stefna samstæðunnar að skipuleggja og byggja upp eiginfjárgrunn á hagkvæman hátt á næstu árum og viðhalda honum hæfilega yfir eiginfjákröfum, að meðtöldum eiginfjárauðum og viðbótarkröfu samkvæmt Stoð 2.

Eiginfjárlutföll samstæðunnar eru reiknuð samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og reglugerð nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja. Lög og reglugerð Evrópusambandsins um eiginfjákröfur (CRD IV/CRR) hafa verið innleidd á Íslandi, að undanskilinni grein 501 í CRR er varðar lægri eiginfjákröfu fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki. Þann 1. janúar 2020 var CRR hins vegar tekið upp í samninginn um evrópska efnahagssvæðið og þar með tekur grein 501 gildi hér á landi. Eiginfjárlutfall samstæðunnar miðað við 1. janúar 2020 er sýnt sérstaklega hér fyrir neðan. Samstæðan beitir staðalaðferð í eiginfjárluttreikningum fyrir útlánaáættu, aðlögun á útlánvirði afleiðna, markaðsáættu og rekstraráættu.

Staða samstæðu (e. consolidated situation) samkvæmt CRR er reikningssskilaleg samstæða Arion banka án Varðar trygginga hf. (Vörður). Líta ber sjálfstætt á eiginfjárstöðu og eiginfjákröfu Varðar í samræmi við gjaldþolsreglur (Solvency II) samkvæmt lögum nr. 100/2016 um váttryggingarstarfsemi.

Valitor holding hf. er flokkað sem dótturfélag til sölu í þessum samstæðureikningsskilum. Það hefur ekki áhrif á eiginfjárluttreikninga samstæðunnar. Til upplýsinga, þá hefði sala á dótturfélaginu gegn reiðufé m.v. bókfært virði þau áhrif að eiginfjárlutfall samstæðunnar myndi hækka úr 24,0% í 25,3%. Frádráttur frá eiginfjárgrunni samstæðunnar vegna óefnislegra eigna myndi lækka með sölu félagsins, sem hefði jákvæð áhrif á eiginfjárlutföll.

Eiginfjárgrunnur

	2019	2018
Eigið fé alls	189,825	200,859
Frádráttur í tengslum við stöðu samstæðunnar	(10,159)	(8,986)
Hlutdeild minnihluta sem telur ekki til almenns eigin fjár þáttar 1	(181)	(130)
Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1) fyrir frádrátt samkvæmt varfærnisreglum	179,485	191,743
Óefnislegar eignir	(10,604)	(12,152)
Skatteign	(296)	(191)
Óbeinar stöður í eigin hlutabréfum	-	(190)
Greiðslufláðisvarnir	(1,616)	(1,221)
Varfærnisfrádráttur vegna fjáreigna og -skulda sem eru metnar á gangvirði	(125)	(126)
Fyrirsjáanlegar arðgreiðslur *	(14,153)	(9,069)
Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1)	152,691	168,794
Hlutdeild minnihluta sem telur ekki til almenns eigin fjár þáttar 1	181	130
Eiginfjárbáttur 1	152,872	168,924
Víkjandi lántaka	20,083	6,532
Eiginfjárbáttur 2	20,083	6,532
Eiginfjárgrunnur alls	172,955	175,456

Áhættugrunnur

Útlánaáætta, lán	561,602	639,788
Útlánaáætta, verðbréf og annað	49,163	50,112
Mótaðilaáætta	3,347	4,405
Markaðsáætta vegna gjaldeyrismissvægis	10,070	4,280
Markaðsáætta, annað	10,609	8,928
Aðlögun á útlánvirði afleiðna	1,477	2,228
Rekstraráætta	83,487	86,957
Samtals áhættuvegnar eignir	719,755	796,698

Eiginfjárlutföll

Hlutfall almenns eiginfjárbáttar 1	21.2%	21.2%
Hlutfall eiginfjárbáttar 1	21.2%	21.2%
Eiginfjárlutfall	24.0%	22.0%

Eiginfjárlutfall 1.1.2020, þar sem eiginfjárbinding fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki er sköluð niður skv. grein 501 í CRR

Samtals áhættuvegnar eignir 1.1.2020	707,817
Eiginfjárlutfall 1.1.2020	24.4%

* Þann 31. desember 2019 eru fyrirsjáanlegar arðgreiðslur samtala áætlaðar arðgreiðslu og fyrirhugaðra kaupa bankans á eigin bréfum. Um er að ræða yfirstandandi áætlun um kaup á eigin bréfum sem var samþykkt af stjórn bankans og Fjármálaeftirlitinu árið 2019 og í janúar 2020. Stjórn hefur lagt fram tillögu um arðgreiðslu og er tekið tillit til áhrifa þeirra hluta sem eru í eigu bankans. Fyrirsjáanleg arðsúthlutun þann 31. desember 2018 samsvaraði tillögu stjórnar þann 13. febrúar 2019 um 10 m.kr. arðgreiðslu til hluthafa Arion banka hf., að teknu tilliti til eigin bréfa bankans sem námu 9,31%.

Skýringar við samstæðureikninginn

45. Eiginfjárstýring, frh.

Eiginfjárluttföll móðurfélags

	2019	2018
Hlutfall almenns eiginfjárbáttar 1	23.5%	23.5%
Hlutfall eiginfjárbáttar 1	23.5%	23.5%
Eiginfjárluttfall	26.2%	24.3%

Í eftirfarandi töflu eru sýndar tímasetningar gildistöku viðbótareiginfjárkröfu vegna eiginfjárauka sem tilgreind er í lögum um fjármálafyrirtæki og samþykkt af Fjármálaeftirlitinu að undangengnum tilmælum frá Fjármálastöðugleikaráði.

Krafa vegna eiginfjárauka, % af áhættugrunni

	31.12.2019	1.2.2020
Verndunarauki	2.50%	2.50%
Eiginfjárauki vegna kerfislegs mikilvægis	2.00%	2.00%
Kerfisáhættuauki *	3.00%	3.00%
Sveiflujöfnunarauki *	1.75%	2.00%
Samanlögð krafa vegna eiginfjárauka	9.25%	9.50%

Bankinn metur eiginfjárbörf samkvæmt innramatsferli (e. Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP). Innramatsferlið er ferli sem miðar að því að tryggja að bankinn búi yfir fullnægjandi ferlum og kerfum til þess að greina, stýra og mæla heildaráhættu bankans. Matsferlið miðar að því að greina og mæla áhættu samstæðunnar út frá öllum áhættutegundum og tryggja að samstæðan ráði yfir eigin fé í samræmi við undirliggjandi áhættu. Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með samstæðunni, tekur við upplýsingum um innra mat samstæðunnar á eiginfjárbörf og ákvarðar eiginfjárkröfur fyrir samstæðuna í heild. Samstæðan skal uppfylla eiginfjárkröfu sem ákvörðuð er af Fjármálaeftirlitinu í kjölfar könnunar- og matsferlis (e. Supervisory Review and Evaluation Process, SREP). Eiginfjárgrunnur samstæðunnar er hærri en krafa Fjármálaeftirlitsins.

Viðbótareiginfjárra bankans undir Stoð 2R, sem er niðurstaða innramatsferils bankans og könnunar- og matsferils Fjármálaeftirlitsins, má uppfylla með 56,25% af almennu eigin fé þáttar 1, 18,75% af viðbótar eigin fé þáttar 1 og 25% eigin fé þáttar 2.

Eiginfjárra, % af áhættugrunni, núgildandi

	CET 1	Tier 1	Total
Eiginfjárra samkvæmt Stoð 1	4.5%	6.0%	8.0%
Eiginfjárra samkvæmt Stoð 2R **	1.7%	2.3%	3.1%
Samanlögð krafa vegna eiginfjárauka*	9.0%	9.0%	9.0%
Heildareiginfjárra	15.2%	17.3%	20.1%
Tiltækur eiginfjárgrunnur	21.2%	21.2%	24.0%

Eiginfjárra, % af áhættugrunni, 1.2.2020

Eiginfjárra almenns þáttar 1 samkvæmt Stoð 1	4.5%	6.0%	8.0%
Eiginfjárra almenns þáttar 1 samkvæmt Stoð 2R **	1.7%	2.3%	3.1%
Samanlögð krafa vegna eiginfjárauka*	9.2%	9.2%	9.2%
Eiginfjárra almenns þáttar 1	15.5%	17.6%	20.3%
Tiltækt almennt eigið fé þáttar 1	21.2%	21.2%	24.0%

* Virkur sveiflujöfnunarauki fyrir samstæðuna er vegið meðaltal eiginfjárauka í gildi í þeim löndum sem áhættuskuldbindingar bankans ná til, þar sem vigtirnar eru ákvarðaðar út frá hlutfallslegu framlagi tilsvarandi áhættuskuldbindinga í áhættugrunni bankans vegna útlánaáhættu. Kerfisáhættuaukanum er einungis beitt á innlendar áhættuskuldbindingar og virkur auki er ákvarðaður úr frá sömu vigtunaraðferð.

** Niðurstaða könnunar- og matsferlis miðað við fjárhagsupplýsingar bankans 31.12.2018. Viðbótareiginfjárra samkvæmt Stoð 2 er 3,1% af áhættugrunni sem byggir á stöðu samstæðu samkvæmt eiginfjárreglum, sem undanskilur dótturfélög í tryggingastarfsemi.

Skýringar við samstæðureikninginn

45. Eiginfjárstýring, frh.

Vogunarhlutfall

Vogunarhlutfallið er einfaldari mælikvarði á eiginfjárstöðu miðað við hina áhættunæmu eiginfjárlutföll. Vogunarhlutfallið er reiknað út frá stöðu samstæðu samkvæmt CRR og tekur ekki tillit til dótturfélaga í tryggingastarfsemi. Lágmarksvogunarhlutfall er 3% samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.

	2019	2018
Liðir innan efnahagsreiknings	1,022,521	1,106,368
Afleiðusamningar	10,217	8,239
Skiptasamningar með verðbréf	577	8,194
Liðir utan efnahagsreiknings	52,299	68,316
Heildaráhættuskuldbindingar	1,085,614	1,191,117
Eiginfjárbáttur 1	152,872	168,924
Vogunarhlutfall	14.1%	14.2%

Gjaldþol, Solvency II

Samkvæmt lögum um váttryggingastarfsemi var gjaldþolskrafa Varðar samstæðunnar 4.580 m.kr. í árslok 2019 (31.12.2018: 3.679 m.kr.) og reiknað gjaldþol Varðar samstæðunnar var 6.610 m.kr. (31.12.2018: 5.418 m.kr.). Gjaldþolshlutfallið, sem er hlutfallið á milli reiknaðs gjaldþols og gjaldþolskröfu, var 144% fyrir Vörð samstæðu í árslok 2019 (31.12.2018 147%).

46. Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hættan á beinu eða óbeinu tapi, eða skaða á orðspori samstæðunnar vegna ófullnægjandi innri verkferla, mannlegra mistaka, kerfismistaka eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi, sem áhrif hafa á ímynd og/eða rekstur samstæðunnar.

Sérhver rekstrareining samstæðunnar ber ábyrgð á stjórnun eigin rekstraráhættu. Áhættustýring ber ábyrgð á þróun og viðhaldi aðferða til greininga, mælinga, eftirlits og skýrslugjafar um rekstraráhættu samstæðunnar.

Samstæðan beitir staðalaðferð (e. standardised approach) við útreikning eiginfjárfkrafa vegna rekstraráhættu.

Skýringar við samstæðureikninginn

Helstu reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum sem beitt er við gerð þessara reikningsskila eru þær sömu og beitt var við gerð ársreiknings samstæðunnar fyrir árið 2018, nema í þeim tilvikum þegar um er að ræða nýja alþjóða reikningsskilastaðla eða breytingar á núverandi stöðlum sem tóku gildi 1. janúar 2019 og staðfestir hafa verið af Evrópusambandinu, sjá skýringu 2, og breytingar sem gerðar hafa verið á lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnana.

47. Rekstrarhæfi

Stjórnendur bankans hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi hans og eru þeirrar skoðunar að bankinn hafi það sem til þarf til áframhaldandi reksturs. Við það mat hafa stjórnendur horft til þeirrar áhættu sem að bankanum snýr en henni er nánar lýst í skýringum um áhættustýringu. Reikningsskilin byggja á þeirri forsendu að ekki leiki vafi um áframhaldandi rekstrarhæfi.

48. Grundvöllur samstæðunnar

Dótturfélög

Dótturfélög eru lögaðilar sem lúta yfirráðum samstæðunnar. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í samstæðureikningnum frá þeim degi sem yfirráð fást og til þess dags sem yfirráðum lýkur. Reikningsskil dótturfélaganna ná yfir sömu tímabil og móðurfélagsins og sambærilegum reikningsskilaaðferðum er beitt.

Fyrirtæki í samstæðunni

Kaupaðferðinni er beitt við kaup á fyrirtækjum í samstæðunni á kaupdegi, þ.e. þegar yfirráð færast til samstæðunnar. Samstæðan fer með yfirráð einungis ef samstæðan:

- fer með yfirráð yfir félaginu (þ.e. núverandi réttindi sem gefa möguleika á að hafa bein áhrif á starfsemi félagsins),
- er skuldbundin vegna rekstrar félagsins eða getur gert tilkall til afkomu af fjárfestingu í félaginu og
- á möguleika á að nota vald sitt yfir félaginu til þess að hafa áhrif á afkomu þess.

Yfirleitt er lítið svo á að meirihluti atkvæða sé forsenda yfirráða. Til stuðnings þeirri ályktun, og þegar samstæðan fer ekki með meirihluta atkvæða eða sambærilegra réttinda í félagi, tekur samstæðan tillit til staðreynda og málavaxta allra viðeigandi við mat á því hvort hún fari með yfirráð yfir félagi, þ.m.t. (i) samninga við aðra sem fara með atkvæði í viðkomandi félagi, (ii) réttindi vegna annarra samninga og (iii) atkvæðaréttar samstæðu og mögulegs atkvæðaréttar. Samstæðan sannreynir hvort hún fari með yfirráð yfir félagi ef breytingar verða á einum eða fleiri þessara þátta.

Samstæðan metur viðskiptavild við kaup sem:

- gangvirði greiðslunnar sem innt er af hendi, að viðbætti
- færðri hlutdeild minnihluta í hinu keypta félagi, að frádregnu
- ef kaupin eru gerð í þrepum, gangvirði þess eignarhlutar sem samstæðan átti áður, að frádregnu
- hreinu virði (oftast gangvirði) þeirra eigna og skulda sem fylgja með í kaupunum.

Þegar mismunurinn er neikvæður er ávinningurinn sem felst í kaupunum tekjufærður í rekstri á kaupdegi.

Kostnaður við viðskiptin er gjaldfærður í rekstri meðal stjórnunarkostnaðar.

Hlutdeild minnihluta

Hlutdeild minnihluta er sá hluti af hagnaði eða tapi og eigin fé sem ekki er í eigu samstæðunnar, beint eða óbeint. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í rekstrarreikningi og telst til eigin fjár í efnahagsreikningi, aðskilið frá eigin fé sem tilheyrir eigendum samstæðunnar.

Samstæðan velur í sérhverjum kaupum að meta hlutdeild minnihluta í dótturfélagi annað hvort

- á gangvirði eða
- sem hlutfall af eignum og skuldum dótturfélagsins, sem að jafnaði eru á gangvirði.

Breyting á eignarhlut samstæðunnar í dótturfélagi sem ekki leiðir til þess að yfirráð tapist er færð sem eiginfjárhreyfing.

Skýringar við samstæðureikninginn

48. Grundvöllur samstæðunnar, frh.

Yfiráðum lýkur

Þegar yfiráðum lýkur, hættir samstæðan að taka tillit til eigna og skulda dótturfélagsins, hugsanlegrar hlutdeildar minnihluta og annarra þátta eiginfjár sem tengjast dótturfélaginu. Ef hagnaður eða tap myndast við lok yfiráða er það fært gegnum rekstur.

Viðskipti milli félaga innan samstæðunnar

Viðskiptastöður milli félaga innan samstæðunnar og tekjur og gjöld sem myndast hafa vegna viðskipta milli félaga innan samstæðunnar eru felld út við gerð samstæðureikningsskilanna. Þetta á einnig við dótturfélög sem flokkuð eru sem aflögð starfsemi til sölu.

Sjóðastýring

Samstæðan stjórnar og hefur umsjón með eignum í verðbréfa- og fjárfestingarsjóðum fyrir hönd fjárfesta. Reikningsskil þessara sjóða eru ekki innifalín í samstæðureikningi þessum nema í þeim tilvikum þegar aðilinn lýtur yfiráðum samstæðunnar.

Þegar mat er lagt á hvort taka eigi fjárfestingarsjóði með í samstæðureikningsskil, fer samstæðan yfir allar staðreyndir máls til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, gegni hlutverki umboðsaðila eða fjárfestis. Samstæðan er álitin fjárfestir, og stjórnar og tekur sjóðinn með í samstæðureikningsskilum sínum, þegar samstæðan gegnir hlutverki sjóðsstjóra og getur ekki skorast undan því án tilefnis, fær tekjur af verulegu eignarhaldi og er í stöðu til að hafa áhrif á afkomu sjóðsins með því að beita valdi sínu. Samstæðan er skilgreind sem umboðsaðili í öllum sínum tilvikum.

49. Hlutdeildarfélög

Hlutdeildarfélög eru þau félög sem samstæðan hefur veruleg áhrif á, þ.e. vald til að taka þátt í ákvörðunum um fjárhag og rekstrarstefnu þeirra en hefur ekki yfiráð eða sameiginleg yfiráð yfir slíkum ákvörðunum. Veruleg áhrif eru yfirleitt fyrir hendi þegar samstæðan ræður yfir 20% eða meiru af atkvæðamagni, þar á meðal mögulegum atkvæðisrétti, nema hægt sé að sýna fram á það með öyggjandi hætti að það sé ekki raunin. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum eru upphaflega færðar á kostnaðarverði. Bókfært verð fjárfestinga í hlutdeildarfélögum felur í sér óefnislegar eignir og uppsafnaða virðisrýrnun.

Þeir þættir sem tekið er tillit til við ákvörðun á verulegum áhrifum eru sambærilegir þeim sem nauðsynlegir eru við mat á yfiráðum yfir dótturfélagi.

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum eru færðar samkvæmt hlutdeildaraðferð.

Samstæðureikningsskilin taka tillit til hluta samstæðunnar í afkomu hlutdeildarfélaga frá þeim degi sem veruleg áhrif hefjast og til þess dags sem verulegum áhrifum lýkur. Þegar hlutdeild samstæðunnar í tapi er umfram eignarhlut þess í hlutdeildarfélagi er bókfært verð samstæðunnar fært niður í núll og færslu frekara taps er hætt nema að því marki sem samstæðan hefur stofnað til lagalegra eða ætlaðra skuldbindinga eða innt af hendi greiðslur fyrir hönd hlutdeildarfélagsins. Ef hlutdeildarfélagið skilar hagnaði síðar byrjar samstæðan aftur að færa hlutdeild sína í þeim hagnaði en þó aðeins eftir að hlutdeild þess í hagnaðinum jafngildir hlutdeildinni í tapi sem ekki var færð.

Þegar veruleg áhrif yfir hlutdeildarfélagi eru ekki lengur til staðar metur og bókfærir samstæðan eftirstæða fjárfestingu á gangvirði. Mögulegur mismunur á bókfærðu virði hlutdeildarfélags þegar veruleg áhrif eru ekki lengur til staðar og gangvirði í eftirstæðum eignarhlut og rekstraráhrif af sölu eru færð í gegnum rekstur.

Virðisrýrnun fjárfestinga í hlutdeildarfélögum

Eftir að hlutdeildaraðferð hefur verið beitt við eignfærslu fjárfestinga í hlutdeildarfélögum, metur samstæðan hvort nauðsynlegt sé að færa virðisrýrnun á fjárfestingunum. Samstæðan byrjar á að skoða hvort fyrirbyggjandi séu upplýsingar um að fjárfesting í hlutdeildarfélagi hafi rýrnað að virði. Ef slíkar upplýsingar eru fyrirbyggjandi, gerir samstæðan virðisrýrnunarpróf á fjárfestingunni með því að bera saman bókfært virði hennar og endurheimtanlegt virði, sem er það sem hærra reynist af notkunarvirði eða gangvirði að frádregnum kostnaði við viðskiptin.. Endurheimtanlegt virði fjárfestingar í hlutdeildarfélögum er metið fyrir hvert hlutdeildarfélag fyrir sig, nema í þeim tilvikum að hlutdeildarfélag skapar ekki sjóðstreymi frá rekstri sem er að mestu óháð öðrum fjárfestingum samstæðunnar. Bókfært virði umfram endurheimtanlegt virði er gjaldfært í rekstri sem virðisrýrnun. Virðisrýrnun er bakfærð í gegnum rekstur ef ástæður virðisrýrnunarinnar eiga ekki lengur við.

Skýringar við samstæðureikninginn

50. Erlendir gjaldmiðlar

Reikningsskil dótturfélaga innan samstæðunnar eru færð í starfrækslugjaldmiðli viðkomandi félags.

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil viðkomandi félags í samstæðunni á gengi viðskiptadags. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum á reikningsskiladegi eru umreiknaðar yfir í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags. Gengismunur sem verður til vegna uppgjörs eða umreiknings á peningalegum liðum er færður í rekstrarreikning. Eignir aðrar en peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar á kostnaðarverði.

51. Vextir

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru færð í rekstrarreikning með aðferð virkra vaxta. Virkir vextir eru hlutfallið sem núvirðir áætlað framtíðarsjóðstreymi á væntanlegum gildistíma fjármálagerningsins (eða á styttra tímabili ef við á) að hreinu bókfærðu virði fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar. Virkir vextir eru ákvarðaðir við upphaflega skráningu fjáreignarinnar og fjárskuldarinnar og eru ekki endurskoðaðir síðar.

Við útreikning á virkum vöxtum er tekið tillit til allra greiddra eða innheimtra þóknana og viðskiptakostnaðar, undir- og yfirverðs sem er óaðskiljanlegur hluti virkra vaxta. Viðskiptakostnaður er kostnaður sem rekja má beint til kaupa, útgáfu eða ráðstöfunar fjáreignar eða fjárskuldar.

Vaxtatekjur og vaxtagjöld sem færð eru í rekstrarreikning eru m.a.

- vextir af fjáreignum og fjárskuldum á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta,
- vextir af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og
- vextir af fjáreignum og fjárskuldum sem eru færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu.

52. Þóknatekjur og þóknagjöld

Samstæðan veitir ýmsa þjónustu til viðskiptavina sinna og fær af henni tekjur, svo sem tekjur af fyrirtækjasviði, viðskiptabankastarfsemi, markaðsviðskiptum, fyrirtækjaráðgjöf, eignastýringu og einkabankaþjónustu. Þóknarir sem fengnar eru fyrir þjónustu sem er veitt yfir tiltekinn tíma eru færðar eftir því sem þjónustan er veitt. Þóknarir vegna viðskiptafærslna eru færðar þegar þjónustunni er lokið. Þóknarir sem eru árangurstengdar eru færðar þegar tilsettum árangri hefur verið náð.

Þóknatekjur og þóknagjöld sem eru hluti virkra vaxta fjáreigna og fjárskulda eru tekin með í útreikningi á virkum vöxtum.

53. Hreinar fjármunatekjur

Hreinar fjármunatekjur eru arðstekjur, hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði og hreinn gengishagnaður.

- Arðstekjur eru færðar þegar réttur til greiðslu þeirra hefur stofnast. Venjulega er þetta dagurinn sem er tilgreindur sem 1. viðskiptadagur án arðsréttinda.
- Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði samanstendur af hreinum innleystum og óinnleystum gangvirðisbreytingum að frátöldum vöxtum (sem færast undir vaxtatekjur og vaxtagjöld) og myntgengishagnaði og -tapi (sem færast undir hreinan gengishagnað eins og lýst er hér að neðan).
- Hreinn gengishagnaður felur í sér allan gengismun vegna uppgjörs á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum og gengismun peningalegra eigna og skulda í erlendum gjaldmiðlum sem myndast vegna breytinga frá upphaflega skráðu gengi á tímabilinu eða í fyrri reikningsskilum.

Hreinn gengishagnaður felur einnig í sér gengismun vegna umreiknings eigna og skulda sem ekki eru fjáreignir og fjárskuldir og færðar eru á gangvirði í erlendum gjaldmiðlum, en hagnaður og tap af þeim færast einnig í rekstrarreikning.

54. Hreinar tekjur af tryggingum

Tekjufærð iðgjöld í rekstrarreikningi eru þau iðgjöld sem falla til á rekstrarárinu að viðbættum yfirfærðum iðgjöldum frá fyrra ári, en að frádregnum iðgjöldum næsta árs, sem færast sem iðgjaldaskuld. Iðgjaldaskuld er hluti af vátryggingaskuld í efnahagsreikningi.

Gjaldfærð tjón í rekstrarreikningi eru tjón ársins ásamt hækkun eða lækkun vegna tjóna fyrri ára. Tjónaskuld í efnahagsreikningi er heildarfjárhæð tilkynnta óuppgjörðra tjóna, auk tryggingafræðilegrar áætlunar fyrir orðnum en ótilkynntum tjónum.

Skýringar við samstæðureikninginn

55. Tekjuskattur

Tekjuskattur samanstendur af tekjuskatti til greiðslu og frestuðum tekjuskatti. Tekjuskattur vegna rekstrarársins hefur verið reiknaður og færður í samstæðureikninginn.

Tekjuskattur til greiðslu er áætlaður tekjuskattur vegna afkomu ársins, reiknaður með skatthlutfalli gildandi laga um tekjuskatt á reikningsskiladegi og leiðréttingar á skatti fyrri tímabíla, ef um þær er að ræða. Skattalegur hagnaður getur verið annar en afkoma fyrir skatta í rekstrarreikningi þar sem undanskilin geta verið tekjur eða gjöld sem eru frádráttarbær á öðrum tímabilum og tekjur og gjöld geta verið undanskilin þar sem tekjurnar eru ekki skattskyldar eða gjöldin eru ekki frádráttarbær.

Tekjuskatt til greiðslu og frestuðan skatt skal færa yfir eigið fé ef viðkomandi liður sem myndar skattstofninn er færður yfir eigið fé en ekki yfir rekstur.

Frestaður skattur er færður vegna tímabundins mismunar á bókfærðu virði efnahagsliða og færðum gengismuni samkvæmt skattuppgjöri annars vegar og ársreikningi hins vegar.

Frestaður skattur er reiknaður með þeim skatthlutföllum sem reiknað er með að gildi þegar tímabundnir mismunir snúast við, og er stuðst við gildandi skatthlutfall á reikningsskiladegi.

Frestaðri tekjuskattseign er jafnað á móti tekjuskattsskuldbindingu í þeim tilvikum þegar lagalega er heimilt að jafna saman skatteign og skattskuld sem hafa myndast vegna álagningar skatta á tiltekinn skattaðila hjá sömu skattyfirvöldum, eða fleiri en einn skattaðila sem eru samskattaðir.

Reiknuð skatteign er aðeins færð ef líklegt er talið að framtíðarhagnaður verði sem nýta megi á móti eigninni. Reiknuð skatteign er lækkuð að því marki sem ekki er talið líklegt að hún nýtist. Frestuð tekjuskattseign er yfirfarin á reikningsskiladegi og er hún lækkuð að því marki sem talið er ólíklegt að muni nýttast á móti afkomu. Slíkar frestaðar skatteignir og skattskuldir eru ekki færðar ef tímabundinn munur er tilkominn vegna upphaflegrar skráningar (að samruna undanskildum) eignarinnar og skuldarinnar í hreyfingum sem hvorki hafa áhrif á skattalega afkomu né reikningshaldslega afkomu. Þar að auki er skattskuld ekki færð ef tímabundinn mismunur er tilkominn vegna upphaflegrar skráningar viðskiptavildar.

56. Fjáreignir og fjárskuldir

Skráning og upphaflegt mat

Samstæðan metur fjáreignir og fjárskuldir við upphaflega skráningu á því gangvirði sem greitt er. Kaup og sala fjáreigna eru skráð á viðskiptadeginum sem samstæðan skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignirnar. Allar aðrar fjáreignir og fjárskuldir eru skráðar á viðskiptadeginum sem samstæðan verður hluti af samningsbundnum greiðslum fjáreignarinnar eða skuldarinnar.

Fjáreignir og fjárskuldir eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu. Fyrir fjáreignir og fjárskuldir sem eru ekki færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning bætist við viðskiptakostnaður sem tengjast kaupum eða sölu með beinum hætti.

Afskráning

Fjáreignir eru afskráðar þegar réttur til sjóðstreymis af fjáreigninni er ekki lengur fyrir hendi, eða þegar samstæðan hefur framselt nánast alla áhættu og ávinning af eignarhaldinu.

Fjárskuldir eru afskráðar þegar samningsbundnar skuldbindingar samstæðunnar eru uppfylltar, þær felldar niður eða þeim lýkur.

Skuldagerningur

Skuldagerningar, þar með talin lán og markaðsskuldbréf, eru flokkaðir í einn af eftirfarandi matsflokkum:

- eignir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði
- eignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (GGR) eða
- eignir færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu (GGAHA)

Skuldagerningur er eingöngu færður á kostnaðarverði uppfylli hann bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreindur á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- skuldagerning er haldið innan viðskiptamóðels sem hefur það að markmiði að safna endurgreiðslum samningsbundins sjóðsflæðis; og
- endurgreiðslur samningsbundins sjóðsflæðis eru eingöngu endurgreiðsla höfuðstóls og vaxta (e. Solely payments of principal and interest; hér eftir SPPI).

Skuldagerningur er eingöngu færður á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu ef hann uppfyllir bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreindur á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- skuldagerning er haldið innan viðskiptamóðels sem hefur það að markmiði að safna bæði endurgreiðslum samningsbundins sjóðsflæðis og selja fjáreignir og
- endurgreiðslur samningsbundins sjóðsflæðis eru SPPI.

Allir aðrir skuldagerningar eru færðir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Skýringar við samstæðureikninginn

56. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Mat á viðskiptalíkani

Við mat á viðskiptalíkani þarf að ákvarða hvort fjáreignir eru keyptar til að safna endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta, selja eignir eða hvoru tveggja. Samstæðan metur viðskiptalíkan út frá flokkum eigna og þeirra viðskiptamarkmiða sem þeirra er aflað í. Við mat á viðskiptalíkani horfir samstæðan til eftirfarandi þátta:

- hvernig árangur eigna í safni er metinn og hvernig upplýsingagjöfin er til yfirmanna og annarra lykilmanna innan starfssviða
- þær áhættur sem hafa áhrif á arðsemi eignanna sem flokkaðar eru innan viðskiptalíkans og hvernig þeim áhættum er stýrt,
- hvort eignir eru veltufjáreignir, t.d. eignir sem samstæðan eignast nær eingöngu til að selja eða kaupa á ný innan skamms tíma, eða er haldið sem hluta af safni sem er stýrt til að innleysa skammtímahagnað eða vegna skammtíma stöðutöku,
- hvernig þóknun til stjórnenda samstæðunnar er metin og
- tíðni og umfang viðskipta með eignir á fyrri tímabilum og framtíðarvæntinga um sölu.

Mat á samningsbundnu sjóðsflæði

Mat á eigindum samningsbundins sjóðsflæðis felur í sér yfirferð á greiðsluháttum fjáreignar og ákvörðunar um hvort það sé í samræmi við hefðbundið lánasamband. Samningsbundið sjóðsflæði sem er í samræmi við hefðbundið lánasamband er metið sem SPPI.

Vextir eru skilgreindir sem andlag til tryggingar fyrir tímagildi fjármuna, fjármögnunarkostnaðar bankans og þeirrar útlánaáhættu sem tengist útistandandi höfuðstól, auk annars kostnaðar (svo sem lausafjáráhættu og rekstrarkostnaðar), auk hagnaðarhlutfalls. Verðtrygging lána í samræmi við vísitölu neysluverðs (VN) er áttalin falla undir skilgreiningu vaxta þar sem verðtryggingin tryggir endurgreiðslu tímagildis fjármuna af upphaflegri lánveitingu. Höfuðstóll getur tekið breytingum á líftíma eignar vegna endurgreiðslna. Verðtrygging á höfuðstól safnast upp yfir líftíma eignar.

Við framkvæmd þessa mats, tekur samstæðan til skoðunar samningsbundna skilmála sem gætu breytt fjárhæð eða tímasetningu samningsbundins sjóðsflæðis, þannig að samningsbundið sjóðsflæði uppfyllir ekki lengur kröfur til hefðbundins lánasambands. Ef samstæðan greinir samningsbundna skilmála sem geta breytt samningsbundnu sjóðsflæði eignar með þeim hætti að það uppfylli ekki lengur hefðbundið lánasamband, er viðkomandi eign færð á gangvirði í gegnum rekstrareikning.

Skuldagæringar færðir á afskrifuðu kostnaðarverði

Skuldagæringar eru færðir á afskrifuðu kostnaðarverði ef þeirra er aflað innan viðskiptamóðels með það að markmiði að halda á eignum til gjalddag og safna samningsbundnu sjóðsflæði samninganna, og samningsbundna sjóðsflæðið uppfyllir kröfur um að vera eingöngu endurgreiðslur höfuðstóls og vaxta (SPPI). Eftir upphaflega skráningu eru skuldagæringar færðir með aðferð virkra vaxta. Virkir vextir eru vextir sem notaðir eru til að núvirða samningsbundið sjóðsflæði á samningstíma til útreiknings á bókfærðu heildarvirði fjáreigna. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað að teknu tilliti til affalla, færslukostnaðar og gjalda sem eru lykilþáttur virkra vaxta. Innlausn vaxta með aðferð virkra vaxta er færð meðal vaxtatekna í rekstrareikningi samstæðunnar.

Virðisrýrnun skuldagæringa, sem færðir eru á afskrifuðu kostnaðarverði, er reiknuð með aðferð um vænta virðisrýrnun. Lán og skuldagæringar færðir á afskrifuðu kostnaðarverði eru settir fram í efnahagsreikningi samstæðunnar að teknu tilliti til væntrar virðisrýrnunar.

Skuldagæringar færðir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu

Skuldagæringar eru færðir á gagnvirði í gegnum aðra heildarafkomu ef þeir eru keyptir inn í viðskiptalíkan með það að markmiði að halda á eignum til gjalddaga og safna af þeim samningsbundnu sjóðsflæði, og/eða að selja hluta þeirra fyrir loka gjalddaga og samningsbundið sjóðsflæði uppfyllir kröfur um að vera eingöngu endurgreiðsla höfuðstóls og vaxta (SPPI). Eftir upphaflega skráningu er óinnleystur hagnaður eða tap skuldagæringa, sem færðar eru á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu færður í yfirliti um aðra heildarafkomu. Við innlausn er uppsafnaður hagnaður eða tap sem fært hefur verið yfir aðra heildarafkomu endurflokkaður yfir í rekstrareikning samstæðunnar. Myntgengismunur er færður í rekstrareikning samstæðunnar. Vaxtatekjur afborgana eru færðar meðal vaxtatekna í rekstrareikningi samstæðunnar við greiðslu.

Virðisrýrnun skuldagæringa færðum á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu er reiknuð með aðferð um vænta virðisrýrnun. Reiknuð virðisrýrnun skuldagæringa færðum á gagnvirði í gegnum aðra heildarafkomu hefur ekki áhrif á bókfært virði skuldagæringa í efnahagsreikningi samstæðunnar, sem eru á gangvirði. Þess í stað er fjárhæð, sem samsvarar útreikningi væntrar virðisrýrnunar skuldagæringa væri hann færður á afskrifuðu kostnaðarverði, færð í aðra heildarafkomu með mótfærslu í hreina virðisbreytingu í rekstrareikningi samstæðunnar. Uppsöfnuð áhrif væntrar virðisrýrnunar sem færð er í aðra heildarafkomu er endurflokkuð á móti rekstrareikningi samstæðunnar við afskráningu skuldagæringa.

Skýringar við samstæðureikninginn

56. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Skuldagerningar færðir á gagnvirði í gegnum rekstrarreikning

Skuldagerningar eru færðir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef þeirra er aflað til að ná fram skammtímahagnaði fyrir lokagjaldþaga, ef þeim er haldið sem hluta af safni sem er stýrt á gangvirðisgrunni eða að sjóðstreymi þeirra uppfyllir ekki sjóðsstreymispróf (SPPI). Slíkir samningar eru metnir á gangvirði í efnahagsreikningi samstæðunnar. Innleystur og óinnleystur hagnaður eða tap er fært meðal hreinna fjármunatekna í rekstrarreikningi samstæðunnar.

Keypt lán

Öll keypt lán eru færð í upphafi á gangvirði kaupdags. Þannig er ekki færð vænt virðisrýrnun í efnahagsreikning á kaupdegi. Keypt lán flokkast í annan hvorn eftirfarandi flokk: lán í skilum eða virðisrýrð lán við kaup eða skráningu (e. Purchased or Originated Credit Impaired, POCI).

Keypt lán í skilum eru sjálfkrafa skráð í þrep 1 og fylgja sömu reikningshaldslegri meðhöndlun og önnur lán í skilum. Þau fá í upphafi 12 mánaða vænta virðisrýrnun sem er færð í niðurfærslusjóð í efnahagsreikningi samstæðunnar. Afföll eignanna eru innleyst í gegnum vaxtatekjur á líftíma eignanna.

Virðisrýrð lán við kaup eða skráningu eru ekki færð með niðurfærslu í niðurfærslusjóð í upphafi. Eftir upphaflega skráningu er færð niðurfærsla til jafns við væntingar um niðurfærslur út líftíma eignanna. Við upphaflega skráningu er afföllum hvers POCI láns skipt upp í tvo þætti, virðisrýrnunarafföll og vaxtaafföll. Vextir eru reiknaðir með virðisrýrðum virkum vöxtum og eru færðir á meðal vaxtatekna. Ársfjórðungslega endurreiknar samstæðan bókfært virði eignanna með því að endurreika núvirði af væntu framtíðar sjóðsflæði með upphaflegu virðisrýrðu virku vöxtunum, allar breytingar á núvirtu væntu sjóðsflæði frá upphaflegri skráningu eru færðar til hækkunar eða lækkunar á hreinni virðisbreytingu í rekstrarreikningi samstæðunnar þar til samningar hafa verið gerðir upp.

Hlutabréfaeign

Hlutabréfaeign er færð á gangvirði í gegnum rekstrarreikning nema ef hún hefur verið tilgreind á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu við upphaflega skráningu.

Fyrir hlutabréfaeign sem færð er færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er breyting á gangvirði færð sem hluti af hreinum fjármunatekjum í rekstrarreikningi samstæðunnar.

Samstæðan getur valið að tilgreina hlutabréfaeign sem er ekki í virkum viðskiptum á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Slík tilgreining er gerð fyrir sérstakar eignir keyptar með tilteknu markmiði eða langtímaeignir. Ákvörðunin um að tilgreina eignir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu er tekin við upphaflega skráningu fyrir hver kaup, því þegar hún hefur verið tekin er ekki hægt að breyta reikningshaldslegri meðhöndlun. Hagnaður og tap af slíkum fjáreignum við sölu eða afskráningu er færður í aðra heildarafkomu og er ekki endurflokkaður úr annarri heildarafkomu yfir í rekstrarreikning samstæðunnar. Fenginn arður er færður í hreinar fjármunatekjur í rekstrarreikningi samstæðunnar. Öllum kostnaði sem hlýst af kaupum á hlutabréfum er bætt við kostnaðargrunn eignanna og er ekki endurflokkaður yfir í rekstrarreikning samstæðunnar.

Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er eingöngu jafnað saman og hrein fjárhæð sýnd í efnahagsreikningi þegar fyrir hendi er lagalegur réttur til jöfnunar fjárhæða og ætlunin er að gera upp með jöfnun eða innleysa eignina og gera skuldina upp samhliða.

Tekjum og gjöldum er eingöngu jafnað saman þegar reikningsskilastaðlar heimila, eða vegna hagnaðar eða taps sem myndast hefur vegna safns sambærilegra viðskipta, t.d. í veltuviðskiptum samstæðunnar.

Skýringar við samstæðureikninginn

56. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Vænt útlánatap

Bankinn metur vænt útlánatap fyrir allar áhættuskuldbindingar, fyrir utan fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og hlutafjáreignir tilgreindum á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu, sem eru ekki skyldar til virðisrýrnunar mats. Mat á væntu útlánatapi er m.a. framkvæmt fyrir skuldagerninga (þ.m.t. lán til viðskiptavina) sem eru færðir á afskrifuðu kostnaðarvirði eða gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Vænt útlánatap fyrir fjáreignir er fært sem hrein virðisbreyting. Tekið er tillit til vænts útlánataps í bókfærðu virði annarra eigna sem færðar eru á kostnaðarvirði í efnahagsreikningi samstæðunnar. Vænt tap er einnig metið fyrir liði utan efnahags, t.d. ábyrgðir og ónýtt lánsloforð, þar sem líkur eru á að þeir verði áhættuskuldbinding gagnvart bankanum. Vænt útlánatap fyrir liði utan efnahags er aðgreint frá heildarniðurfærslu og tilgreint meðal annarra skulda.

Samstæðan framkvæmir útreikninga á vænt útlánatap fyrir hvern reikningsskiladag. Mismunandi aðferðum er beitt fyrir þrjú mismunandi þrep skilgreiningar á þróun útlánaáhættu:

Þrep Viðmið	Mat á væntu útlánatapi og virkum vöxtum
1 Óvirðisrýrðar áhættuskuldbindingar þar sem markverð aukning á útlánaáhættu (e. significant increase in credit risk) hefur ekki átt sér stað	Vænt útlánatap er metið m.v. næstu 12 mánuði og byggir á líkum á alvarlegum vanskilum innan árs. Fyrir fjármálagerninga með væntan gildistíma sem er styttri en ár eru metnar líkur á alvarlegum vanskilum á því tímabili. Útreikningar á virkum vöxtum miða við heildarvirði.
2 Óvirðisrýrðar áhættuskuldbindingar þar sem markverð aukning á útlánaáhættu hefur átt sér stað m.v. metna útlánaáhættu við lánveitingu (e. origination)	Vænt útlánatap er metið yfir líftíma fyrirgreiðslunnar og byggir m.a. á líkum á alvarlegum vanskilum yfir væntan líftíma fjármálagerninganna. Útreikningar á virkum vöxtum miða við bókfært heildarvirði.
3 Virðisrýrðar áhættuskuldbindingar	Vænt útlánatap er metið yfir væntan líftíma fyrirgreiðslunnar. Virkir vextir eru reiknaðir m.v. bókfært virði.

Mat samstæðunnar á vænt útlánatap byggir á hlutlausu núvirtu og líkindavegnu mati á tapi bankans vegna greiðslufalla vegna alvarlegra vanskila sem eiga sér stað á næstu 12 mánuðum eða, í þeim tilvikum þar sem markverð aukning á útlánaáhættu hefur átt sér stað, yfir væntan líftíma fyrirgreiðslu. Fyrir ábyrgðir og lánsloforð byggir mat á útlánatapi á þeim hluta ónýttar fyrirgreiðslu sem samstæðan væntir þess að verði nýtt eða verði að áhættuskuldbindingu yfir gildistíma fjármálagerðingsins, skilyrt við að alvarleg vanskil eigi sér stað.

Hækkun eða lækun væntrar virðisrýrnunar vegna kaupa og nýskráningar, afskráningar og uppgjöra, og endurmats vegna breyttra væntinga um tapsatburði eða færslu milli þrepa er færð í hreinni virðisbreytingu. Afskriftir og endurheimtur áður afskrifaðra fjárhæða eru færðar á móti væntri virðisrýrnun.

Í útreikningum er leitast við að framkvæma hlutlaust mat á væntu útlánatapi vegna fjáreigna á efnahagsreikningi samstæðunnar. Matið byggir að hluta á væntingum samstæðunnar á efnahagsþróun og styðst við gefnar forsendur sem byggja á sérfræðialiti, sem m.a. hefur áhrif á efnahagssviðsmyndir framtíðar og færslu áhættuskuldbindinga milli þrepa. Undirliggjandi forsendur og sérfræðimat hafa þannig áhrif á breytingar á niðurfærslum milli tímabila og geta haft markverð áhrif á afkomu samstæðunnar.

Skilgreining á alvarlegum vanskilum

Hjá samstæðunni er litið svo á að fyrirgreiðsla sé í alvarlegum vanskilum þegar annað af tveimur eftirfarandi skilyrðum er uppfyllt:

- lántaki er kominn í meira en 90 daga vanskil, eða
- lántaki er metinn ólíklegur til að geta staðið í skilum á greiðslu.

Við mat á því hvort lántaki sé ólíklegur til að geta staðið í skilum er horft til mælanlegra og huglægra vísbendinga svo sem hvort lántaki hefur lán í vanskilum, eigna- og skuldahlutföll viðkomandi, markaðsaðstæður, auk innri og ytri þátta.

Fyrir fyrirtæki er nóg að ein skuldbinding lántaka sé í alvarlegum vanskilum til að gengið sé út frá því að lántakinn sé í alvarlegum vanskilum og þar með allar skuldbindingar hans (e. cross-default). Í tilviki einstaklinga hefur bankinn hins vegar skilgreint sex mismunandi flokka, eftir tegund fyrirgreiðslu, og vanskil metin á hverjum flokki fyrir sig. Það þýðir að viðskiptavinur getur verið í alvarlegum vanskilum á lánum sem tilheyra einum flokki, t.d. lánum með veði í íbúðahúsnæði, án þess að áðrár fyrirgreiðslur viðskiptavinarins, t.d. neytendalán, séu í alvarlegum vanskilum og öfugt. Alvarleg vanskil á íbúðaláni er hins vegar góð vísbending um að önnur fyrirgreiðsla geti líka farið í alvarleg vanskil og öfugt. Bankinn hefur búið til tölfraðileg lánshæfismatslíkön fyrir hvern þessara sex flokka fyrirgreiðslu til einstaklinga - lán með veði í íbúðahúsnæði, neytendalán, bílalán, ábyrgðir, lán til einstaklinga í atvinnuskyni og önnur lán.

Við þróun líkana er litið svo á að ef alvarlegir vanskilaatburðir eiga sér stað með minna en eins árs millibili þá er litið svo á að um einn vanskilaatburð sé að ræða. Eign í vanskilum telst vera komin úr alvarlegum vanskilum (e. cured) hafi hún, innan átján mánaða frá því að hún fór fyrst í alvarleg vanskil, komið sér í full skil sem hafði ekki í för með sér tap fyrir samstæðuna.

Líkur á alvarlegum vanskilum og lánshæfismat

Samstæðan úthlutar hverri fyrirgreiðslu lánshæfiseinkunn (dæmi: A+, A, A-, BBB+, o.s.frv.) sem byggir á líkum á alvarlegum vanskilum á næstu 12 mánuðum (hér eftir PD). Lánshæfiseinkunin er reiknuð með líkönum þróuðum af samstæðunni, eða byggt á utanaðkomandi lánshæfismati, sé það aðgengilegt. PD líkön samstæðunnar eru tölfraðileg líkön sem byggja á ýmsum upplýsingum sem lýsa vanskilum. Á meðal upplýsinga sem notaðar eru við þróun líkananna eru lýðfræðilegar stærðir, efnahagsstærðir, fjárhagslegar upplýsingar auk mats sérfræðinga á stöðu stórra fyrirtækja. Þær breytur sem notaðar eru í hvert líkan fara eftir lántaka og tegund fyrirgreiðslu. PD líkönin sem notuð eru í IFRS 9 útreikningum eru tímaháð (e. point-in-time), þ.e. útkoma þeirra er háð því hvar við erum stödd í efnahagsveiflunni á hverjum tíma. PD líkön samstæðunnar eru gæðaprófuð árlega og endurskölud (e. recalibrated) eða uppfærð reglulega, eftir þörfum.

Skýringar við samstæðureikninginn

56. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Lánshæfisskala samstæðunnar er að finna í neðangreindri töflu, neðri mörk tilheyra tilgreindum flokki :

Áhættu- flokkur	Lánshæfis einkunn	Neðri PD mörk	Efri PD mörk	S&P/ Fitch	Moody's	Lýsing
0	AAA	0.000%	0.006%	AAA	Aaa	Fjárfestingarflokkur
	AA+	0.006%	0.018%	AA+	Aa1	
	AA	0.018%	0.029%	AA	Aa2	
	AA-	0.029%	0.045%	AA-	Aa3	
1	A+	0.045%	0.070%	A+	A1	Fjárfestingarflokkur
	A	0.070%	0.110%	A	A2	
	A-	0.110%	0.170%	A-	A3	
	BBB+	0.170%	0.260%	BBB	Baa1	
	BBB	0.260%	0.410%	BBB	Baa2	
	BBB-	0.410%	0.640%	BBB-	Baa3	
2	BB+	0.640%	0.990%	BB+	Ba1	Ekki fjárfestingarflokkur
	BB	0.990%	1.540%	BB	Ba2	
	BB-	1.540%	2.400%	BB-	Ba3	
3	B+	2.400%	3.730%	B+	B1	Ekki fjárfestingarflokkur
	B	3.730%	5.800%	B	B2	
	B-	5.800%	9.010%	B-	B3	
4	CCC+	9.010%	14.000%			Ekki fjárfestingarflokkur
	CCC	14.000%	31.000%			
	CCC-	31.000%	99.990%			
5	DD	99.99%	100.00%	D	C	Alvarleg vanskil

Samstæðan notar ytri lánshæfismatseinkunnir fyrir mótaðila sem eru með slíkar einkunnir gildar frá viðurkenndum lánshæfismatsstofnunum líkt og Moody's, Standard & Poor's og Fitch. Kvarði bankans fyrir innri einkunnir var upphaflega mátaður, með aðferðum um þjál föll, við söguleg vanskilagögn sem áður nefndar stofnanir gefa út. Ytri lánshæfismatseinkunnir eru að mestu notaðar í tilfellum markaðsverðbréfa og stöður bankans hjá erlendum fjármálastofnunum í formi innlána og peningamarkaðssjóða, sem falla undir niðurfærslukröfur IFRS 9. Vænt útlánatap bankans fyrir áður nefndar stöður er greint niður m.v. hvort einkunn tilheyrir fjárfestingarflokki eða ekki, samkvæmt skilgreiningum lánshæfismatsstofnana.

Við upphaflega skráningu fá allar fyrirgreiðslur úthlutað lánshæfiseinkunn. Útreikningur á upphaflegri lánshæfiseinkunn er háður aðgengilegum gögnum á þeim tíma sem fyrirgreiðsla er skráð. Fyrirgreiðslur eru stöðugt endurmetnar, sem getur haft í för með sér færslu á milli lánshæfiseinkunnna. Eftirlitið felur venjulega í sér notkun á lánaðögu, skoðun á endurskoðuðum ársreikningi, stjórnenda bókhaldi, áætlunum, lykilmælikvörðum, mati á reynslu stjórnenda, upplýsingum um lánshæfismats fyrirtækja, skoðun á því hvort viðkomandi sé í vanskilum auk annarra mælanlegra og huglægra upplýsinga, eftir því sem við á.

Líkur á vanskilum

Eins og áður hefur komið fram byggja líkön um líkur á alvarlegum vanskilum bæði á mælanlegum og huglægum þáttum og í einhverjum tilvikum er notast við lánshæfiseinkunnir ytri aðila. Líkur á alvarlegum vanskilum mótaðila eru uppfærðar reglulegu en tíðni uppfærslna fer eftir tegund mótaðila og fyrirgreiðslu.

Til viðbótar við að meta líkur á að alvarlegum vanskilum og úthluta hverri fyrirgreiðslu lánshæfiseinkunn, þá metur samstæðan einnig líkurnar á því að fyrirgreiðsla lántaka fari í alvarleg vanskil, á einhverjum tímupunkti á líftíma sínum (e. Lifetime probability of default; hér eftir LPD). LPD fyrirgreiðslna tekur tillit til væntinga stjórnenda, mögulega þróun í efnahagsmálum og líkunum á þróun lánshæfis á líftíma fyrirgreiðslunnar. Til að ákvarða um LPD eru reiknaðir PD ferlar, sem gefa líkur á alvarlegum vanskilum fyrir hvaða tímabil sem er, einn ferill fyrir hverja lánshæfismatseinkunn, PD líkan og efnahagssviðsmynd. Líftímalíkur á alvarlegum vanskilum á ársgrundvelli (e. annualized lifetime PD, hér eftir ALPD) eru þær 12 mánaða vanskilalíkur sem svara til fastra 12 mánaða líkinda á vanskilum út líftímann. Sú lánshæfiseinkunn sem samsvarar ALPD er skilgreind sem líftímalánshæfiseinkunn fyrirgreiðslunnar.

PD líkön samstæðunnar eru grunnurinn til að áætla PD feril fyrirgreiðslna. Samstæðan styðst við færslulíkön (e. transition models), þróuð á sögulegum gögnum, til að spá fyrir um þróun á lánshæfiseinkunn á tímabilum umfram eitt ár. Samstæðan hefur skipt upp færsluhegðun í sértæka áhættu og almenna áhættu og beitir spá sinni á þróun í efnahagsmálum á þá síðarnefndu. Greiningin á þróun lánshæfiseinkunnar vegna almennrar áhættu felur í sér skoðun á sambandi á milli vanskilaatburða og þróunar á lykil efnahagsstærðum. Atvinnuleysi er ráðandi spágildi. Á meðal annarra efnahagsstærða sem voru kannaðar eru verg landsframleiðsla og stýrivextir.

Samstæðan metur reglulega helstu efnahagsstærðir og tekur tillit til innri og ytri greininga við mat á framtíðarþróun þeirra. Samstæðan tiltekur grunnsviðsmynd, sem endurspeglar væntingar stjórnenda og sérfræðinga bankans ásamt öðrum mögulegum sviðsmyndum. Í gegnum beitingu ofangreindra líkana hafa þessar efnahagsspár áhrif á mat samstæðunnar á LPD og aðra þá þætti sem hafa áhrif á vænt tap yfir líftíma fyrirgreiðslna bankans.

Skýringar við samstæðureikninginn

56. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Nýr lánshæfismatslíkanastrúktur var innleiddur ár árinu 2019 - líkön voru uppfærð og ný búin til. Í tilviki einstaklinga á bankinn sex mismunandi líkön, eftir tegund fyrirgreiðslu, sem koma í staðinn fyrir þau tvö líkön sem voru fyrir; íbúðalán og önnur fyrirgreiðsla - lán með veði í íbúðahúsnæði, neytendalán, bílalán, ábyrgðir, lán til einstaklinga í atvinnuskyni og önnur lán. Í tilviki fyrirtækja á bankinn líkön fyrir eftirfarandi tegundir; stór fyrirtæki, lítil og meðalstór fyrirtæki, eignarhaldsfélög með takmarkað sjóðsstreymi, fjármálastofnanir (ytra lánshæfismat), ríki og sveitafélög, félagasamtök og húsfélög.

Tap að gefnum alvarlegum vanskilum

Hverri eign er úthlutað LGD-gildi en gildið lýsir mati á tapi að gefnum vanefndum. Bankinn skiptir LGD upp í þrjá meginþætti; líkur á að eign fari úr vanefndum án taps, væntum endurheimtum af sölu trygginga og endurheimtum fyrir ótryggðan hluta fyrirgreiðslunnar. Líkur á að eign fari úr vanefndum án taps byggjast á líkani bankans á sögulegum gögnum hans um eignir sem komast í skil eftir vanefndir án taps fyrir bankann. Væntar endurheimtur af sölu trygginga byggja á reikniverki um tryggingadreifingu en það tekur t.d. tillit til forgangsroðunar trygginga og tegundar. Mismunandi frádragi er beitt á mat á markaðsvirði trygginga eftir tryggingategundum og er það byggt á mati sérfræðinga bankans en stutt af sögulegum gögnum og tekur tillit til kostnaðar og tímagildi peninga. Eins er frádrag mismunandi eftir sviðsmyndum, sem byggir á þjóðhagslegum stærðum, við útreikninga á væntu tapi. Í sumum tilfellum eru eignir taldar að fullu tryggðar eftir að frádragi er beitt og bera því ekkert vænt tap. Endurheimtur fyrir ótryggðan hluta fyrirgreiðslunnar byggir á mati sérfræðinga bankans og tekur tillit til reynslu bankans af endurheimtum slíkrar fyrirgreiðslu.

Líkön sem meta líkur á að eign fari úr vanefndum án taps fyrir bankann voru uppfærð á árinu 2019 út frá uppfærðri skilgreiningu. Eign í vanskilum telst vera komin úr alvarlegum vanskilum (e. cured) hafi hún komist í full skil, innan átján mánaða frá því að hún fór fyrst í alvarleg vanskil, samanborið við tólf mánuði áður. Til viðbótar er nú horft á hverja tegund fyrirgreiðslu fyrir sig, eins og fyrir PD líkönin, en ekki á hvert lán fyrir sig eins og áður var gert. Tölfræðileg líkön voru búin til fyrir lán með veði í íbúðahúsnæði, neytendalán til einstaklinga, stór fyrirtæki og lítil og meðalstór fyrirtæki. Þar sem sumar af skýrðum líkananna eru skyldar breytum í PD líkönunum þarf að huga að fylgni milli cure og PD og er tekið tillit til þess í útreikningum bankans á væntu tapi. Til viðbótar hefur bankinn búið til líkan sem metur meðal líkur á að eign komist úr vanefndum á hverjum tíma, byggt á efnahagsstærðum, sem einnig er notað við útreikninga á væntu tapi fyrir mismunandi sviðsmyndir.

Fyrirgreiðsla við alvarleg vanskil

Við útreikning á fyrirgreiðslu við alvarleg vanskil byggir samstæðan á samningsbundnu greiðsluflæði hvernar fyrirgreiðslu fyrir sig en það er aðlagð út frá líkum á því að greitt verði inn á skuldina í heild eða hluta fyrir gjalddaga, dregið verði frekar á skuldina, skuldinni verði velt áfram, skuldin verði framlengd og því að staða ónýttar heimildar geti breyst í aðdraganda alvarlegra vanskila. Beiting þessara hegðunarlíkana, sem byggja á sögulegri þróun og spá um framtíðina, er mismunandi eftir tegund fyrirgreiðslu.

Veruleg aukning í útlánaáættu

Við mat á því hvort útlánaáætta fyrirgreiðslna hafi aukist verulega frá upphaflegri skráningu, metur samstæðan viðeigandi stuðningsgögn með reglulegu millibili. Matið byggir á sögulegri reynslu, sérfræðipækkingu og væntingum um framtíðarþróun. Vegna útreikninga á virðisrýrnun mun samstæðan meta markaðsskuldabréf sem bera litla áhættu á uppgjörstegi sem áhættulitlar eignir og ekki meta þær fyrir verulegri aukningu í áhættu frá upphaflegri skráningu.

Samstæðan álitur að veruleg aukning hafi orðið á útlánaáættu fyrirgreiðslu ef eitthvað af eftirfarandi hefur átt sér stað:

- lánshæfiseinkunn á uppgjörstegi er ekki í áhættuflokki 0 eða 1 og hefur versnað sem nemur meira en einni lánshæfiseinkunn, borið saman við fyrstu lánshæfiseinkunn fyrirgreiðslunnar eftir að hún kom fyrst í bækur bankans,
- líftíma-lánshæfiseinkunn á uppgjörstegi er ekki í áhættuflokki 0 eða 1 og hefur versnað sem nemur meira en einni lánshæfiseinkunn borið saman við fyrstu líftíma-lánshæfiseinkunn fyrirgreiðslunnar eftir að hún kom fyrst í bækur bankans. Þar sem ekki er hægt að ákvarða þessa stærð afturvirkir gildir þessi samanburður aðeins um fyrirgreiðslu sem veitt er eftir 1. janúar 2018.
- fyrirgreiðsla er í meira en 30 daga vanskilum eða
- lántakinn/fyrirgreiðslan er á athugunarlista.

Samstæðan fylgist með árangri þeirra viðmiða sem eru notuð til þess að bera kennsl á verulega aukningu í útlánaáættu og staðfestir reglulega að þessi viðmið nái bæði að grípa verulega aukningu í útlánaáættu áður en fyrirgreiðsla fer í alvarleg vanskil og einnig að fyrirgreiðsla sé ekki að færast á milli þrepa 1 og 2 að ástæðulausu með tilheyrandi flökti á væntu tapi.

Skýringar við samstæðureikninginn

56. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Útlánaálgildi

Á hverjum reikningsskiladegi metur samstæðan hvort upplýsingar liggi fyrir um að virði fjáreigna sem ekki eru færðar á gangvirði hafi rýrnað. Fjáreign telst hafa rýrnað og virðisrýrnun hefur myndast ef fyrir liggja upplýsingar um að tapsatburður hafi átt sér stað eftir upphaflega færslu eignarinnar og sá tapsatburður hafi áhrif á framtíðar sjóðstreymi fjáreignarinnar sem hægt er að áætla með áreiðanlegum hætti.

Upplýsingar um virðisrýrnun eru meðal annars sannreynanleg gögn um verulega fjárhagserfiðleika lántakanda eða útgefanda, vanskil eða vanræksla lántakanda, endurfjármögnun á láni á kjörum sem samstæðan myndi að öðrum kosti ekki veita, vísbendingar um að lántakandi eða útgefandi verði gjaldþrota, brotthvarf virks markaðar fyrir fjármálagerning, eða önnur gögn sem varða eignasafn svo sem óhagstæðar breytingar á greiðslustöðu lántakanda eða útgefanda í safninu, eða efnahagsaðstæður sem tengjast vanefndum innan safnsins. Við mat á virðisrýrnun eru eftirarandi þættir hafðir í huga:

- samanlagðar áhættuskuldbindingar samstæðunnar gagnvart viðskiptavininum,
- fjárhæð og tímasetning væntanlegra innborgana og endurheimta,
- líkleg fjárhæð sem fæst greidd úr búi við slit eða gjaldþrot,
- hversu flókið það er að ákvarða heildarfjárhæð og forgangsöröðun á öllum kröfum kröfuhafa og hversu mikil lagaleg og tryggingarleg óvissa er fyrir hendi,
- söluvirði veðsettra eigna (eða annarra áhættumildandi þátta) og líkur á árangursríku fjárnámi og
- líklegur frádráttur vegna kostnaðar af innheimtu útistandandi fjárhæða.

Upphæð virðisrýrnunar fjáreignar er munurinn á framreiknuðu kaupvirði hennar og áætluðu núvirtu framtíðar sjóðstreymi. Í sumum tilfellum eru eignir ekki niðurfærðar vegna góðrar tryggingarþekju.

Virðisrýrnun er færð sem hluti af hreinni virðisbreytingu og er sundurliðuð í skýringu 42. Ef atburðir sem eiga sér stað eftir færslu virðisrýrnunar verða þess valdandi að fjárhæð virðisrýrnunar lækkar, er áður færð virðisrýrnun bakhæð í gegnum hreina virðisbreytingu.

Útreikningar á væntu tapi

Útreikningar á væntu tapi byggja á þremur grunnþáttum;

- líkum á alvarlegum vanskilum (e. probability of default, PD),
- tapi vegna alvarlegra vanskila (e. loss given default, LGD) og
- fyrirgreiðslu við alvarleg vanskil (e. exposure at default, EAD).

Fyrir hvern ofangreindan þátt hefur bankinn þróað eigin líkön, nema þegar stuðst er við lánshæfiseinkunum ytri aðila. Líkönin byggja ýmist á tölfraðilegum aðferðum og/eða reynslu og þekkingu sérfræðinga sem er stutt sögulegum gögnum og aðlagð að væntingum um þróun efnahagsstærða.

Við útreikning á væntu tapi er könnuð áhættan á alvarlegum vanskilum yfir allan samningstímann (að teknu tilliti til framlenginga) á meðan útlánaáhætta er til staðar. Samningstíminn nær til þess dags sem samstæðan á samningsbundinn rétt á að fara fram á endurgreiðslu eða segja upp lánsloforði eða ábyrgð. Hinsvegar fela yfirdráttar- og kreditkortalan í sér bæði útborguð lán og óáðregin lánsloforð. Samstæðan reiknar vænt tap vegna þessara tegunda fyrirgreiðslu fyrir lengra tímabil en hámarks samningstímabilið segir til um ef samningar samstæðunnar um endurgreiðslu og afturköllun á óáðregna lánshlutanum takmarka ekki upphæð fyrirgreiðslu samstæðunnar vegna útlánatapa á samningstímanum. Þessar tegundir fyrirgreiðslu hafa ekki afmarkað endurgreiðslutímabil eða endurgreiðsluform. Að ákveðnum skilyrðum uppfylltum getur samstæðan afturkallað þessar tegundir fyrirgreiðslu samstundis en þeim samningsbundnum réttindum er ekki beitt frá degi til dags heldur aðeins þegar samstæðan verður vör við verulega aukningu í útlánaáhættu. Við mat á lengd tímabilsins sem notað er fyrir þessar skuldbindingar er horft til þeirra útlánaeftirlitsaðgerða sem samstæðan gerir ráð fyrir að beita og eiga að milda áhrif vænts taps. Meðal aðgerða má nefna lækkuð heimilda, afturköllun fyrirgreiðslu og/eða breytingu á áðregnum hluta skuldarinnar yfir í lán með föstu endurgreiðsluformi. Við útreikning á væntu tapi eru væntar greiðslur núvirtar með virkum vöxtum fyrirgreiðslunnar.

Efnahagssviðsmyndir

Vænt tap (e. expected credit loss, ECL) fyrirgreiðslu er vegið meðaltal á væntu tapi fyrir þær mismunandi efnahagssviðsmyndir sem stjórnendur samstæðunnar leggja til. Í dag notast samstæðan við þrjár sviðsmyndir; grunnsviðsmynd, bjartsýna sviðsmynd og svartsýna sviðsmynd. Vigt hverrar sviðsmyndar gefur til kynna mat á því hversu líklegt er að efnahagsbreytur, sem notaðar eru til grundvallar hverri sviðsmynd, þróist líkt og sviðsmyndin segir til um. Spá um þróun efnahagsstærða og tilheyrandi viktir byggja á spá sérfræðinga bankans sem styðjast m.a. við söguleg gögn. Spá samstæðunnar um þróun efnahagsstærða hefur bæði áhrif á mat hennar á því hvort útlánaáhætta fyrirgreiðslu hafi aukist verulega frá því að hún var upphaflega veitt (í gegnum samanburð á líftíma lánshæfiseinkunn) og áhrif á mat á væntu tapi þar sem allir grunnþættir vænts taps (PD, LGD og EAD) eru háðir efnahagsstærðum.

Sú efnahagsstærð sem hefur mest vægi í útreikningum bankans á væntu tapi er atvinnuleysi, eins og það er mælt hjá Vinnuálastofnun. Mikil fylgni er á milli tíðni alvarlegra vanskila hjá samstæðunni og hlutfalls atvinnuleysis. Þá er einnig fylgni milli hlutfalls þeirra sem komast í full skil eftir að hafa verið í alvarlegum vanskilum og hlutfalls atvinnuleysis. Varúðarfrádrag er mismunandi eftir sviðsmyndum. Uppgreiðslutíðni, sem hefur áhrif á EAD, er háð vaxtamun við endurfjármögnun og þar sem fylgni er á milli vaxtastigs og atvinnuleysis er vænt uppgreiðslutíðni mismunandi fyrir hverja sviðsmynd.

Afskriftir lána

Lán eru afskrifuð, annaðhvort að hluta eða öllu leyti, þegar það eru engar raunhæfar væntingar á endurgreiðslum þ.e. vegna árangurslauss fjárnáms eða gjaldþrots lántaka. Tryggð lán eru almennt afskrifuð þegar tryggingar hafa verið innleystar. Eftir afskrift er lánum haldið í kröfuvakt í samræmi við innheimtu aðgerðir og heimildir íslenskra laga.

Skýringar við samstæðureikninginn

56. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Skilmálabreytingar

Í sumum tilfellum er skilmálum fjáreigna breytt og um þá endursamið, nýir skilmálar geta haft áhrif á samningsbundið sjóðsflæði. Meðhöndlun skilmálabreytinga fer eftir þeim ferlum sem farið er í vegna samningagerðar og umfangs og eðli þeirra breytinga sem farið er í. Skilmálabreytingar sem farið er í vegna virðisrýmunar, einkum vegna endurskipulagningar vandræðalána, eru almennt meðhöndluð sem skilmálabreyting á upphaflegu fjáreigninni nema ef skilmálabreytingar eru álitnar verulegar. Verulegar skilmálabreytingar eru almennt álitnar vera uppgjör samningsbundins sjóðsflæðis, þannig geta slíkar skilmálabreytingar valdið því að upphafleg fjáreign verður afskráð og ný fjáreign skráð þess í stað.

Ef skilmálabreyting hefur ekki í för með sér afskráningu fjáreignar, er bókfært virði fjáreignarinnar endurreiknað sem núvirði af skilmálabreyttu samningsbundnu sjóðsflæði, núvirtu með upphaflegu virku vöxtunum sem verða til innlausnar á hagnaði eða tapi. Fjáreignin heldur áfram að falla undir sama mat á verulegri aukningu á útlánaáættu í samanburði við upphaflega skráningu og virðisrýmun eins og lýst er að ofan. Skilmálabreytt fjáreign mun færast úr þrepi 3 ef þeir þættir sem urðu til flokkunar í þrep 3 eru ekki lengur til staðar. Skilmálabreytt fjáreign mun færast úr þrepi 2 ef fjáreign uppfyllir ekki lengur flokkunarreglur sem notaðar eru til að meta verulega aukningu á útlánaáættu, sem er byggt á breytingum á PD, LPD, fjölda daga í vanskilum auk annarra þátta.

Ef skilmálabreyting hefur í för með sér afskráningu fjáreignar og skráningar nýrrar fjáreignar, verður nýja fjáreignin almennt flokkuð í þrep 1, nema ef eign er metin vera virðisrýrð við upphaflega skráningu. Til að meta verulega aukningu á útlánaáættu lána sem eru nýskráð í kjölfar skilmálabreytinga er stuðst við dagsetningu skilmálabreytingar við nýtt mat.

57. Áhættuvarnarreikningsskil

Við innleiðingu IFRS 9 frá 1. janúar 2018, valdi samstæðan að beita reglum IAS 39 um áhættuvarnarreikningsskil, skv. undanþágu í IFRS 9. Samstæðan eykur þó upplýsingagjöf sína um áhættuvarnarreikningsskil í samræmi við IFRS 7, Fjármálagerninga. Þar sem val á reikningshaldslegri meðferð veitir ekki undanþágu frá nýjum skýringarköflum skv. IFRS 7.

Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum vegna tiltekinnar skuldabréfa sem bankinn gefur út í erlendri mynt og bera fasta vexti og ákveðinna vaxtaskiptasamninga í erlendri mynt. Samstæðan færir gangvirðisbreytingar vaxtaskiptasamningsins ásamt breytingum á gangvirði skuldabréfsins, sem tilheyra vaxtaáættunni, yfir hreinan hagnað af gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga, sjá skýringu 10. Reiknaðir áfallnir vextir vaxtaskiptasamningsins og skuldabréfsins eru færðir yfir hreinar vaxtatekjur, sjá skýringu 7.

Aðrir afleiðusamningar, sem ekki er beitt í fullgildri áhættuvörn, eru notaðir til að stýra ójöfnuði í erlendri mynt, vöxtum, verðbréfum og útlánaáættu. Fjármálagerningarinn fela í sér, en eru ekki einskorðaðir við, vaxtaskiptasamninga, gjaldeyrisvaxtaskiptasamninga, framvirka samninga, valréttarsamninga og skiptasamninga með lán og verðbréf.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnar skráir samstæðan með formlegum hætti sambandið milli þess sem áhættuvörnin nær til og áhættuvarnarsamningsins, þar með talið markmið með áhættustýringunni og stefnuna sem ákvörðuð var þegar farið var í áhættuvörnina, ásamt aðferðafræðinni sem beitt verður við mat á árangri áhættuvarnarinnar. Samstæðan metur, bæði við upphaf, lok og á meðan að áhættuvarnarsamningurinn er í gildi, hvort áhættuvarnarsamningurinn muni verða árangursríkur í að verja þær breytingar á gangvirði þess sem áhættuvarið er, á því tímabili sem áhættuvörnin nær til og jafnframt hvort niðurstaðan af hverjum áhættusamningi sé í raun innan 80-125% marka.

Í þeim tilvikum þegar áhættuvarnarsamningur er seldur, felldur niður eða lokið eða þegar áhættuvörnin uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir áhættuvarnarreikningsskilum á gangvirði þá er áhættuvarnarreikningsskilum hætt samstundis. Færslur sem upp koma fram að lokum áhættuvarnarreikningsskilanna vegna þess sem áhættuvarið er með vaxtaskiptasamningi, er fært yfir rekstur sem hluti af endurreiknuðum virkum vöxtum yfir eftirstæðan líftíma.

58. Handbært fé

Til handbærs fjár í yfirlitinu yfir sjóðstreymi telst sjóður, óbundnar innstæður í Seðlabanka Íslands og óbundnar innstæður hjá lánastofnunum. Handbært fé og ígildi þess samanstendur af innstæðum með gjalddaga innan þriggja mánaða frá móttöku. Handbært fé er eignfært á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi.

Skýringar við samstæðureikninginn

59. Lán

Lán eru fjármálagerningar með föstum eða ákveðnum greiðslum sem ekki eru skráðir á virkum markaði og sem samstæðan hefur ekki í hyggju að selja þegar í stað eða í náninni framtíð. Lán eru m.a. lán sem samstæðan veitir lánastofnunum og viðskiptavinum sínum, þátttaka í sambankalánum og yfirtekin lán.

Lán eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum innbyggðum beinum viðskiptakostnaði og síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta.

Þegar samstæðan er leigusali samkvæmt leigusamningi sem færir alla eða mestalla áhættu og ávinning af eignarhaldi eignar til leigutaka, er samningurinn flokkaður sem kaupleiga og krafa jöfn hreinni fjárfestingu í leigusamningnum er færð meðal lána.

Þegar samstæðan kaupir eign og gerir jafnframt samning um að endurselja eignina (eða sambærilega eign) á föstu verði í framtíðinni með endurhverfum viðskiptum eða verðbréfalántökum, er samningurinn færður sem lán og undirliggjandi eign er ekki færð í reikningsskil samstæðunnar.

60. Afleiðusamningar

Afleiðusamningur er fjármálagerningur eða annar samningur þar sem verðmæti breytist til samræmis við breytingar á undirliggjandi breytum, svo sem hlutabréfum, hrávöru eða skuldabréfum, vísitölu, gengi eða vöxtum og sem annað hvort kallar á enga upphaflega fjárfestingu eða fjárfestingu sem er minni en þörf væri á við aðrar tegundir samninga, sem búast mætti við að hefðu svipaða svörun við breytingum á markaðspáttum, og gerður er upp síðar.

Afleiðusamningar eru færðir á gangvirði. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning. Breytingar á gangvirði afleiðusamninga skiptast í vaxtatekjur, gengismun og hreinar fjármunatekjur. Vaxtatekjur eru færðar eftir því sem þær falla til. Afleiðusamningar með jákvæða gangvirðisstöðu eru færðir sem fjármálagerningar og afleiðusamningar með neikvæða stöðu eru færðir sem fjárskuldir á gangvirði í efnahagsreikningi.

61. Óefnislegar eignir

Viðskiptavild og innviðir

Viðskiptavild og innviðir sem myndast við kaup á dótturfélögum er flokkuð með óefnislegum eignum. Eftir upphaflega skráningu eru viðskiptavild og innviðir bókfærð á kostnaðarverði, að frádregnum uppsöfnuðum niðurfærslum vegna virðisrýrnunar.

Viðskiptatengsl og tengdir samningar

Viðskiptatengsl og tengdir samningar eru metnir á kostnaðarverði, að frádregnum uppsöfnuðum niðurfærslum vegna virðisrýrnunar.

Hugbúnaður

Hugbúnaðar sem samstæðan hefur aflað sér er færður á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og niðurfærslum vegna virðisrýrnunar sé um þær að ræða.

Kostnaður sem fellur til síðar við hugbúnað er einungis eignfærður þegar hann eykur efnahagslegan framtíðarávinning sem falinn er í þeirri tilteknu eign sem hann tengist. Allur annar kostnaður er gjaldfærður þegar til hans er stofnað.

Niðurfærsla óefnislegra eigna

Í rekstrarreikningi er niðurfærsla óefnislegara eigna gjaldfærð línulega yfir áætlaðan nýtingartíma. Hugbúnaður er niðurfærður frá þeim degi sem hann er tiltækur til notkunar. Áætlaður nýtingartími óefnislegra eigna á núverandi tímabili og samanburðar tímabili er þrjú til tíu ár.

Skýringar við samstæðureikninginn

62. Fjárfestingareignir

Fjárfestingareign er eign sem ætluð er til öflunar leigutekna, til ávöxtunar eða hvort tveggja.

Fjárfestingareignir eru upphaflega færðar á kostnaðarverði en eftir það á gangvirði. Hagnaður eða tap sem stafar af breytingum á gangvirði fjárfestingareigna er fært í rekstrarreikning.

63. Virðisrýrnun annarra eigna en fjáreigna

Bókfært virði eigna samstæðunnar sem ekki eru fjáreignir, annarra en fastafjármuna til sölu, fjárfestingareigna og frestaðrar skatteignar, er yfirfarið á hverjum uppgjörssdegi til að meta hvort einhver merki séu um virðisrýrnun. Ef slík merki finnast þá er endurheimtanlegt virði eignarinnar áætlað. Endurheimtanlegt virði ófærislegra eigna er metið árlega.

Virðisrýrnun er færð ef bókfært virði eignar reynist hærra en endurheimtanlegt virði hennar. Virðisrýrnun er færð í rekstrarreikning.

Endurheimtanlegt virði eignar er söluverð að frádregnum kostnaði við sölu eða nýtingarvirði, hvort sem hærra reynist. Við mat á nýtingarvirði er framtíðarsjóðstreymi núvirt miðað við ávöxtunarkröfu að teknu tilliti til skatta sem endurspeglar gildandi mat markaðarins á tímavirði peninga og áhættu sem tengist viðkomandi eign.

Virðisrýrnun annarra eigna, þar sem virðisrýrnun hefur verið skráð á fyrri tímabilum, er metin á hverjum uppgjörssdegi í leit að vísbendingum um að rýrnun hafi minnkað eða sé ekki lengur fyrir hendi. Virðisrýrnun er bakfærð ef breyting hefur átt sér stað á því mati sem notað var við útreikning á endurheimtanlegu virði. Virðisrýrnun er einungis bakfærð að því marki að bókfært virði eignarinnar sé ekki hærra en bókfært virði sem hefði verið ákvarðað, að frádregnum afskriftum eða niðurfærslu ef engin virðisrýrnun hefði verið færð.

64. Innlán

Innlán eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum viðskiptakostnaði og síðan mæld á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta.

65. Lántaka

Lántökur metnar á afskrifuðu kostnaðarverði og á lántökutímabilinu er mismunurinn milli kostnaðar og innlausnarvirðis færður í rekstrarreikning á grundvelli virkra vaxta. Áfallnir ógreiddir vextir eru meðtaldir í bókfærðu virði lántöku.

66. Víkjandi lántaka

Víkjandi lántaka eru fjárskuldbindingar í formi víkjandi fjármagns sem, ef til slita samstæðunnar kæmi, hvort heldur er að eigin frumkvæði eða ekki, verða ekki endurgreiddar fyrr en eftir að kröfur almennra kröfuhafa hafa verið greiddar. Við útreikning á eiginfjárhlutfalli eru víkjandi skuldir færðar undir eiginfjárbátt 2. Samstæðan getur aðeins greitt upp víkjandi skuldir með leyfi Fjármálaeftirlitsins.

Víkjandi lántaka er upphaflega skráð á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði. Eftir upphaflega skráningu eru víkjandi skuldbindingar færðar á nafnvirði höfuðstólsfjárhæðar auk áfallinna vaxta, sem færðir eru í rekstrarreikning samkvæmt samningsbundnum lánaskilmálum.

67. Eignir og aflögð starfsemi til sölu

Samstæðan flokkar eignir sem eignir til sölu ef bókfært virði þeirra verður endurheimt aðallega með sölu fremur en með áframhaldandi nýtingu. Til að þetta eigi við þarf eignin eða aflagða starfsemi að vera tiltæk til sölu þegar í stað í núverandi ástandi, einungis með skilyrði um hefðbundin viðskiptakjör sem gilda um slíkar eignir eða eignasamstæður og salan þarf að vera talin mjög líkleg.

Áður en eign er flokkuð til sölu þá er mat á viðkomandi eign, svo og öllum eignum og skuldum í aflagðri starfsemi, uppfært í samræmi við viðeigandi alþjóðlegan reikningsskilastaðal. Því næst eru fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi færð á kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist. Virðisrýrnun sem er til staðar við upphaflega flokkun sem eignir eða aflögð starfsemi til sölu er færð í rekstrarreikning, jafnvel þó um virðishækkun sé að ræða. Sama á við um hagnað eða tap við síðari virðisbreytingu. Virðishækkun með bakfærslu virðisrýrnunar á síðari tímabilum er takmörkuð þannig að bókfært verð eignar eða aflagðrar starfsemi fari ekki yfir það bókfærða virði sem hefði verið ákvarðað ef engin virðisrýrnun hefði verið færð á fyrri árum.

Skýringar við samstæðureikninginn

68. Aðrar eignir og aðrar skuldir

Varanlegir rekstrarfjármunir

Rekstrarfjármunir eru metnir á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun. Þegar hlutar rekstrarfjármuna hafa mismunandi nýtingartíma eru þeir færðir hver í sínu lagi eins og um aðgreinda rekstrarfjármuni væri að ræða.

Kostnaður sem fellur til síðar er einungis eignfærður ef líklegt þykir að efnahagslegur ávinningur af eigninni muni renna til samstæðunnar. Viðgerða- og viðhaldskostnaður er gjaldfærður eftir því sem til hans stofnast.

Fyrningargrunnur varanlegra rekstrarfjármuna er ákveðinn eftir að niðurlagsverð þeirra er dregið frá. Afskriftir eru gjaldfærðar í rekstrarreikning línulega miðað við áætlaðan nýtingartíma hvers einstaks rekstrarfjármunar. Áætlaður nýtingartími er sem hér segir:

Fasteignir	33 ár
Tæki og búnaður	3-7 ár

Fyrningaraðferðir, nýtingartími og niðurlagsverð eru endurmetin árlega.

Nýtingarréttur og leiguskuld

Samstæðan metur hvort samningur feli í sér leigu við upphaf samningsins. Samstæðan færir nýtingarrétt og sambærilega skuld vegna allra leigusamninga þar sem samstæðan er leigutaki. Tvær undantekningar eru heimilar skv. staðlinum en annars vegar er um að ræða leigusamninga til skamms tíma og hins vegar samninga vegna eigna sem eru óverulegar hvað fjárhæðir varðar. Fyrir slíka leigusamninga eru leigugreiðslurnar færðar línulega til gjalda á leigutímanum. Við skráningu leiguskuldar er virði hennar fundið sem samtala allra leigugreiðslna sem ógreiddar eru á samningsdegi, núvirtar með þeim vöxtum sem bankanum býðst á markaði. Nýtingarrétturinn endurspeglar upphaflegt mat á leiguskuldinni. Eftir upphaflega skráningu er eignin færð á afskrifuðu kostnaðarverði.

Aðrar eignir og aðrar skuldir

Aðrar eignir og aðrar skuldir eru færðar á kostnaðarverði að frádreginni virðisrýrnun.

Vátryggingaskuld

Við mat á tjónaskuld er byggt á matsreglum um vátryggingaskuld í Solvency II gjaldþolsreglunum. Gögn úr tjónakerfi eru framreiknuð til að spá fyrir um lokafjárhæð þeirra á verðlagi reikningsskiladags ásamt samsvarandi greiðsluröð frá reikningsskiladegi þar til lokið verður við uppgjör á tjónum sem urðu fyrir lok reikningsskiladags. Auk þess er metinn uppgjörskostnaður, áhættuálag og fleiri þættir í samræmi við leiðbeiningar Solvency II. Þessi aðferð er í samræmi við matsreglur um vátryggingaskuld IFRS 4.

69. Eigið fé

Arðgreiðslur

Arðgreiðslur eru færðar á eigið fé á því tímabili sem þær eru samþykktar af hluthöfum Arion banka hf.

Bundinn reikningur vegna dóttur- og hlutdeildarféлага

Í lögum um ársreikninga nr. 3/2006 kemur fram að nemi hlutdeild í rekstrarárangri dóttur- eða hlutdeildarfélags hærri fjárhæð en sem nemur mótteknum arði eða þeim arði sem ákveðið hefur verið að úthluta skal mismunurinn færður á bundinn hlutdeildarreikning á meðal eigin fjár, að teknu tilliti til skattaáhrifa, sem óheimilt er að úthluta arði af. Sé hlutdeild í dóttur- eða hlutdeildarfélagi seld eða afskrifuð skal leysa hlutdeildarreikninginn upp og færa breytinguna á óráðstafað eigið fé.

Bundinn reikningur vegna verðbréfaeignar

Samkvæmt lögum um ársreikninga nr. 3/2006 skal færa matsbreytingar á fjáreignum, tilgreindum á gangvirði við upphaflega skráningu, af óráðstöfuðu eigin fé á gangvirðisreikning meðal eigin fjár, að teknu tilliti til skattaáhrifa eftir því sem við á, sem óheimilt er að úthluta arði af. Leysa skal gangvirðisreikning upp til jafns við framkomnar breytingar á viðkomandi eign eða skuldbindingu þegar hún er seld eða innleyst eða forsendur fyrir matsbreytingu eru ekki fyrir hendi.

Bundinn reikningur vegna eignfærðs þróunarkostnaðar

Samkvæmt lögum um ársreikninga nr. 3/2006 skulu félög sem eignfæra þróunarkostnað færa sömu fjárhæð af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn reikning meðal eigin fjár. Ekki er heimilt að að úthluta arði af bundna reikningnum. Fjárhæðir sem færðar eru á bundinn reikning eru bakhærðar í samræmi við afskriftir eignfærðs þróunarkostnaðar. Sé eign seld eða afskrifuð að fullu skal leysa bundna reikninginn upp.

Óinnleyst vegna gangvirðisbreytinga

Uppsafnaðar óinnleystar gagnvirðisbreytingar að teknu tilliti til skattaáhrifa vegna fjáreigna færðum á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Bundni reikningurinn er uppleystur í takti við innlausn á hagnaði eða tapi fjáreigna við afskráningu.

Skýringar við samstæðureikninginn

69. Eigið fé, frh.

Lögbundinn varasjóður

Samkvæmt lögum um hlutafélög nr. 2/1995 skal leggja að minnsta kosti 10% af hagnaði samstæðunnar, sem er ekki varið til að mæta tapi frá fyrri árum og fer ekki í aðra lögbundna sjóði, í lögbundinn varasjóð uns hann nemur 10% af hlutafé. Þegar því marki hefur verið náð skal framlag í sjóðinn nema að lágmarki 5% af hagnaði þar til lögbundinn varasjóður nemur 25% af hlutafé bankans.

Þýðingarmunur

Undir þýðingarmun er færður allur gengismunur sem verður til við umreikning reikningsskila dótturfélaga sem eru með reikningsskil sín í erlendum gjaldmiðlum.

70. Hagnaður á hlut

Hagnaður á hlut er reiknaður með því að deila hreinum hagnaði sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf. með vegnu meðaltali almennra útistandandi hluta á árinu.

71. Ábyrgðir

Í venjubundnum viðskiptum sínum veitir samstæðan fjárhagslegar ábyrgðir sem samanstanda af veittum ábyrgðum og greiðslutryggingum. Fjárhagslegar ábyrgðir eru upphaflega færðar í reikningsskilin á gangvirði, sem er sú þóknun sem rennur til samstæðunnar. Eftir upphaflega færslu er skuldbinding samstæðunnar fyrir sérhverja ábyrgð metin á hvoru sem hærra reynist, fjárhæðinni sem upphaflega var færð að frádreginni innlausn þóknunar ef við á, eða bestu áætlun á þeim útgjöldum sem falla á samstæðuna við að gera upp skuldbindingu vegna ábyrgðarinnar. Hækkun skuldbindingar vegna ábyrgða er færð í rekstrarreikning. Ábyrgðarþóknunin er færð línulega yfir líftíma ábyrgðarinnar í rekstrarreikning sem hreinar þóknunatekjur.

72. Fjárvarsla

Samstæðan veitir viðskiptavinum sínum þjónustu á sviði fjárvörslu, eignastýringar, fjárfestingarráðgjafar og almenna ráðgjafarþjónustu. Til að veita slíka þjónustu þarf samstæðan að taka ákvarðanir um meðferð, kaup eða ráðstöfun fjármálagerna. Eignir í fjárvörslu eru ekki færðar í efnahagsreikning samstæðunnar.

73. Starfskjör

Öll fyrirtæki samstæðunnar eru með skilgreinda starfskjarastefnu. Félögin greiða skyldu- og samningsbundin iðgjöld með framlagi í séreigna- eða almenna lífeyrissjóði. Samstæðan hefur engar frekari greiðsluskyldur umfram þessi framlög. Iðgjöldin eru færð til gjalda í rekstrarreikning þegar þau falla til. Samstæðan rekur engan réttindatengdan lífeyrissjóð.

74. Nýir staðlar sem ekki hafa enn tekið gildi

Nýir staðlar, breytingar á stöðlum og túlkningar hafa verið gefin út en ekki enn tekið gildi að því er varðar árið 2019 og hefur ekki verið beitt við gerð þessara reikningsskila. IFRS 17 Tryggingar er nýr staðall sem mun hafa þýðingu fyrir samstæðuna.

IFRS 17 Vátryggingasamningar

IFRS 17 Vátryggingasamningar setur reglur um færslu, mat, framsetningu og skýringar vegna vátryggingasamninga. Staðallinn nær til allra tegunda vátryggingasamninga. Markmiðið með staðlinum er að setja fram reikningshaldslega meðferð fyrir vátryggingasamninga sem er samræmanleg og nýtist vátryggjanda betur. IFRS 17 tekur gildi 1. janúar 2021, með kröfu um uppfærðar samburðarfjárhæðir. Staðallinn hefur áhrif á dótturfélagið Vörð sem er að meta áhrifin af innleiðingu hans.

5 ára yfirlit

Rekstarreikningur

	2019	2018	2017	2016	2015
Hreinar vaxtatekjur	30,317	29,319	28,920	29,900	26,992
Hreinar þóknatekjur	9,950	10,350	10,211	13,978	14,484
Hreinar tekjur af tryggingum	2,886	2,589	2,093	1,395	760
Hreinar fjármunatekjur	3,212	2,302	4,045	5,162	12,844
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélagi	756	27	(927)	908	29,466
Aðrar rekstrartekjur	877	1,584	2,521	3,203	2,074
Rekstrartekjur	47,998	46,171	46,863	54,546	86,620
Laun og tengd gjöld	(14,641)	(14,278)	(13,602)	(16,659)	(14,892)
Annar rekstrarkostnaður	(12,222)	(12,000)	(9,291)	(13,881)	(12,919)
Rekstarkostnaður	(26,863)	(26,278)	(22,893)	(30,540)	(27,811)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(2,984)	(3,386)	(3,172)	(2,872)	(2,818)
Hrein virðisbreyting	(382)	(3,525)	312	7,236	(3,087)
Hagnaður fyrir tekjuskatt	17,769	12,982	21,110	28,370	52,904
Tekjuskattur	(3,714)	(4,046)	(5,966)	(6,631)	(3,225)
Hagnaður af áframhaldandi rekstri	14,055	8,936	15,144	21,739	49,679
Afkoma af aflagðri starfsemi, eftir skatta	(12,955)	(1,159)	(725)	-	-
Hagnaður	1,100	7,777	14,419	21,739	49,679

Efnahagsreikningur

Eignir

Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	95,717	83,139	139,819	87,634	48,102
Lán til lánastofnana	17,947	56,322	86,609	80,116	87,491
Lán til viðskiptavina	773,955	833,826	765,101	712,422	680,350
Fjármálagerningar	117,406	114,557	109,450	117,456	133,191
Fjárfestingareignir	7,119	7,092	6,613	5,358	7,542
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	852	818	760	839	27,299
Óefnislegar eignir	8,367	6,397	13,848	11,057	9,285
Skatteignir	2	90	450	288	205
Eignir og aflögð starfsemi til sölu	43,626	48,584	8,138	4,418	5,082
Aðrar eignir	16,864	13,502	16,966	16,436	12,496
Eignir samtals	1,081,855	1,164,327	1,147,754	1,036,024	1,011,043

Skuldir og eigið fé

Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	5,984	9,204	7,370	7,987	11,387
Innlán frá viðskiptavinum	492,916	466,067	462,161	412,064	469,347
Fjárskuldir á gangvirði	2,570	2,320	3,601	3,726	7,609
Skattskuldir	4,404	5,119	6,828	7,293	4,922
Skuldir vegna aflagðrar starfsemi til sölu	28,631	26,337	-	-	-
Aðrar skuldir	32,697	30,107	57,062	54,094	49,461
Lántaka	304,745	417,782	384,998	339,476	256,058
Víkjandi lántaka	20,083	6,532	-	-	10,365
Skuldir samtals	892,030	963,468	922,020	824,640	809,149
Eigið fé hluthafa Arion banka	189,644	200,729	225,606	211,212	192,786
Hlutdeild minnihluta	181	130	128	172	9,108
Eigið fé samtals	189,825	200,859	225,734	211,384	201,894
Skuldir og eigið fé samtals	1,081,855	1,164,327	1,147,754	1,036,024	1,011,043

Valitor Holding hf. var flokkað sem aflögð starfsemi til sölu á árinu 2018, sjá skýringu 29. Samanburðarfjárhæðum fyrir árin 2015 og 2016 hefur ekki verið breytt.

Viðauki

Óendurskoðaður

Stjórnarháttayfirlýsing Arion banka hf.

fyrir árið 2019

Góðir stjórnarhættir stuðla að opnum og traustum samskiptum stjórnar, hluthafa, viðskiptavina og annarra hagsmunaaðila, s.s. starfsmanna bankans og almennings. Stjórnarhættir bankans leggja ennfremur grunninn að ábyrgri stjórnun og ákvarðanatöku, með það að markmiði að skapa varanleg verðmæti. Stjórn bankans leggur ríka áherslu á góða stjórnarhætti og endurmetur stjórnarhætti sína reglulega með tilliti til viðurkenndra leiðbeininga um stjórnarhætti.

Stjórnarháttayfirlýsing Arion banka hf. (Arion banki eða bankinn) byggir á lögum og reglum og viðurkenndum leiðbeiningum sem í gildi eru á þeim tíma sem ársreikningur bankans er staðfestur af stjórn.

Fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum

Arion banki hlaut viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum að undangengnu formlegu mati sem byggir á leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja, sem Viðskiptaráð Íslands, Samtök atvinnulífsins og Nasdaq Iceland gefa út, fyrst í desember 2015 og aftur í apríl 2019. Viðurkenningin er veitt í kjölfar ítarlegrar úttektar óháðs aðila á stjórnarháttum bankans, s.s. starfsháttum stjórnar, undirnefnda og stjórnenda. Viðurkenningin gildir í þrjú ár í senn.

Fylgni við leiðbeiningar um góða stjórnarhætti

Arion banka ber samkvæmt lögum nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, að fylgja viðurkenndum leiðbeiningum um góða stjórnarhætti. Bankinn fylgir leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja, 5. útgáfu, útgefnum af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins í maí 2015, sem aðgengilegar eru á vefsíðunni www.leidbeiningar.is. Samkvæmt leiðbeiningunum skal greint frá því hvort vikið sé frá hluta þeirra og þá hvaða, auk þess sem greina skal frá ástæðum frávika. Bankinn fylgir leiðbeiningunum með einu fráviki:

Grein 5.1.2 gerir ráð fyrir því að starfsreglur undirnefnda stjórnar séu birtar á vefsíðu bankans. Starfsreglur lánanefndar stjórnar eru ekki birtar á vefsíðu bankans með tilliti til eðlis þeirra.

Tilnefningarnefnd Arion banka hefur það hlutverk að styðja við góða stjórnarhætti bankans og auðvelda upplýsta ákvarðanatöku hluthafa við val á stjórnarmönnum, með það að markmiði að stjórnarmenn hafi víðtæka og fjölhæfa þekkingu og reynslu. Tilnefningarnefnd er ætlað að vera ráðgefandi við val á stjórnarmönnum auk þess að leggja fram tillögu um þóknun stjórnar. Á aðalfundi bankans þann 20. mars 2019 voru tveir nefndarmenn í tilnefningarnefnd kjörnir, þeir Christopher Felix

Johannes Guth og Keith Magliana. Á hluthafafundi þann 9. ágúst 2019 var Júlíus Þorfinnsson kjörinn í tilnefningarnefnd í stað Christopher Felix Johannes Guth. Þriðji nefndarmaður tilnefningarnefndar er tilnefndur af stjórn í samræmi við starfsreglur tilnefningarnefndar og er það varaformaður stjórnar, Herdís Dröfn Fjeldsted.

Lagarammi um starfsemina

Arion banki er fjármálafyrirtæki og hefur starfsleyfi sem viðskiptabanki samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Þau lög sem gilda að auki um starfsemi bankans eru m.a. lög um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007, lög um verðbréfasjóði, fjárfestingasjóði og fagfjárfestingasjóði nr. 128/2011, lög um greiðsluþjónustu nr. 120/2011, lög um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 140/2018, lög um fasteignalán til neytenda nr. 118/2016, lög um neytendalán nr. 33/2013, samkeppnislög nr. 44/2005 og lög um hlutafélög nr. 2/1995.

Bankinn er alhliða banki sem veitir viðskiptavinum sínum t.d. þjónustu á sviði sparnaðar, lánveitinga, eignastýringar, fyrirtækjaráðgjafar og markaðs- viðskipta. Bankinn var skráður á markað á Nasdaq Íslandi og Nasdaq Svíþjóð þann 15. júní 2018. Þá hefur bankinn gefið út skuldabréf sem hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, á Íslandi og í Lúxemborg. Bankinn fellur því undir upplýsingaskyldu útgefanda skv. lögum um verðbréfavíðskipti og samkvæmt reglum viðkomandi kauphalla.

Fjármálaeftirlitið (FME), sem frá og með 1. janúar 2020 er hluti af Seðlabanka Íslands, hefur eftirlit með starfsemi Arion banka á grundvelli laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Nánari upplýsingar um FME og yfirlit yfir helstu lög og reglur sem gilda um bankann á hverjum tíma, auk leiðbeinandi tilmæla eftirlitsins, má finna á heimasíðu Seðlabankans, www.sedlabanki.is. Í starfsemi bankans reynir jafnframt á ýmsa aðra löggjöf sem tengist rekstri fjármálafyrirtækja og fyrirtækja almennt.

Innra eftirlit, endurskoðun og reikningsskil

Innra eftirlit

Innra eftirlit Arion banka er skipulagt út frá þremur varnarlinum (e. three lines of defense), með það að markmiði að tryggja skilvirkni verka, skilgreina ábyrgð og samræma áhættustýringu og innra eftirliti. Skipulaginu er auk þess ætlað að stuðla að bættari áhættuvitund og ábyrgð starfsmanna bankans.

Aðferðafræðin greinir á milli eftirfarandi hlutverka:

- þau sem bera ábyrgð á áhættu og stýra henni
- þau sem hafa eftirlit og aðhald með innra eftirliti
- þau sem framkvæma sjálfstæðar úttektir á skilvirkni innra eftirlits

Í fyrstu varnarlinu eru þau sem hafa daglega umsjón með rekstri og skipulagi. Þau bera ábyrgð á að koma á og viðhalda skilvirkni innra eftirliti og stýra áhættu í daglegum rekstri. Í þessu felst m.a. að greina og meta áhættu og koma á viðeigandi mótvægisáðgerðum til að draga úr henni. Fyrsta varnarlina hefur umsjón með innleiðingu innri reglna og ferla í samræmi við lög, reglur og stefnu bankans og ber að tryggja að framkvæmd sé í samræmi við sett verklag og að gripið sé til viðeigandi úrbóta ef veikleikar koma í ljós.

Annarri varnarlinu er falið að tryggja að fyrsta varnarlinan komi á fullnægjandi innra eftirliti sem virkar sem skyldi. Áhættustýring og regluvarsla eru helstu þættirnir í annarri varnarlínunni en öðrum einingum kann einnig að vera falið tiltekið eftirlitshlutverk.

Þriðja varnarlinan er innri endurskoðun, sem heldur stjórn og stjórnendum upplýstum um gæði stjórnarhátta, áhættustýringar og innra eftirlits, m.a. með framkvæmd sjálfstæðrar og óháðrar endurskoðunar.

Regluvarsla

Regluvarsla er sjálfstæð eining sem heyrir undir bankastjóra og starfar samkvæmt erindisbréfi frá stjórn.

Meginhlutverk regluvörslu er að draga úr hættu á því að reglur séu brotnar í rekstri bankans með

fyrirbyggjandi aðgerðum. Þá sér regluvarsla um að samhæfa aðgerðir bankans gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka til að draga úr hættu á því að þjónusta bankans sé notuð í ólögætum tilgangi. Í september 2019 tók regluvörður einnig við hlutverki persónuverndarfulltrúa. Arion banka er umhugað um persónuvernd og réttindi viðskiptavina sem varða persónuupplýsingar og að persónuupplýsingar séu unnar með lögætum, sanngjörnum og gagnsæjum hætti. Bankinn hefur sett sér persónuverndarstefnu sem er að finna á vefsíðu bankans.

Regluvarsla starfar samkvæmt áhættumiðaðri starfsáætlun samþykkt af stjórn þar sem meðal annars er kveðið á um reglulegt eftirlit og reglulega fræðslu fyrir starfsfólk um þau lög og reglur sem bankinn starfar eftir. Regluvarsla veitir stjórn skýrslu um verksvið sitt ársfjórðungslega.

Nánari upplýsingar má finna á vefsíðu bankans.

Áhættustýring

Mikilvægur þáttur í starfsemi allra fjármálafyrirtækja er að taka áhættu að vel yfirveguðu máli og samkvæmt fyrirfram skilgreindri stefnu. Þannig tekur Arion banki áhættu sem rúmast innan áhættuvilja (e. risk appetite) bankans sem er reglulega endurskoðaður og samþykktur af stjórn bankans. Sá áhættuvilji sem stjórn setur bankanum speglast í útlána- og áhættuheimildum sem áhættustýringarsvið bankans hefur eftirlit með. Stjórn ber ábyrgð á innra matsferli bankans fyrir eiginfjárbörð, en meginmarkmið ferlisins er að tryggja skilning á heildaráhættu bankans og tryggja að til staðar séu viðeigandi kerfi til að greina, mæla og hafa eftirlit með heildaráhættu bankans.

Áhættustýringarsvið bankans starfar undir stjórn framkvæmdastjóra áhættustýringar. Sviðið er sjálfstæð stjórnunareining og ber beina ábyrgð gagnvart bankastjóra. Innan áhættustýringarsviðs starfa þrjár einingar sem gegna því hlutverki að greina, fylgjast með og gefa reglulega upplýsingar um áhættu bankans til bankastjóra og stjórnar.

Nánari upplýsingar um áhættu- og eiginfjárstýringu er að finna í ársskýrslu og í áhættuskýrslu bankans.

Innri endurskoðun

Innri endurskoðandi er skipaður af stjórn og heyrir beint undir hana. Stjórn setur innri endurskoðanda erindisbréf sem skilgreinir ábyrgð og umfang vinnu hans. Hlutverk innri endurskoðunar er að veita óháða og hlutlæga staðfestingu og ráðgjöf sem ætlað er að vera virðisaukandi og bæta rekstur bankans. Endurskoðunin nær yfir bankann sjálfan, dótturfélög og lífeyrissjóði í rekstri hans.

Erindisbréf innri endurskoðanda, leiðbeinandi tilmæli FME um störf endurskoðunardeilda fjármálafyrirtækja og alþjóðlegir staðlar um innri endurskoðun móta störf innri endurskoðunar.

Reikningsskil og endurskoðun

Fjármálasvið Arion banka sér um gerð reikningsskila og eru þau gerð samkvæmt alþjóðlegum reikningsskilastöðlum, IFRS. Bankinn birtir uppgjör sín ársfjórðungslega en að jafnaði eru stjórnendauppgjör lögð fyrir stjórn 10 sinnum á ári. Endurskoðunarnefnd stjórnar tekur árs- og árs hlutareikninga bankans til skoðunar auk þess sem ytri endurskoðendur kanna og endurskoða reikningsskilin tvisvar á ári. Endurskoðunarnefnd stjórnar gefur álit sitt á reikningsskilunum til stjórnar, sem samþykkir og undirritar birt reikningsskil.

Hornsteinar og siðareglur

Hornsteinar Arion banka eru heiti yfir gildi bankans. Hornsteinarnir eiga að vera leiðbeinandi við ákvarðanatöku og í öllu sem starfsfólk bankans gerir og segir. Þeir koma inn á hlutverk, hugarfar og hegðun. Hornsteinar Arion banka eru gerum gagn, látum verkin tala og komum hreint fram.

Stjórnendur og starfsfólk Arion banka er meðvitað um þá staðreynd að starfsemi bankans snertir mismunandi hagsmunaaðila og samfélagið í heild. Siðareglur bankans eru hugsaðar sem viðmið fyrir starfsfólk til að stuðla að ábyrgri ákvarðanatöku innan bankans. Siðareglurnar eru samþykktar af stjórn bankans.

Samfélagsábyrgð og sjálfbærni

Yfirskrift stefnu bankans um samfélagsábyrgð er „saman látum við góða hluti gerast“ og felur meðal annars í sér að bankinn vilji vera öðrum fyrirmynd um ábyrga og arðbæra viðskiptahætti sem taka mið af umhverfi, efnahagslífi og því samfélagi sem bankinn starfar í.

Arion banki sýnir samfélagsábyrgð í verki með því að gera viðskiptavinum gagn og sinna hlutverki sínu sem fjármálafyrirtæki af kostgæfni og ábyrgð. Arion banki tekur virkan þátt í samfélaginu og uppbyggingu þess. Fjármálafyrirtæki eru ein af stöðum samfélagsins og hlutverk bankans er að styðja viðskiptavinum sína, bæði einstaklinga og fyrirtæki, í að ná sínum markmiðum. Arion banki leggur áherslu á sanngirni með hagsmuni viðskiptavina, starfsfólks, fjárfesta og samfélagsins alls að leiðarljósi.

Arion banki hefur um árabíl verið aðili að Festu, miðstöðvar um samfélagsábyrgð, og frá árinu 2014

verið aðili að Jafnréttissáttmála UN Women og UN Global Compact. Árið 2015 undirritaði bankinn lofslagsyfirlýsingu Festu og Reykjavíkurborgar og hefur frá árinu 2016 birt umhverfissuppgjör bankans. Árið 2016 varð bankinn aðili að UN Global Compact, sáttmála Sameinuðu þjóðanna um innleiðingu ábyrgra starfshátta, og frá árslokum 2017 hefur bankinn unnið eftir meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (UN PRI). Í september 2019 gerðist bankinn aðili að meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrga bankastarfsemi (UN PRB) en markmið meginreglnanna er að tengja bankastarfsemi við alþjóðleg markmið og skuldbindingar á borð við heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun og Parísarsamkomulagið.

Starfsemi Arion banka fellur undir ákvæði ársreikningalaga um ófjárhagslega upplýsingagjöf þar sem fjallað er m.a. um stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Við ófjárhagslega upplýsingagjöf er í ársskýrslu bankans notast við Global Reporting Initiative staðlinn, GRI Core, og viðmið Nasdaq á Norðurlöndunum og í Eyrstrasaltsríkjunum.

Í desember 2019 samþykkti stjórn bankans nýja umhverfis- og loftslagsstefnu. Í stefnunni kemur meðal annars fram að bankinn muni beina sjónum sínum að fjármögnun verkefna sem snúa að sjálfbærri þróun og grænni innviðauppbýggingu, að bankinn geri þá kröfu til birgja að þeir taki mið af umhverfis- og loftslagsáhrifum í sinni starfsemi og að bankinn ætli að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda um 40% fyrir árið 2030.

Frekari upplýsingar um samfélagsábyrgð og sjálfbærni Arion banka má finna í ársskýrslu bankans fyrir árið 2019.

Stjórn og undirnefndir

Stjórn Arion banka fer með æðsta vald í málefnum bankans á milli hluthafafunda samkvæmt lögum, reglum og samþykktum bankans. Stjórn annast þann þátt rekstrar bankans sem ekki telst til daglegs rekstrar, þ.e. tekur ákvarðanir um mál sem eru óvenjuleg eða meiriháttar. Þá er ein af meginskyldum stjórnar að sinna eftirlitshlutverki með starfsemi bankans. Helstu verkefni, skyldur og hlutverk stjórnar eru skilgreind ítarlega í starfsreglum stjórnar sem settar eru m.a. með vísan til 54. gr. laga um fjármálafyrirtæki, 70. gr. laga nr. 2/1995 um hlutafélög, leiðbeinandi tilmæla Fjármálaeftirlitsins nr. 1/2010 og samþykktu bankans. Starfsreglur stjórnar má finna á vefsíðu bankans.

Stjórn Arion banka ræður bankastjóra sem fer með daglegan rekstur í samræmi við þá stefnu sem hún setur. Stjórn bankans og bankastjóri leggja sig fram um að sinna störfum sínum af heilindum og tryggja að bankinn sé rekinn á heilbrigðan og traustan hátt með hagsmuni viðskiptavina, samfélagsins, hluthafa og bankans sjálfs að leiðarljósi, sbr. 1. mgr. 1. gr. laga um fjármálafyrirtæki. Þá sér bankastjóri til þess að stjórn fái fullnægjandi stuðning til að sinna skyldum sínum.

Stjórn Arion banka er að jafnaði kjörin á aðalfundi til eins árs í senn. Á aðalfundi bankans, þann 20. mars 2019, voru kjörnir sex stjórnarmenn auk þriggja varamanna. Á hluthafafundi sem haldinn var þann 9. ágúst 2019 voru kjörnir tveir stjórnarmenn, Paul Horner og Gunnar Sturluson. Benedikt Gíslason, sem setið hafði í stjórn bankans frá árinu 2018, sagði sig úr stjórn bankans samhliða því að hann var ráðinn bankastjóri bankans.

Stjórnarmenn Arion banka eru með fjölbreyttan bakgrunn og mikil breidd er í hæfni þeirra, reynslu og þekkingu. Við stjórnarkjör skal þess gætt að hlutfall hvors kyns í aðal- og varastjórn félagsins sé ekki lægra en 40%. Núverandi stjórn er skipuð fjórum körlum og þremur konum.

Upplýsingar um óhæði stjórnarmanna eru birtar á vefsíðu bankans fyrir aðalfund eða hlutafund þar sem kjör stjórnarmanna er á dagskrá. Fundargerðir aðalfunda og hluthafafunda eru jafnframt birtar á heimasíðu bankans.

Stjórn hittist að lágmarki tíu sinnum á ári. Árið 2019 fundaði stjórn Arion banka 14 sinnum. Stjórnarformaður ber ábyrgð á því að stjórnin gegni hlutverki sínu með skilvirkum og skipulögðum hætti. Stjórnarformaður stýrir fundum stjórnar og sér til þess að nægur tími fari í umræðu mikilvægra mála og að mál sem snúa að stefnumótun séu rædd ítarlega. Stjórnarformanni er ekki heimilt að taka að sér önnur störf fyrir bankann nema þau séu eðlilegur hluti af skyldum hans.

Samkvæmt starfsreglum Arion banka er stjórn bankans heimilt að setja á fót undirnefndir til að fjalla um tiltekna þætti í rekstri bankans. Eigi síðar en mánuði eftir aðalfund skipar stjórn nefndarmenn í undirnefndir úr sínum röðum ásamt því að meta hvort ráða beri utanaðkomandi nefndarmenn í einstakar undirnefndir með það að markmiði að styrkja starf þeirra með aukinni sérfræðipækkingu. Einn nefndarformaður endurskoðunarnefndar stjórnar, Heimir Þorsteinsson, er ekki stjórnarformaður en hann er óháður bæði bankanum og hluthöfum hans.

Eftirfarandi nefndir eru undirnefndir stjórnar:

- **Endurskoðunarnefnd:** Meginhlutverk hennar er m.a. að yfirfara árs- og árshlutauppgjör bankans til að tryggja gæði þeirra upplýsinga sem þar koma fram og tryggja óhæði endurskoðenda félagsins. Þá aðstoðar nefndin stjórn við að tryggja skilvirkt innra eftirlit og regluvörslu og að skýrslugjöf til endurskoðenda félagsins sé í samræmi við lög og reglur. Nefndin fundaði sex sinnum á árinu.
- **Áhættunefnd:** Meginhlutverk hennar snýr að áhættustjórnun, m.a. að meta áhættustefnu og áhættuvilja bankans. Nefndin skal jafnframt þekkja áhættumöt og aðferðir til að stjórna áhættu bankans. Haldnir voru átta fundir í nefndinni á árinu auk þess sem haldinn var sameiginlegur fundur með starfskjaranefnd stjórnar.
- **Láanefnd:** Meginhlutverk láanefndar er að fjalla um lánamál sem eru umfram þær heimildir sem undirnefndir hennar hafa. Láanefnd fundaði 16 sinnum á árinu.
- **Starfskjaranefnd:** Meginhlutverk hennar er að veita stjórn ráðgjöf vegna starfskjara bankastjóra og annarra starfsmanna sem ráðnir eru beint af stjórn. Regluleg verkefni á fundum nefndarinnar eru m.a. endurskoðun á starfskjarastefnu, starfsmannastefnu, launadreifingu og endurskoðun á hvatakerfi, sé það til staðar. Hluthafafundur yfirfer og samþykkir starfskjarastefnu bankans árlega. Nefndin fundaði fjórum sinnum á árinu auk þess sem haldinn var sameiginlegur fundur með áhættunefnd stjórnar.

Undirnefndir upplýsa stjórn reglulega um helstu störf sín og verkefni, m.a. munnlega á stjórnarfundum en auk þess hefur stjórn aðgang að öllum gögnum og fundargerðum undirnefnda.

Hér fyrir neðan má sjá yfirlit yfir mætingu einstakra stjórnar- og nefndarmanna.

Stjórnarmaður	Tímabil	Stjórn (14)		Áhættunefnd (9)	Láanefnd (16)	Starfskjaranefnd (5)
Eva Cederbalk ¹	1. jan.–20. mars.	4	-	-	3	-
Brynjólfur Bjarnason	1. jan.–31. des.	14	3	-	15	2
Herdís D. Fjeldsted	1. jan.–31. des.	14	6	-	-	5
Benedikt Gíslason ²	5. sep.–26. jún.	5	-	3	-	3
Gunnar Sturluson	9. ág.–31. des.	4	-	-	5	-
Liv Fiksdahl	20. mars–31. des.	9	-	-	-	2
Måns Höglund ³	1. jan.–20. mars.	4	-	4	3	-
Renier Lemmes	20. mars–31. des.	9	2	3	-	-
Paul Horner	9. ág.–31. des.	4	-	3	-	-
Steinunn Kr. Þórðardóttir	1. jan.–31. des.	14	-	9	15	-
Ólafur Ö. Svansson	1. jan.–31. des.	7	-	1	1	3
Sigurbjörg Á. Jónsdóttir	1. jan.–31. des.	1	-	-	-	-
Þórarinn Þorgeirsson	1. jan.–20. mars.	-	-	-	-	-
Þröstur Ríkharðsson	20. mars–31. des.	1	-	-	-	-
Heimir Þorsteinsson	26. júl.–31. des.	-	6	-	-	-

¹ Eva Cederbalk lét af störfum í stjórn bankans þann 20. mars 2019.

² Benedikt Gíslason sagði sig úr stjórn þann 26. júní 2019 en hann tók við starfi bankastjóra þann 1. júlí 2019.

³ Måns Höglund lét af störfum í stjórn bankans þann 20. mars 2019.

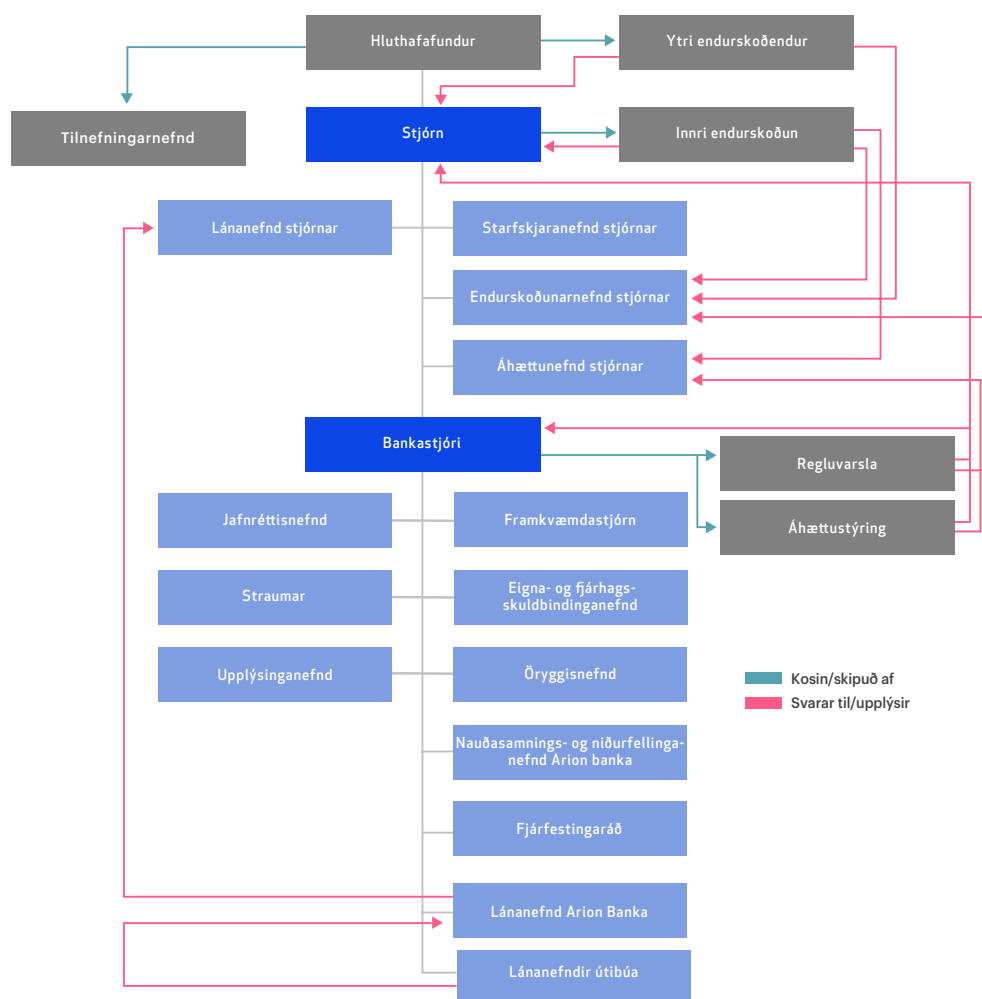

Stjórn Arion banka

Brynjólfur Bjarnason
Herdís Dröfn Fjeldsted
Gunnar Sturluson
Liv Fiksdahl
Paul Horner
Renier Lemmens
Steinun Kristín Þórðardóttir

Stjórnskipun Arion banka

Brynjólfur Bjarnason, formaður

Brynjólfur er fæddur árið 1946. Hann var fyrst kjörinn í stjórn Arion banka á hluthafafundi 20. nóvember 2014. Hann er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Brynjólfur er formaður stjórnar, starfskjaranefndar og lánanefndar stjórnar. Brynjólfur útskrifaðist með MBA-gráðu frá University of Minnesota árið 1973. Hann útskrifaðist með cand.oecon.-gráðu í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands árið 1971.

Brynjólfur hefur starfað m.a. sem framkvæmdastjóri Framtakssjóðs Íslands, forstjóri Skipta, forstjóri Símans og sem forstjóri Granda hf. Hann starfaði jafnframt sem framkvæmdastjóri AB bókaútgáfu og sem forstöðumaður hagdeildar VSÍ. Brynjólfur hefur mikla reynslu af stjórnarsetu og hefur setið í fjölmörgum stjórnnum í gegnum tíðina og gegnt stjórnarformennsku í nokkrum þeirra. Í dag situr Brynjólfur sem varamaður í stjórn Fergusson ehf. og stjórnarmaður í Marinvest ehf. og ISAL hf.

Herdís Dröfn Fjeldsted, varaformaður

Herdís er fædd árið 1971. Hún var fyrst kjörin í stjórn Arion banka á aðalfundi 15. mars 2018. Herdís er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Herdís er varaformaður stjórnar, formaður endurskoðunarnefndar og situr í starfskjaranefnd stjórnar. Herdís er formaður stjórnar Valitor, dótturfélags Arion banka, og situr í starfskjaranefnd stjórnar Valitor.

Herdís útskrifaðist með BS-gráðu í viðskiptafræði með áherslu á alþjóðamarkaðssetningu úr Tækniháskóla Íslands árið 2004 og með meistargráðu í fjármálum fyrirtækja frá Háskólanum í Reykjavík árið 2011. Herdís er auk þess með próf í verðbréfavíðskiptum.

Herdís starfaði sem forstjóri Framtakssjóðs Íslands (FSÍ) frá 2014 en fyrir þann tíma starfaði hún sem fjárfestingarstjóri hjá FSÍ. Áður en hún hóf störf hjá Framtakssjóði Íslands starfaði hún sem sérfræðingur í fjárfestingaráðgjöf hjá Thule Investments. Herdís hefur einnig setið í stjórnnum ýmissa fyrirtækja m.a. sem stjórnarformaður VÍS hf., stjórnarformaður Icelandic Group, varaformaður stjórnar Promens og sem stjórnarmaður hjá Invent Farma, Medicopack A/S, Icelandair Group og Copeinca AS. Þá er Herdís meðlimur í Exedra. Í dag situr Herdís í stjórn Íslensk-kanadíska viðskiptaráðsins.

Gunnar Sturluson

Gunnar er fæddur árið 1967. Hann var fyrst kjörinn í stjórn Arion banka á hluthafafundi þann 9. ágúst 2019. Hann er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Gunnar situr í lánanefnd stjórnar.

Gunnar útskrifaðist með Cand.Jur gráðu frá lagadeild Háskóla Íslands árið 1992, útskrifaðist með LL.M gráðu frá Háskólanum í Amsterdam árið 1995 og hlaut málflutningsréttindi fyrir héraðsdómi árið 1993 og fyrir Hæstarétti Íslands árið 1999.

Gunnar starfaði fyrir Málflutnings-skrifstofuna árin 1992–1999 og var meðeigandi stofunnar frá 1995. Hann hefur starfað hjá LOGOS lögmannsþjónustu frá árinu 2000 sem meðeigandi og starfaði sem faglegur framkvæmdastjóri 2001–2013. Gunnar sinnti stundakennslu í samkeppnisrétti við lagadeild Háskóla Íslands 1995–2007.

Gunnar hefur sinnt ýmsum stjórnarstörfum og var meðal annars stjórnarmaður í GAMMA hf. 2017–2019, stjórnarformaður Ríkisútvarpsins ohf. 2016–2017, var stjórnarmaður í gerðardómi Viðskiptaráðs Íslands, forseti FEIF, alþjóðasamtaka Íslandshestafélaga frá 2014, stjórnarformaður Íslenska dansflokksins 2013–2016 og kjörinn í landskjörstjórn af Alþingi 2013–2017.

Liv Fiksdahl

Liv er fædd árið 1965. Hún var fyrst kjörin í stjórn Arion banka á aðalfundi 20. mars 2019. Hún er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Liv situr í starfskjaranefnd stjórnar.

Liv útskrifaðist með gráðu í Fjármálum og stjórnun frá Trondheim Business School (í dag NTNU) árið 1986. Árið 2018 kláraði Liv Programs in Big Data-Strategic Decisions and Analysis, The Innovative Technology Leader and Design Thinking frá Stanford University og Advanced Management Program for Executives in Management, Innovation and Technology frá Massachusetts Institute of Technology (MIT).

Í dag starfar Liv sem aðstoðarforstjóri innan fjármálaþjónustu hjá Capgemini Invent í Noregi og situr í situr Scandinavian Airlines SAS AB, Posten Norge AS og Intrum AB. Liv gegndi áður ýmsum stjórnarstöðum hjá DNB og var hluti af framkvæmdastjórn bankans í 10 ár, m.a. sem aðstoðarframkvæmdastjóri upplýsingatæknisviðs/rekstrarsviðs (e. Group EVP, CIO/COO) og aðstoðarframkvæmdastjóri rekstrarsviðs (Group EVP, COO and Operations). Liv hefur viðtæka reynslu frá DNB og hefur haft gegnt ýmsum öðrum stöðum hjá bankanum. Fyrir það starfaði Liv m.a. sem viðskiptastjóri fyrirtækja hjá Danske Bank/Fokus Bank og Svenska Handelsbanken. Liv hefur setið í fjölmörgum stjórnnum, m.a. hjá BankAxept, Sparebankforeningen, Doorstep, Finans Norge og í bæjarstjórn sveitarfélagsins Þrándheim.

Paul Horner

Paul er fæddur árið 1962. Hann var fyrst kjörinn í stjórn Arion banka á hluthafafundi þann 9. ágúst 2019. Hann er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Paul situr í áhættunefnd stjórnar.

Paul útskrifaðist með meistaragráðu í tónlist frá University of Oxford árið 1983 og er félagi í UK Chartered Institute of Bankers.

Paul starfaði hjá Barclays PLC frá árinu 1988 til 2003 við ýmis stjórnunarstörf og áhættustýringu. Árið 2003 hóf Paul störf hjá The Royal Bank of Scotland Group (RBS) þar sem hann sinnti störfum framkvæmdastjóra og öðrum yfirmannsstöðum hjá Royal Bank of Scotland PLC. Paul var jafnframt skipaður í ýmsar stjórnunarstöður m.a. á sviði áhættustýringar til júní 2019.

Á árunum 2012 til 2017 gegndi Paul stöðu yfirmanns áhættustýringar hjá Coutts & Co Ltd. og stöðu framkvæmdastjóra Coutts & Co Ltd, Zurich frá 2016 til 2017. Paul var framkvæmdastjóri áhættustýringar hjá Ulster Bank DAC, Dublin, og er í dag stjórnarmaður í Coutts & Co Ltd í Zurich.

Renier Lemmens

Renier er fæddur árið 1964. Hann var fyrst kjörinn í stjórn Arion banka á aðalfundi 20. mars 2019. Hann er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Renier situr í endurskoðunarnefnd og áhættunefnd stjórnar. Renier á sæti í stjórn Valitors, dótturfélags Arion banka, og er formaður áhættu- og eftirlitsnefndar stjórnar Valitor.

Renier er með MBA gráðu frá INSEAD og meistaragráðu í tölvunarfræði frá Delft University of Technology.

Í dag starfar Renier sem prófessor í fjármálatækni og nýsköpun (e. FinTech and Innovation) hjá London Institute of Banking and Finance og er stjórnarformaður í TransferGo og Divido. Renier hefur m.a. starfað sem forstjóri Viadeo SA, var hluthafi hjá Ramphastos Investments, forstjóri (CEO EMEA) hjá PayPal, forstjóri Amodo Consumer Finance, framkvæmdastjóri rekstrarsviðs International Retail & Commercial Banking hjá Barclays Bank og sem Consumer Finance Officer hjá GE Capital ásamt því að hafa starfað hjá McKinsey & Company. Þá hefur Renier setið í fjölmörgum stjórnnum, m.a. Revolut, Zenith Bank Ltd., Novum Bank Ltd. sem formaður stjórnar, Antenna Company Ltd., Robin Mobile BV, VoiceTrust BV, Krefima NV og Arenda BV sem formaður stjórnar, ZA Life Assurance NV, First Carribean International Bank og sem formaður stjórnar og forstjóri Budapest Bank.

Steinunn Kristín Þórðardóttir

Steinunn er fædd árið 1972. Hún var fyrst kjörin í stjórn Arion banka á hluthafafundi 30. nóvember 2017. Steinunn er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Steinunn er með meistaraþáttu í alþjóðlegri stjórnun (MIM) frá Thunderbird, Arizona og BA þáttu í alþjóðaviðskiptum og stjórnfræði frá University of South Carolina.

Steinunn starfaði áður sem framkvæmdastjóri hjá Beringer Finance í Noregi auk þess að gegna stöðu forstöðumanns alþjóðadeildar fyrirtækisins á sviði matvæla og sjávarfangs þar til í október 2017. Þá stofnaði Steinunn ráðgjafafyrirtækið Akton AS í Noregi 2010 og var framkvæmdastjóri þess til 2015. Hún starfaði áður hjá Íslandsbanka (síðar Glitni), fyrst sem forstöðumaður alþjóðalánveitinga og síðar sem framkvæmdastjóri bankans í Bretlandi. Steinunn sat áður í ýmsum stjórnunum í Evrópu og var í stjórn Bankasýslu ríkisins árið 2011. Í dag er Steinunn stjórnarformaður Acton Capital AS og Akton AS og situr í stjórn Cloud Insurance AS. Hún situr jafnframt í stjórn Norsk-íslenska viðskiptaráðsins. Þá situr Steinunn í tilnefningarnefnd Símans.

Varamenn í stjórn:

Ólafur Örn Svansson, hæstaréttarlögmaður, Sigurbjörg Ásta Jónsdóttir, lögfræðingur og Þröstur Ríkhartsson, hæstaréttarlögmaður.

Nánari upplýsingar um stjórnarmenn má finna á vefsíðu bankans.

Samskipti stjórnar og hluthafa

Meginvettvangur upplýsingagjafar og tillagna sem stjórn Arion banka leggur fyrir hluthafa er á löglega boðuðum hluthafafundi en samskipti milli stjórnar og hluthafa á milli funda fara að öðru leyti eftir skilvirku og aðgengilegu fyrirkomulagi. Allar upplýsingar sem skilgreinast sem viðkvæmar markaðsupplýsingar eru birtar í kauphallartilkynningum sem MAR tilkynningar. Bankinn skipuleggur jafnframt ársfjórðungslega fundi fyrir markaðsaðila þar sem bankastjóri, fjármálastjóri og fulltrúar fjárfestatengsla kynna árshlutauppgjör bankans.

Bankastjóri⁴

Benedikt Gíslason

Benedikt er fæddur árið 1974. Hann tók við starfi bankastjóra Arion banka 1. júlí 2019.

Benedikt hóf störf hjá FBA (síðar Íslandsbanka) árið 1998, sinnti margvíslegum stjórnunarstörfum hjá Straumi-Burðarás, var framkvæmdastjóri markaðsviðskipta hjá FL Group og framkvæmdastjóri fjárfestingarbankasviðs MP banka. Benedikt starfaði um tíma sem ráðgjafi hjá Fjármála- og efnahagsráðuneytinu og var varaformaður starfshóps stjórnvalda um afnám fjármagnshafta á árunum 2013–2016. Hann sat í stjórn Kaupþings á árunum 2016–2018 og var ráðgjafi Kaupþings í málefnum Arion banka. Hann tók sæti í stjórn Arion banka í september 2018 og var í stjórn bankans þar til hann tók viðstarfi bankastjóra þann 1. júlí 2019.

Benedikt útskrifaðist með C.Sc. þáttu í vélaverkfræði frá Háskóla Íslands árið 1998.

⁴ Höskuldur H. Ólafsson gegndi starfi bankastjóra til 30. apríl 2019.

Framkvæmdastjórn⁵

Auk bankastjóra sitja eftirfarandi einstaklingar í framkvæmdastjórn Arion banka:

- Ásgeir H. Reykþjörð Gylfason, aðstoðarbankastjóri og framkvæmdastjóri fyrirtækja- og fjárfestingarbankasviðs
- Gísli S. Óttarsson, framkvæmdastjóri áhættustýringarsviðs
- Iðla Brá Benediktsdóttir, framkvæmdastjóri viðskiptabankasviðs
- Margrét Sveinsdóttir, framkvæmdastjóri markaða
- Stefán Pétursson, framkvæmdastjóri fjármálasviðs

Upplýsingar um brot á lögum og reglum og dómsmál

Arion banka hefur ekki verið synjað um skráningu, heimild, aðild eða leyfi til þess að stunda tiltekin viðskipti eða starfsemi. Bankinn hefur ekki sætt afturköllun, ógildingu eða uppsögn skráningar, heimildar, aðildar eða leyfis. Upplýsingar um helstu dómsmál tengd Arion banka auk sáttar við Fjármálaeftirlitið er að finna í skýringum með ársreikningi samstæðu bankans.

Stjórn Arion banka uppfærir stjórnarháttayfirlýsingu bankans árlega.

Stjórnarháttar yfirlýsing Arion banka var yfirfarin og samþykkt af stjórn bankans á fundi hennar 12. febrúar 2020.

⁵ Jónína S. Lárusdóttir gegndi starfi framkvæmdastjóra lögfræðisviðs til 16. september 2019. Rákel Óttarsdóttir gegndi starfi framkvæmdastjóra upplýsingatækisviðs til 20. september 2019.

Arion banki
Borgartún 19, 105 Reykjavík
Kt.: 581008-0150